

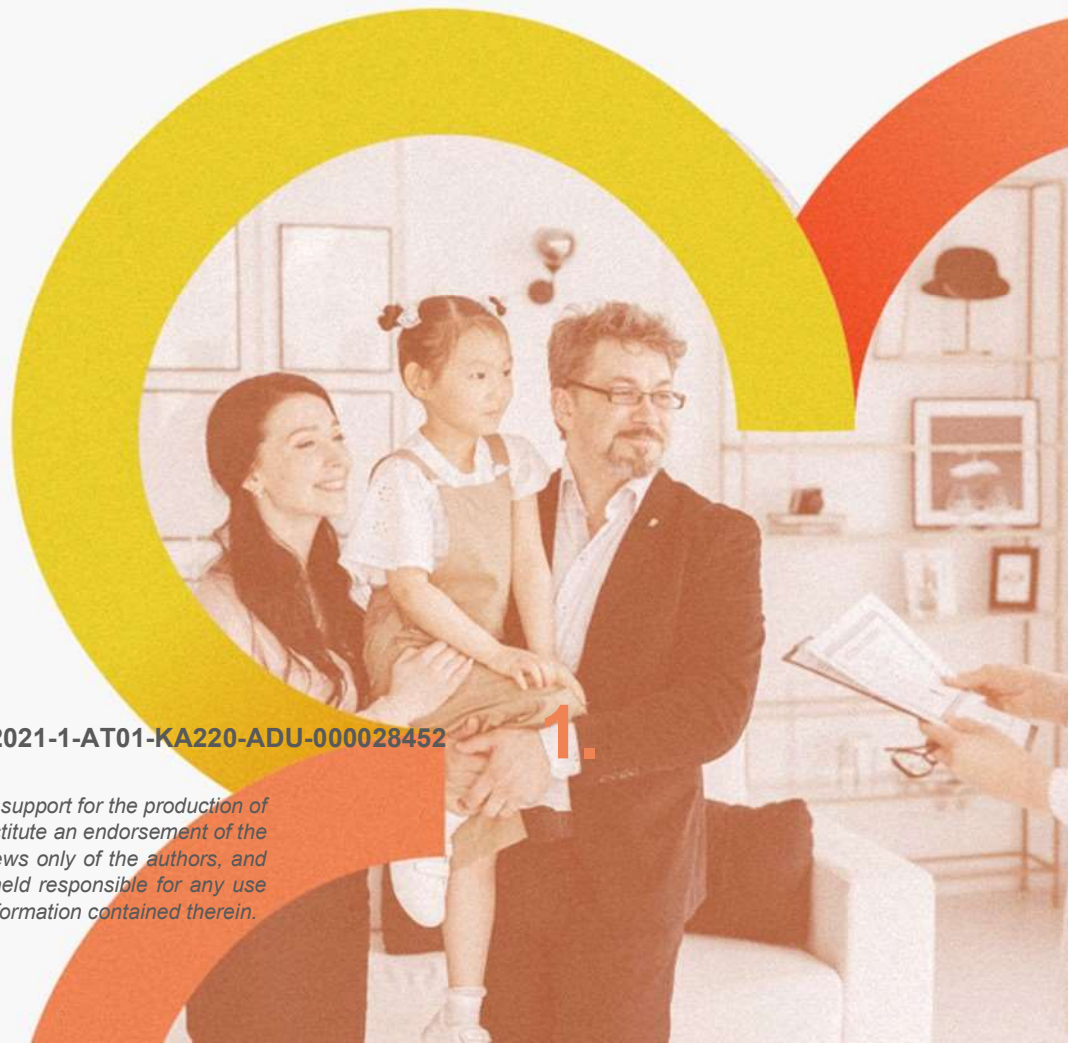
Creating Care

Διεθνική Αναφορική Έκθεση

Ασφαλή Περιβάλλοντα για Παιδιά που
Χρειάζονται Ανάδοχη Φροντίδα

PROJECT NUMBER: 2021-1-AT01-KA220-ADU-000028452

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- 1. Εισαγωγή**
- 2. Οι Ορισμοί σε Εθνικό επίπεδο και Εξελίξεις: Αυστρία (AT), Τσεχική Δημοκρατία (CZ), Γαλλία (FR), Ελλάδα (GR), Ιταλία (IT), Πορτογαλία (PT), Ρουμανία (RO).**
  - 2.1 Κοινοί Ορισμοί Μεταξύ των Χωρών
  - 2.2 Εθνικές Ιδιαιτερότητες και Στατιστικά Στοιχεία
  - 2.3 Οργανισμοί που Συμμετέχουν Στην Ανεύρεση Υποψήφιων Ανάδοχων Γονέων
  - 2.4 Πρωτόκολλο σε Εθνικό επίπεδο για την Ανεύρεση Ανάδοχων Γονέων-Ανάδοχης Οικογένειας
  - 2.5 Ατομικά Βήματα για να Γίνει Κάποιος Ανάδοχος Γονέας
  - 2.6 Κριτήρια Επικύρωσης Ρόλου ως Ανάδοχου Γονέα και Αξιολόγηση του Ρόλου
  - 2.7 Υποστήριξη των Ανάδοχων Οικογενειών, Εποπτεία και Επικοινωνία
  - 2.8 Με Ποιους Τρόπους Συμπεριλαμβάνεται η Άποψη του Παιδιού;
  - 2.9 Ανάδοχη Φροντίδα: Για Ασυνόδευτους Ανηλίκους
- 3. Συγκριτικά Συμπεράσματα**
- 4. Προοπτικές: Μη Ιδρυματική Φροντίδα για Ασυνόδευτους Ανηλίκους**
- 5. Αξιολόγηση και Ανάλυση των Εθνικών Συνεντεύξεων Ομάδων Εστίασης**
  - 5.1 Εισαγωγή
  - 5.2 Θεματική Σύνοψη και Αξιολόγηση
  - 5.3 Συμπεράσματα: Σύνομη Συστηματοποίηση και Περαιτέρω ιδέες
- 6. Παράρτημα**
  - 6.1 Σημειώσεις Σχετικά με τη Νομοθεσία στις Χώρες Εταίρους
  - 6.2 Αναφορικές Πηγές και Επιλεγμένες Πηγές

1. Εισαγωγή

Για πολλούς λόγους, οι γονείς μπορεί να μην είναι σε θέση ή να είναι μόνο εν μέρει σε θέση να φροντίσουν το/τα παιδί/-ιά τους με τον κατάλληλο τρόπο. Ωστόσο, η βοήθεια και οι υπηρεσίες υποστήριξης που είναι διαθέσιμες σε αυτές τις οικογένειες συχνά δεν επαρκούν για να βελτιώσουν τις συνθήκες εντός της οικογένειας, οπότε σε πολλές περιπτώσεις πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο τοποθέτησης του παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια. Σε ολόκληρη την ΕΕ, υπάρχει κοινός στόχος η σταδιακή αποϊδρυματοποίηση της τοποθέτησης ανήλικων παιδιών και εφήβων που χρήζουν προστασίας. Οι ανάδοχες οικογένειες προσφέρουν μια σημαντική εναλλακτική λύση στην τοποθέτηση σε μια κοινωνική παιδαγωγική δομή, ακόμη και αν οι επιμέρους χώρες βρίσκονται ακόμη σε διαφορετικές αποστάσεις από αυτό το επίτευγμα.

Οι συνθήκες πλαισίου για την αναδοχή ποικίλλουν στις ευρωπαϊκές χώρες και περιφέρειες. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να δώσει μια σύντομη συγκριτική επισκόπηση των ειδικών καταστάσεων, των προϋποθέσεων για τις ανάδοχες οικογένειες και των εμπλεκόμενων φορέων στις χώρες εταίρους του έργου.

Η κατάσταση γίνεται πιο περίπλοκη όταν συνδέουμε το ζήτημα των Ασυνόδευτων (Προσφύγων) Ανηλίκων (URM – Unaccompanied (Refugee) Minors) με το ζήτημα της ανάδοχης γονικής μέριμνας. Δεν διαθέτουν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ επαρκή στοιχεία ή σχετικές μελέτες για το θέμα αυτό. Επιπλέον, η τρέχουσα κατάσταση έχει αλλάξει δραματικά τους τελευταίους μήνες λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και δεν υπάρχουν ακόμη αξιόπιστα στοιχεία και αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων.

Όπως ανέφερε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (EMN – European Migration Network) τον Ιανουάριο του 2022 (πριν τον πόλεμο στην Ουκρανία), η παρουσία παιδιών μεταναστών στην ΕΕ έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια. Παρ' όλα αυτά, ο αριθμός των παιδιών μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων, που έχουν καταγραφεί στην ΕΕ παρέμεινε υψηλός¹. Σύμφωνα με τη Eurostat 2021, τα κράτη μέλη της ΕΕ και η Νορβηγία έλαβαν περίπου 13,550 αιτήσεις ασύλου από ασυνόδευτους ανηλίκους.² Ωστόσο, δεν ζητούν άσυλο όλοι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι που φθάνουν στην ΕΕ. Τα στοιχεία για τον αριθμό των ασυνόδευτων ανηλίκων που δεν υποβάλλουν αίτηση ασύλου δεν συλλέγονται συστηματικά σε ολόκληρη την ΕΕ. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι το εύρημα αυτό δεν περιλαμβάνει ακόμη τις μαζικές μετακινήσεις από την Ουκρανία μετά την έναρξη

---

1 *European Migration Network (2021): Children in Migration. EMN report on the state of progress in 2020 of the European Commission communication on the protection of children immigration from 2017*, Jan. 2022, p.5. (Η παρούσα έκθεση του EMN χαρτογραφεί την πρόοδο που σημείωσαν τα κράτη μέλη της ΕΕ και η Νορβηγία το 2020 όσον αφορά την εφαρμογή των συνιστώμενων δράσεων που προβλέπονται στην ανακοίνωση του 2017 σχετικά με την προστασία των παιδιών στη μετανάστευση, βλ: *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: The protection of children in migration, COM 2017*). Ηλεκτρονική πηγή: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170412_communication_on_the_protection_of_children_in_migration_en.pdf.

2 Eurostat 2021, *Asylum applicants considered to be unaccompanied minors by citizenship, age and sex – annual data (rounded)*. Ηλεκτρονική πηγή: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyunaa&lang=en.

του πολέμου στα τέλη Φεβρουαρίου του τρέχοντος έτους, με αποτέλεσμα τα σημερινά στοιχεία να έχουν αυξηθεί εντυπωσιακά: Σύμφωνα με την ιστοσελίδα www.unhcr.org, από τα 4,8 εκατομμύρια μεμονωμένους Ουκρανούς πρόσφυγες που έχουν καταγραφεί στην Ευρώπη, 3,2 εκατομμύρια έχουν εγγραφεί για προσωρινή προστασία ή παρόμοια εθνικά συστήματα προστασίας. Είναι γνωστό ότι μεταξύ αυτών των προσφύγων υπάρχουν και ασυνόδευτα παιδιά και έφηβοι, αλλά δεν υπάρχουν ακόμη αξιόπιστα στοιχεία.

Σε κάθε περίπτωση, η κατάσταση αυτή μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε πόσο γρήγορα μπορούν να αλλάξουν οι παγκόσμιες συνθήκες, απαιτώντας νέες αναλύσεις και πρακτικές προσεγγίσεις.

Οι Ασυνόδευτοι (Πρόσφυγες) Ανήλικοι - (URMs) είναι μια ιδιαίτερα απειλούμενη ομάδα. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (EMN) διακρίνει τρεις ομάδες παιδιών μεταναστών:

- **Συνοδευόμενα ανήλικα:** Το ανήλικο που συνοδεύεται και έχει τεθεί υπό τη φροντίδα ενήλικα υπεύθυνου γι' αυτόν βάσει του νόμου ή της πρακτικής του εκάστοτε ΕΕ Κράτους Μέλους. Οικογένειες με παιδιά: ανήλικα που συνοδεύονται από τον έναν ή και τους δύο γονείς ή από τον νόμιμο ή συνήθη κύριο φροντιστή τους.
- **Χωρισμένα από την οικογένειά τους ανήλικα:** Παιδί κάτω των 18 ετών που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του και έχει αποχωριστεί και τους δύο γονείς του ή τον προηγούμενο νόμιμο/συνήθη κύριο φροντιστή του. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται παιδιά που συνοδεύονται από άλλα ενήλικα μέλη της οικογένειας.
- **Ασυνόδευτος ανήλικος:** Το ανήλικο που φθάνει σε έδαφος κράτους μέλους της ΕΕ χωρίς να συνοδεύεται από τον ενήλικα που είναι υπεύθυνος γι' το ίδιο σύμφωνα με τη νομοθεσία ή την πρακτική του συγκεκριμένου κράτους μέλους της ΕΕ, και για όσο διάστημα δεν έχει αναλάβει πράγματι τη φροντίδα του εν λόγω προσώπου, ή το οποίο παραμένει ασυνόδευτο μετά την είσοδό του στο έδαφος του κράτους μέλους της ΕΕ³.

Αν και υπάρχουν φωνές που υποστηρίζουν ότι οι **URMs** είναι πλέον η πιο προστατευόμενη ομάδα προσφύγων⁴ με ένα μεγάλο, ισχυρό λόμπι⁵, εντούτοις η κατάσταση σε ορισμένες χώρες μέλη φαίνεται διαφορετική με μια δεύτερη ματιά. Μια κοινοβουλευτική ερώτηση του NEOS (φιλελεύθερο κόμμα) στην Αυστρία, για παράδειγμα, αποκάλυψε το ανησυχητικό γεγονός ότι 764 από τους 1,467 URMs

³ https://ec.europa.eu/home-affairs/pages/glossary/unaccompanied-minor_en.

⁴ Studie von Asylkoordination Österreich zur kinderrechtlichen Situation begleiteter Kinderflüchtlinge und ihrer Familien:

<https://www.asyl.at/de/themen/kinderfluechtlinge/studiezursituationbegleiteterkinderfluechtlinge/>

⁵ Το λόμπι είναι μια ομάδα ανθρώπων που εκπροσωπούν μια συγκεκριμένη οργάνωση ή εκστρατεία, οι οποίοι προσπαθούν να πείσουν μια κυβέρνηση ή ένα συμβούλιο να τους βοηθήσει ή να τους υποστηρίξει.

("ορφανά προσφυγόπουλα") εξαφανίστηκαν το 2020, δηλαδή το 52%. (Εδώ έχει ήδη αφαιρεθεί ο αριθμός εκείνων που δηλώθηκαν ως ενήλικοι - 265 -). Έτσι, η τύχη τους είναι άγνωστη στις αρχές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι κάποιοι έχουν "κρυφτεί" λόγω περιοριστικών συνθηκών, εξαφανίστηκαν από τα δημοτικά καταφύγια και ξέφυγαν από τον έλεγχο των αρχών. Σε πολλές περιπτώσεις, ωστόσο, πρέπει να υπάρχουν υποψίες για άλλες αιτίες, όπως απαγωγή παιδιών, κακοποίηση, εκμετάλλευση κ.λπ. Η κατάσταση είναι παρόμοια και σε άλλες χώρες της ΕΕ.

Για την προστασία των παιδιών προσφύγων από αυτούς τους κινδύνους, η ανακοίνωση της ΕΕ του 2017 συνιστά στα κράτη μέλη να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην ενίσχυση των αρχών και των θεσμών επιτροπείας, ώστε να διασφαλιστεί ο ταχεία διορισμός επιτρόπων για όλους τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Η ανακοίνωση συνεχίζει λέγοντας ότι οι κηδεμόνες μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη της εξαφάνισης των ανηλίκων ή της μετατροπής τους σε θύματα εμπορίας ανθρώπων και διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της πρόσβασης στα δικαιώματα και στη διαφύλαξη των συμφερόντων όλων των ασυνόδευτων ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν υποβάλλουν αίτηση ασύλου⁶.

Επιπλέον, η ανακοίνωση της ΕΕ του 2017 κάλεσε τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι υπάρχει μια σειρά εναλλακτικών επιλογών (μη ιδρυματικής) φροντίδας για τα ασυνόδευτα παιδιά. Σημειώνεται ότι, ενώ η οικογενειακή φροντίδα/αναδοχή για ασυνόδευτα παιδιά έχει επεκταθεί τα τελευταία χρόνια και έχει αποδειχθεί επιτυχής και οικονομικά αποδοτική, εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς.

Τα διαγράμματα στις επόμενες σελίδες παρουσιάζουν ορισμένα στατιστικά στοιχεία σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τους ανήλικους αιτούντες άσυλο, εκ των οποίων τουλάχιστον το 13,9% είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε, δεν υπάρχουν αξιόπιστα ή δεν υπάρχουν καθόλου στατιστικά στοιχεία για τους URMs που δεν έχουν υποβάλει αίτηση ασύλου.

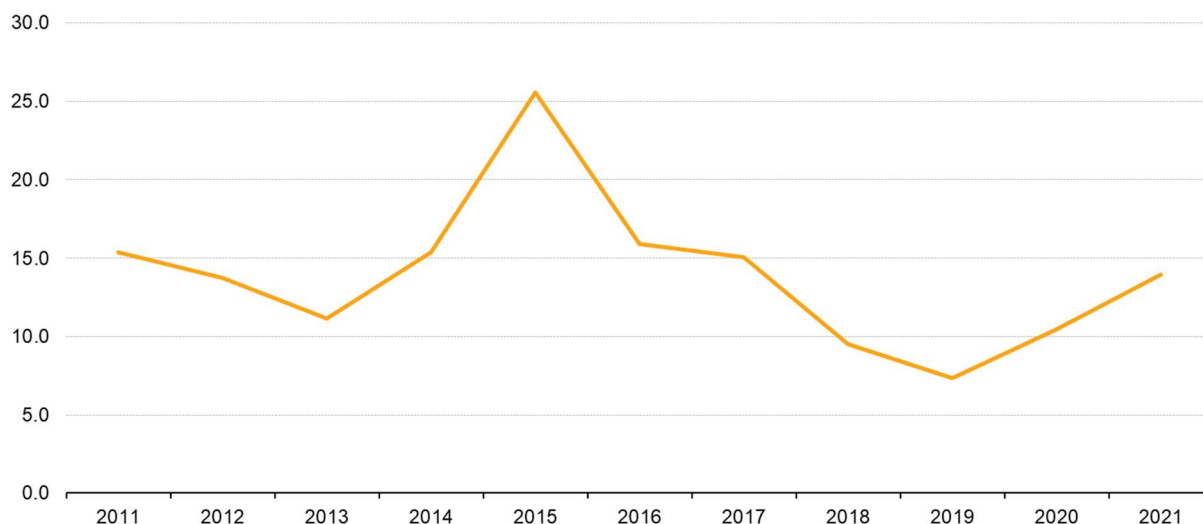
---

⁶ EMN (2021), σ. 7.

Ποσοστό των ασυνόδευτων ανηλίκων εκ του συνολικού αριθμού των παιδιών που υποβάλλουν αίτηση για πρώτη φορά στην ΕΕ, 2011-2021.

(%)

Σημείωση: Τα σύνολα της ΕΕ υπολογίζονται με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα για τα Κράτη Μέλη της ΕΕ:

2011: λείπουν δεδομένα για την Κροατία, την Ουγγαρία, την Αυστρία και τη Φινλανδία.

2012: λείπουν δεδομένα για την Κροατία, την Ουγγαρία και την Αυστρία.

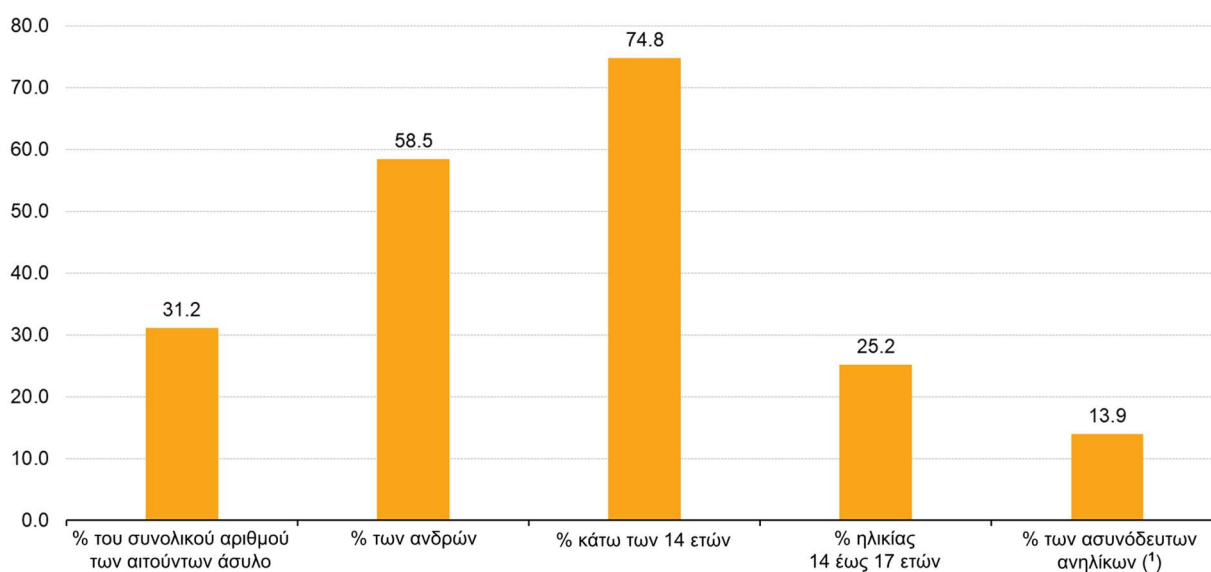
2013: λείπουν δεδομένα για την Αυστρία.

Πηγή: Eurostat (ηλεκτρονικοί κωδικοί δεδομένων: migr_asyunaa, migr_asyappctza).

eurostat

Κύρια χαρακτηριστικά των αιτούντων άσυλο για πρώτη φορά ηλικίας κάτω των 18 ετών το 2021, ΕΕ.

(%)

(¹) Το μερίδιο υπολογίστηκε με βάση τα στοιχεία του 2020 για τους ασυνόδευτους ανηλίκους για τη Λιθουανία και την Πορτογαλία.

Πηγή: Eurostat (ηλεκτρονικοί κωδικοί δεδομένων: migr_asyappctza, migr_asyunna)

eurostat

Πρώτη φορά αιτούντες ηλικίας κάτω των 18 ετών στην ΕΕ και στα Κράτη Μέλη, 2011-2021.
(αριθμός)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Συνολικά 2011-2021
ΕΕ	59080	71290	94240	137870	360055	377195	193670	176155	192240	129670	166760	1958230
Βέλγιο	7 640	4 950	3 210	4 100	12 120	4 970	4 710	5 860	7 180	4 575	7 240	66 555
Βουλγαρία	135	255	2 195	3 305	5 470	6 530	1 140	830	710	1 105	3 700	25 375
Τσεχία	95	120	110	210	250	240	235	245	260	100	170	2 035
Δανία	1 125	1 600	2 075	3 005	6 300	2 395	1 165	1 100	995	425	725	20 910
Γερμανία	16 630	24 385	38 790	54 990	137 480	261 375	89 200	78 295	71 420	55 335	73 280	901 180
Εστονία	5	10	10	15	70	60	75	20	35	10	20	330
Ιρλανδία	385	275	260	260	385	580	840	860	1 090	355	665	5 955
Ελλάδα	555	515	1 015	1 300	2 420	19 635	19 670	21 575	25 165	10 665	7 035	109 550
Ισπανία	440	435	520	1 140	3 720	3 710	7 730	11 040	21 715	15 490	9 185	75 125
Γαλλία	12 165	13 420	14 870	13 940	13 590	15 240	20 960	24 525	32 440	19 550	25 765	206 465
Κροατία	:	:	135	15	20	460	165	220	505	745	1 245	3 510
Ιταλία	3 135	2 030	2 185	4 340	7 175	11 080	15 505	8 535	4 300	2 685	5 925	66 895
Κύπρος	125	205	265	350	510	675	685	1 085	1 160	580	1 080	6 720
Λετονία	50	25	25	55	85	120	135	40	40	30	175	780
Λιθουανία	70	70	30	95	60	160	180	120	305	90	925	2 105
Λουξεμβούργο	760	770	230	315	725	805	610	580	760	500	520	6 575
Ουγγαρία	:	:	1 375	11 670	45 315	8 455	1 590	345	240	45	25	69 060
Μάλτα	170	240	545	305	375	420	440	445	495	175	160	3 770
Ολλανδία	3 560	2 835	2 795	4 680	10 205	5 875	3 850	4 845	5 200	2 950	5 995	52 790
Αυστρία	:	:	:	8 085	31 655	17 370	11 630	6 390	5 905	5 580	11 460	98 075
Πολωνία	1 955	3 550	6 975	2 145	4 780	4 810	1 385	1 055	1 200	455	1 955	30 265
Πορτογαλία	55	55	145	75	145	140	250	300	320	135	330	1 950
Ρουμανία	100	235	375	375	295	525	1 575	520	515	1 565	2 655	8 735
Σλοβενία	90	85	60	115	80	420	515	790	815	775	1 905	5 650
Σλοβακία	50	75	60	50	90	30	35	45	40	15	35	525
Φινλανδία	:	780	720	810	7 590	1 710	1 325	910	870	430	475	15 620
Σουηδία	9 785	14 370	15 265	22 125	69 155	9 400	8 075	5 580	8 555	5 300	4 115	171 725
Ισλανδία	:	:	:	:	:	270	175	170	215	155	280	1 265
Λιχτενστάιν	:	:	:	:	:	15	50	25	10	5	20	125
Νορβηγία	2 235	2 360	2 660	2 365	10 300	1 230	1 070	790	600	355	450	24 415
Ελβετία	5 060	6 955	5 125	6 490	11 155	8 940	6 610	5 775	5 885	4 635	6 090	72 720

: δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα

Σημείωση: Τα σύνολα της ΕΕ υπολογίζονται με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα από τα Κράτη Μέλη:

2011: λείπουν δεδομένα για την Κροατία, την Ουγγαρία, την Αυστρία και τη Φινλανδία.

2012: λείπουν δεδομένα για την Κροατία, την Ουγγαρία και την Αυστρία.

2013: λείπουν δεδομένα για την Αυστρία.

Πηγή: Eurostat (ηλεκτρονικός κωδικός δεδομένων: migr_asyappctza)

eurostat

Πηγή των παραπάνω διαγραμμάτων: Statistics Explained
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_in_migration_-_asylum_applicants&oldid=536831) - 04/05/2022

Σημείωση: Όλοι οι σύνδεσμοι προς διαδικτυακές πηγές στην παρούσα διεθνική αναφορική έκθεση ελέγχθηκαν για τελευταία φορά τον Ιούνιο του 2022.

2. Εθνικές έννοιες και εξελίξεις: Αυστρία (AT), Τσεχική Δημοκρατία (CZ), Γαλλία (FR), Ελλάδα (GR), Ιταλία (IT), Πορτογαλία (PT), Ρουμανία (RO).

2.1. Κοινοί ορισμοί

Οι **γενικοί ορισμοί της αναδοχής** στις χώρες εταίρους είναι παρόμοιοι και, όσον αφορά τους ασυνόδευτους ανηλίκους, εν μέρει σύμφωνοι με τις έννοιες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των σχετικών θεσμικών οργάνων της (π.χ. ΕΔΜ) που εξηγήθηκαν στην εισαγωγή. Μια γενική αντίληψη της αναδοχής σημαίνει - σε αντίθεση με την υιοθεσία - την ανάληψη ενός παιδιού σε μόνιμη αλλά προσωρινή φροντίδα από ανάδοχους γονείς/ μια ανάδοχη οικογένεια για ορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα. Οι **ανάδοχοι γονείς** μπορούν να είναι επιλεγμένα άτομα (τόσο παντρεμένα ζευγάρια και οικογένειες όσο και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μεμονωμένα άτομα), τα οποία πληρούν τα υποχρεωτικά προσωπικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια των αντίστοιχων χωρών.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, η ανάδοχη φροντίδα αφορά παιδιά από δύσκολες κοινωνικές συνθήκες που δεν μπορούν να φιλοξενηθούν στην οικογένειά τους. Η επαφή με την οικογένεια καταγωγής διατηρείται στο μέτρο του δυνατού. Σύμφωνα με τον επίσημο ορισμό της UNICEF (2022), ως ανάδοχη φροντίδα νοούνται "οι καταστάσεις στις οποίες τα παιδιά τοποθετούνται από αρμόδια αρχή με σκοπό την εναλλακτική φροντίδα στο οικιακό περιβάλλον μιας οικογένειας διαφορετικής από την ίδια την οικογένεια των παιδιών, η οποία έχει επιλεγεί, έχει τα προσόντα, έχει εγκριθεί και εποπτεύεται για την παροχή τέτοιας φροντίδας".

Στις χώρες εταίρους γίνεται διάκριση μεταξύ **βραχυπρόθεσμης βοήθειας έκτακτης ανάγκης** και **μακροπρόθεσμης αναδοχής**. Επιπλέον, η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να χορηγηθεί κατόπιν αιτήματος και με τη συγκατάθεση των φυσικών γονέων ή του νόμιμου κηδεμόνα, αλλά μπορεί επίσης να διαταχθεί από το δικαστήριο.

Τα ασυνόδευτα παιδιά ή οι **ασυνόδευτοι ανήλικοι (πρόσφυγες)** αποτελούν μια ετερογενή ομάδα αλλοδαπών ανηλίκων στις χώρες υποδοχής της ΕΕ. Σύμφωνα με έναν ορισμό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (2004) πρόκειται για "παιδιά τα οποία είναι χωρισμένα και από τους δύο γονείς και από άλλα μέλη της οικογένειας και τα οποία δεν τα φροντίζει κανένας ενήλικας που έχει τη νομική ή εθιμική ευθύνη να τα φροντίζει". Η κοινωνική και νομική τους κατάσταση παραμένει πολύπλοκη και συχνά επισφαλής στις χώρες υποδοχής.

2.2 Εθνικές ιδιαιτερότητες και στατιστικά στοιχεία

Οι εθνικές έννοιες, οι διαδικασίες και οι εξελίξεις του συστήματος αναδοχής στις χώρες εταίρους του έργου παρουσιάζουν ομοιότητες σε πολλά σημεία, αλλά διαφέρουν επίσης σε ορισμένες λεπτομέρειες.

AT: Στην Αυστρία, τονίζεται ότι ο πρωταρχικός στόχος της εξωτερικής φροντίδας είναι η επιστροφή του παιδιού στην οικογένεια καταγωγής του μόλις βελτιωθεί η κατάσταση των γονέων εκεί. Επομένως, οι ανάδοχοι γονείς θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να χρειαστεί να αποχωριστούν ξανά το παιδί. Ωστόσο, εάν αυτό είναι

προς το συμφέρον του παιδιού, εάν έχει δημιουργηθεί σχέση γονέα-παιδιού ή εάν η επιστροφή στην οικογένεια καταγωγής δεν είναι πλέον δυνατή, οι ανάδοχοι γονείς μπορούν επίσης να υποβάλουν αίτηση για πλήρη επιμέλεια ή να επιδιώξουν την υιοθεσία.

Η επιμέλεια των **ασυνόδευτων ανηλίκων** αιτούντων άσυλο και μη αιτούντων άσυλο ακολουθεί συγκεκριμένους κανόνες: Εάν ένας ανήλικος του οποίου οι γονείς είναι άγνωστοι βρεθεί στην ομοσπονδιακή επικράτεια, η υπηρεσία πρόνοιας παιδιών και νέων αναλαμβάνει την επιμέλεια (§ 207 ABGB). Όπως διευκρίνισε το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας στην απόφασή του της 19ης Οκτωβρίου 2005, η αρχή αυτή ισχύει για όλους τους ανηλικούς ανεξαρτήτως ηλικίας και χωρίς διάκριση μεταξύ Αυστριακών και αλλοδαπών υπηκόων. Όμως οι έφηβοι ηλικίας 14 έως 18 ετών που έρχονται στην Αυστρία χωρίς γονείς ή άλλους κηδεμόνες, είναι σήμερα σε μεγάλο βαθμό μόνοι τους. Κατά κανόνα δεν έχουν καμία συνοδεία κατά τη διάρκεια της ανάκρισής τους από την αστυνομία, της απόφασης για το αν θα υποβάλουν αίτηση ασύλου και των ιατρικών εξετάσεων και κάθε άλλης εξέτασης, συμπεριλαμβανομένης της διάγνωσης της ηλικίας. Μόνο η διαμονή τους σε ένα βασικό καταφύγιο και η νομική εκπροσώπησή τους στη διαδικασία ασύλου είναι εγγυημένες. Η υπηρεσία παιδικής και νεανικής πρόνοιας ενεργοποιείται μόνο όταν οι νέοι γίνονται δεκτοί στη διαδικασία ασύλου. Αυτό μπορεί να διαρκέσει αρκετές εβδομάδες ή μήνες.⁷ Στην Αυστρία, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι καθίστανται ικανοί να συνάψουν συμβόλαιο όταν ενηλικιωθούν (18 ετών) και δεν δικαιούνται πλέον επιμέλεια. Επιπλέον, πρέπει να μετακομίσουν από τις ειδικές εγκαταστάσεις φροντίδας για ασυνόδευτους ανηλικούς.

Τα στατιστικά στοιχεία αποκαλύπτουν: περισσότερα από 12.500 παιδιά και έφηβοι στην Αυστρία δεν ζούσαν με τους βιολογικούς τους γονείς τον Δεκέμβριο του 2021. Περίπου 5.000 από αυτά ζουν σε ανάδοχες οικογένειες, ενώ τα υπόλοιπα έχουν τοποθετηθεί σε κοινότητες διαμονής, παιδικά χωριά, σπίτια ή κέντρα κρίσης που διαχειρίζονται οι υπηρεσίες πρόνοιας παιδιών και νέων. (Πηγή: Wiener Zeitung, 4 Δεκεμβρίου 2021) Όσον αφορά τις διάφορες ηλικιακές ομάδες, η τοποθέτηση σε ανάδοχες οικογένειες κυριαρχεί μεταξύ των μικρότερων έως την ηλικία των 6 ετών, αλλά η τοποθέτηση σε ιδρύματα κυριαρχεί από την ηλικία των 6 ετών.

Επισκόπηση 2020: Παιδιά και έφηβοι υπό πλήρη φροντίδα σε κοινωνικοπαιδαγωγικά ιδρύματα και με φροντιστές (Πηγή: Statistik Austria, Kinder- und Jugendhilfestatistik 2020)

Ποσότητα			Ποσοστό %	
Σύνολο	Κατοικίες	Ανάδοχη φροντίδα	Κατοικίες	Ανάδοχη φροντίδα
12678	7762	5061	60,5	39,5

7 UNHCR Österreich 2019: Empfehlungen zur Obsorgesituation von unbegleiteten Kindern und Jugendlichen in Österreich. www.unhcr.org/dach/wp-content/uploads/sites/27/2020/10/Infolder_Obsorge.pdf

Το **2022, 2.940 ασυνόδευτοι ανήλικοι ζήτησαν** άσυλο στην Αυστρία μέχρι το τέλος Μαΐου. Αν αναχθεί για το σύνολο του έτους, ο αριθμός των αιτήσεων αναμένεται να αυξηθεί για τέταρτη συνεχή χρονιά σε περίπου **7.060**. (Πηγή: de.statista.com)

CZ: Όπως και άλλες χώρες εταίροι, η Τσεχική Δημοκρατία δίνει προτεραιότητα στη δυνατότητα τοποθέτησης του παιδιού σε *ανάδοχες οικογένειες* έναντι της επιλογής της ιδρυματικής φροντίδας, όποτε αυτό είναι δυνατό. Συμφωνήθηκε νομική πράξη (αριθ. 363/2021), η οποία επιτρέπει την τοποθέτηση παιδιού κάτω των 3 ετών σε ίδρυμα μόνο μέχρι τις 12/2023. Σύμφωνα με αυτή την πρόθεση, δημιουργείται ένα ευρύ δίκτυο υποστηρικτικών οργανώσεων για την ενεργό βοήθεια των οικογενειών που έχουν επιλέξει την ανάδοχη φροντίδα. Τα εθνικά **στατιστικά στοιχεία** αναφέρονται ως εξής:

ΑΝΑΔΟΧΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ x ΚΑΤΟΙΚΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο ανάδοχων οικογενειών (νέες αφίξεις το ίδιο έτος)	10922 (1892)	11362 (1935)	11643 (1767)	11931 (1722)	12094 (1564)	12351 (1656)
Προσωρινή ανάδοχη φροντίδα	692	730	671	703	616	665
Σύνολο οικιακής περίθαλψης	6593	6677	6527	6799	6436	6173

FR: Στη Γαλλία, το να γίνεις *οικογενειακός βοηθός* (ανάδοχος γονέας) είναι μια ιδιαίτερα ρυθμισμένη δραστηριότητα. Προκειμένου να λάβει την έγκριση, ο οικογενειακός βοηθός πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις (εξηγούνται παρακάτω στο κεφάλαιο 6). Είναι υπάλληλος του Τμήματος ή ενός συλλόγου φροντίδας παιδιών και αμείβεται από το Τμήμα ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών που φροντίζει και τη διάρκεια της παρουσίας τους. Τέλος, οι γονείς διατηρούν γενικά τη γονική μέριμνα και ο οικογενειακός βοηθός πρέπει να τους ζητήσει άδειες που αφορούν τη ζωή του παιδιού (διακοπές, ιατρικές επισκέψεις, έξοδοι...).

Στατιστικά στοιχεία: Σύμφωνα με την αποστολή URM (αποστολή για τις υποεκπροσωπούμενες μειονότητες) του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το 2020 ανατέθηκαν στα Συμβούλια Τμημάτων 9.501 ανήλικοι με απόφαση της δικαιοσύνης το 2020, έναντι 16.760 το 2019, δηλαδή μείωση 43%. Από αυτούς τους AMEA, πολύ λίγοι αναζητούν προστασία μέσω του ασύλου. Το 2019, μόνο 755 URM ήταν αιτούντες άσυλο⁸.

GR: Όπως αναφέρεται στον ελληνικό Αστικό Κώδικα, στην *αναδοχή* "η έννομη σχέση μεταξύ του ανηλίκου και της φυσικής οικογένειας ή του κηδεμόνα του και ιδίως οι αρμοδιότητες της γονικής μέριμνας της επιτροπείας παραμένουν αμετάβλητες, εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά". Στόχος είναι η επιστροφή του παιδιού στη βιολογική του οικογένεια, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

8 Πηγή: (forumrefugies.org)

Η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να κατηγοριοποιηθεί με βάση τα εξής: Μέθοδος σύστασης (σύμβαση μεταξύ ανάδοχων και βιολογικών γονέων ή κηδεμόνων, δικαστική απόφαση ή εισαγγελική διάταξη)- ιδιότητα ανάδοχου γονέα (συγγενής ή επαγγελματίας ...)- διάρκεια (μακροχρόνια ή βραχυχρόνια)- είδος ανάγκης του παιδιού που καλύπτει (επείγουσα, καθημερινή, φιλοξενία, αναδοχή, ανακούφιση ...)- εφαρμογή στο πλαίσιο του ποινικού δικαίου (ως αναμορφωτικό μέτρο, θεραπευτικό μέτρο, με εντολή εισαγγελέα βάσει εισήγησης επιμελητή ανηλίκων ...).

Στατιστικά στοιχεία: Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του 10/2021 σχετικά με την αναδοχή και την υιοθεσία που έχουν αναρτηθεί στο πληροφοριακό σύστημα www.anynet.gr, σήμερα ζουν 1.505 ανήλικοι σε καταφύγια, εκ των οποίων 589 είναι επιλέξιμοι για αναδοχή. Έχουν ολοκληρωθεί 447 αναδοχές (έως 7/2020) και έχουν υποβληθεί 274 αιτήσεις για αναδοχή (έως 4/1/22).

ΙΤ: Στην Ιταλία, οι εξωοικογενειακές τοποθετήσεις ρυθμίζονται από τον νόμο 184/1983, όπως τροποποιήθηκε. Υπάρχουν τρεις κύριες τοποθεσίες για παιδιά που χρειάζονται **προσωρινή φροντίδα εκτός σπιτιού: παιδικά σπίτια** (μικρές υπηρεσίες φιλοξενίας με επαγγελματίες φροντιστές, κυρίως κοινωνικούς λειτουργούς και κοινωνικούς παιδαγωγούς)- **μη επαγγελματικές ανάδοχες οικογένειες** (οικογένειες ή μεμονωμένα άτομα που φροντίζουν ένα παιδί στο σπίτι τους, χωρίς άμεση πληρωμή από το σύστημα πρόνοιας αλλά με κάποια εισοδηματική ενίσχυση)- και **επαγγελματικές ανάδοχες οικογένειες** (οικογένειες με έναν ή και τους δύο γονείς που πληρώνονται ως επαγγελματίες φροντιστές, συνήθως απασχολούμενοι σε Εθελοντική Οργάνωση). Γενικά, τα κύρια χαρακτηριστικά της αναδοχής είναι η προσωρινότητα, η διατήρηση των σχέσεων με την οικογένεια προέλευσης και η πρόβλεψη της επιστροφής του ανηλίκου στην οικογένεια προέλευσης. Σε αντίθεση με τη νόμιμη υιοθεσία, η οποία αποτελεί δέσμευση εφ' όρου ζωής, η αναδοχή είναι για **περιορισμένο χρονικό διάστημα έως 24 μηνών**, με δυνατότητα **παράτασης 24 μηνών** κατόπιν εντολής δικαστή και ιδανικά η επαφή με την οικογένεια καταγωγής του παιδιού διατηρείται καθ' όλη τη διάρκεια. Επιπλέον, ο νόμος ορίζει ότι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006, κανένας ανήλικος δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε ίδρυμα, ενώ προτιμάται η αναδοχή ή, ως δευτερεύουσα επιλογή, η τοποθέτηση σε κοινότητα οικογενειακού τύπου.

Οι ασυνόδετοι ανήλικοι αντιμετωπίζουν ιδιαίτερους κινδύνους: Τα παιδιά αυτά - μη έχοντας μέσα διαβίωσης - σχεδόν μοιραία πέφτουν στην αγκαλιά οργανώσεων, εγκληματιών που δραστηριοποιούνται στην εμπορία ανθρώπων ή σε άλλες μορφές εκμετάλλευσης.

Στατιστικά στοιχεία: Το 2019, 708 παιδιά εισήλθαν σε προ-υιοθετική ανάδοχη φροντίδα στην Ιταλία. Μεταξύ του 2010 και του 2019, ο μεγαλύτερος αριθμός ανηλίκων στη φάση της προ-υιοθεσίας καταγράφηκε το 2013, όταν 1.126 βρέφη ανατέθηκαν στις πιθανές μελλοντικές οικογένειές τους. Το 2019, 1.239 παιδιά κηρύχθηκαν υιοθετήσιμα από το ιταλικό δικαστήριο ανηλίκων.

ΡΤ: Σύμφωνα με την Πορτογαλική Κοινωνική Ασφάλιση (2021), η **ανάδοχη φροντίδα** έχει ευρεία ευθύνη για την ανάπτυξη των παιδιών και των νέων. Θεωρείται ως προστατευτικό μέτρο που συνίσταται στην τοποθέτηση του παιδιού ή του νέου σε οικογένεια ή σε πρόσωπο που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για τον σκοπό αυτό,

προκειμένου να παρέχεται στα παιδιά ή τους νέους η ένταξη σε ένα σταθερό οικογενειακό περιβάλλον που τους εγγυάται την κατάλληλη φροντίδα για τις ανάγκες τους και την ευημερία τους, καθώς και την εκπαίδευση και τη στήριξη που είναι απαραίτητες για την ολοκληρωμένη ανάπτυξή τους. Ο στόχος είναι να παρέχονται στο παιδί ή το νεαρό άτομο: συνθήκες για την κατάλληλη ικανοποίηση των σωματικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών και κοινωνικών αναγκών, η δημιουργία στήριξης, ασφαλών και σταθερών δεσμών, η απόκτηση δεξιοτήτων για την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική τους ανάπτυξη- συνθήκες που συμβάλλουν στην οικοδόμηση της ταυτότητας και της ένταξης του παιδιού ή του νεαρού ατόμου- η προώθηση της απόκτησης ή της ενίσχυσης των ικανοτήτων των πατέρων και των μητέρων και/ή των κατόχων των γονικών ευθυνών, ώστε να μπορούν να τις ασκούν με ποιότητα προς το συμφέρον του παιδιού ή του νεαρού ατόμου. Η εφαρμογή του μέτρου της ανάδοχης φροντίδας ευνοείται έναντι της ιδρυματικής φροντίδας, ιδίως για παιδιά ηλικίας έως έξι ετών (νόμος 147/99, επικαιροποιημένος με τον νόμο 26/2018).

Στατιστικά στοιχεία: (ISS, 2019). Ορισμένοι συγγραφείς ορίζουν αυτή τη φάση ως φάση "οπισθοδρόμησης" της εξέλιξης της ανάδοχης φροντίδας, ως συνέπεια της έλλειψης εκστρατειών ευαισθητοποίησης, τεχνικής υποστήριξης και αρχικής κατάρτισης για τους υποψήφιους φροντιστές και τις ανάδοχες οικογένειες (Delgado, 2013- Magalhães & Batista, 2021). Το 2017, από τα 7.553 παιδιά που τοποθετήθηκαν, μόνο 246 ήταν σε ανάδοχες οικογένειες. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι μόνο 18 από τα 885 παιδιά ηλικίας κάτω των 6 ετών ήταν σε ανάδοχες οικογένειες, αντιπροσωπεύοντας μόνο το 2% αυτής της ηλικιακής ομάδας. Παρά τη μείωση κατά σχεδόν 25% του συνολικού αριθμού των παιδιών με προστατευτικά μέτρα, η ιδρυματοποίηση αυξήθηκε από 91% σε 97%, σε σύγκριση με την αναδοχή που αυξήθηκε από 9% σε 3%. Οι αριθμοί από το 2020 δείχνουν ότι συνολικά 6706 παιδιά και νέοι τοποθετήθηκαν σε κάποιο προστατευτικό μέτρο. Από αυτό το σύνολο, 5787 τοποθετήθηκαν σε ιδρύματα και μόνο 202 τοποθετήθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες (που συνίστανται σε αύξηση 6% από το 2019) (Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης, 2018; 2020).

RO: Στη Ρουμανία, η **ανάδοχη οικογένεια** είναι μια οικογένεια που πιστοποιείται από τις αρμόδιες αρχές και είναι πρόθυμη να παράσχει προστασία στο παιδί για ορισμένο χρονικό διάστημα. Η **τοποθέτηση του παιδιού** είναι ένα ειδικό μέτρο προστασίας, το οποίο μπορεί να διατεθεί σε: ένα πρόσωπο ή μια οικογένεια (με προτεραιότητα στην εκτεταμένη οικογένεια), έναν μητρικό βοηθό (ανάδοχο) ή μια υπηρεσία φιλοξενίας. Η ανάδοχη οικογένεια μπορεί να είναι μέρος της ευρύτερης οικογένειας του παιδιού. Ο **επαγγελματίας ανάδοχος φροντιστής (μητρικός βοηθός)** είναι πιστοποιημένο πρόσωπο, το οποίο εξασφαλίζει μέσω της εργασίας του στο σπίτι ή στο σπίτι, τη φροντίδα και την εκπαίδευση που είναι απαραίτητες για την αρμονική ανάπτυξη των παιδιών που βρίσκονται σε ανάδοχη οικογένεια. Γενικά, η **ειδική προστασία του παιδιού** είναι μια εθνική έννοια που ορίζεται ως το σύνολο των παροχών κοινωνικής βοήθειας και των κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αποσκοπούν στη φροντίδα και την ανάπτυξη των παιδιών που

απομακρύνονται από τη γονική μέριμνα ή που δεν μπορούν να τοποθετηθούν στη φροντίδα τους για την προστασία των συμφερόντων τους.

Στατιστικά στοιχεία: Στη Ρουμανία, ο αριθμός των παιδιών που τοποθετούνται σε *κέντρα ανάδοχης φροντίδας* έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια, όπως δείχνει μια επισκόπηση μεταξύ 2017 και 2019.

2017	2018	2019
18,197	17,096	15,572

Ωστόσο, ένα συγκριτικά μεγάλο ποσοστό των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο τοποθετείται σε *ανάδοχες οικογένειες* και μόνο ένας μικρότερος αριθμός σε *ιδρύματα/οικογενειακή φροντίδα*.

	Αριθμοί του 09/2021
Παιδιά σε <i>ανάδοχη οικογενειακή φροντίδα</i>	32.700 (εκ των οποίων 17.177 σε <i>ανάδοχους φροντιστές</i> και 11.267 στην <i>ευρύτερη οικογένεια</i>)
Παιδιά σε <i>ιδρύματα φιλοξενίας</i>	13.097

2.3. Οργανισμοί που συμμετέχουν στην πρόσληψη

AT: Ο **Οργανισμός Πρόνοιας Παιδιών και Νέων** στην Αυστρία είναι αρμόδιος για θέματα παιδικής πρόνοιας και επιτροπείας- εταίροι επικοινωνίας είναι οι τοπικές αρχές στα ομόσπονδα κρατίδια. Τα καθήκοντα αυτών των αρχών είναι πολλαπλά. Σε ό,τι αφορά την *αναδοχή* περιλαμβάνουν: *Επιλογή*, *προετοιμασία* και *βοήθεια*. Η *τοποθέτηση* ενός παιδιού κάτω των 16 ετών σε *ανάδοχη οικογένεια* προετοιμάζεται κατάλληλα ανάλογα με τη σημασία της για την ανάπτυξη του ανηλίκου. Εκτός από την υπεύθυνη *επιλογή* των *ανάδοχων γονέων* και τη *διαμεσολάβηση* για την *επαφή* με το *ανάδοχο παιδί*, οι *υπηρεσίες πρόνοιας νέων* έχουν ως *καθήκον* να *παρέχουν* στους *ανάδοχους γονείς* (*ανάδοχους φροντιστές*) *κατάρτιση* και *παραπέρα εκπαίδευση* και *συμβουλευτική βοήθεια* τόσο σε αυτούς όσο και στο *ανάδοχο παιδί* και στην *οικογένεια καταγωγής*. *Εποπτεία της φροντίδας* - Η *υπηρεσία πρόνοιας νέων* ελέγχει σε *κατάλληλα χρονικά διαστήματα*, αλλά *τουλάχιστον μία φορά το χρόνο*, κατά πόσον τα *ανάδοχα παιδιά ηλικίας κάτω των 16 ετών* λαμβάνουν *φροντίδα* και *εκπαίδευση*, όπως ορίζεται στον *Γενικό Αστικό Κώδικα*. Οι *υπεύθυνοι* για τη *φροντίδα* και την *ανατροφή* του *ανάδοχου παιδιού* καθιστούν *δυνατή* την *εποπτεία της αναδοχής*.

CZ: Στην *Τσεχική Δημοκρατία* η **OSPOD** (αρχή για την *κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών*) και τα *τοπικά γραφεία* της είναι το *πρώτο μέρος* με το οποίο *έρχονται* σε *επαφή* τα *άτομα* που *ενδιαφέρονται* να *γίνουν* *ανάδοχοι φροντιστές*. Οι *κοινωνικοί λειτουργοί* του OSPOD *αξιολογούν* επίσης τις *συνθήκες διαβίωσης* πριν από την *αίτηση*.

Περιφερειακή αρχή: σε αυτό το επίπεδο *αξιολογούνται* ο *ψυχολογικός χαρακτήρας* του *αιτούντος* και οι *συνολικές οικογενειακές σχέσεις*, καθώς και οι *πτυχές* του *τόπου* στον οποίο θα *τοποθετηθεί* το *ανάδοχο παιδί*. Επίσης σε αυτό το *στάδιο*, ο *αιτών* πρέπει να *περάσει* *επιτυχώς μαθήματα* για *ανάδοχες οικογένειες*. Εάν όλα τα

αποτελέσματα είναι καλά, ο αιτών προστίθεται στον κατάλογο των δυνητικών "αναδόχων γονέων ταχείας αναδοχής".

Δικαστήριο : αφού ο αιτών συνδεθεί με το ανάδοχο παιδί, το δικαστήριο λαμβάνει απόφαση για τη μεταφορά του παιδιού στη φροντίδα του ανάδοχου γονέα.

FR: Όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω, το να γίνεις οικογενειακός βοηθός είναι μια ιδιαίτερα ρυθμιζόμενη δραστηριότητα στη Γαλλία. Είναι απαραίτητο να συναφθεί μια συμφωνία, να ακολουθηθεί μια εκπαίδευση και να απονεμηθεί δίπλωμα. Η αίτηση για την έγκριση αυτή πρέπει να υποβληθεί στο **Γενικό Συμβούλιο του Τμήματος**. Στην πρόσληψη ανάδοχων οικογενειών εμπλέκονται διάφοροι οργανισμοί, όπως οι **κοινωνικές υπηρεσίες του Γενικού Συμβουλίου**, ενώσεις ή ιατρικά ιδρύματα. Ο οικογενειακός βοηθός είναι *υπάλληλος* του Τμήματος ή ενός συλλόγου φροντίδας παιδιών. Για την απόκτηση αυτής της άδειας απαιτούνται διάφορες προϋποθέσεις, οι οποίες θα εξηγηθούν στη συνέχεια.

GR: Οι ακόλουθοι οργανισμοί και φορείς είναι υπεύθυνοι σε σχέση με την πρόσληψη και την εφαρμογή της αναδοχής στην Ελλάδα:

- **Μονάδες Κοινωνικής Προστασίας Παιδιών** που ανήκουν στα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας που υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων: υπεύθυνες για την αναδοχή των ανηλίκων που βρίσκονται υπό την προστασία τους και την αξιολόγηση των υποψήφιων ανάδοχων γονέων.
- **Ιδιωτικά ιδρύματα παιδικής προστασίας**, υπεύθυνα για την αναδοχή ανηλίκων υπό την προστασία τους σε συνεργασία με τις περιφερειακές διευθύνσεις κοινωνικής φροντίδας (υπεύθυνες για την αξιολόγηση των υποψήφιων ανάδοχων γονέων).
- **Εισαγγελίες Ανηλίκων** σε συνεργασία με τον Εισαγγελέα και το Δικαστήριο Ανηλίκων: αρμόδιοι για την έκδοση διαταγής σχετικά με την απομάκρυνση των παιδιών από το βιολογικό τους περιβάλλον ή άλλη τοποθέτηση σε ασφαλές περιβάλλον (ιδρυματική ή οικογενειακή φροντίδα).
- **Δημόσιες Κοινωνικές Υπηρεσίες** (Τμήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας και Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων, Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Δημοσίου Δικαίου για τα παιδιά που ζουν στις δομές φιλοξενίας τους): υπεύθυνες για τη διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας και τη διερεύνηση του περιβάλλοντος και των δυνατοτήτων μιας πιθανής οικογένειας για την παροχή ανάδοχης φροντίδας. Οι Δημόσιες Κοινωνικές Υπηρεσίες είναι υπεύθυνες για την εποπτεία της αναδοχής με κατ' οίκον επισκέψεις και σύνταξη εκθέσεων προς τις νομικές αρχές.

IT: Η **κοινωνική υπηρεσία** προτείνει και υλοποιεί την επιμέλεια, δηλαδή από την τεχνική-διοικητική δομή που είναι υπεύθυνη για την υπηρεσία προστασίας των παιδιών. Καθίσταται αποτελεσματική με την παρέμβαση δικαστικού οργάνου (δικαστήριο ανηλίκων). Το σχέδιο αναδοχής καταρτίζεται με βάση τις ανάγκες του παιδιού, την ιδιαίτερη οικογενειακή του κατάσταση και τα προβλήματα που παρουσιάζει.

Οι αρμόδιες τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες έχουν ως καθήκον να εκτελούν λειτουργίες προώθησης στην τοπική κοινωνία και να συμβάλλουν με τη δημιουργία μιας κουλτούρας οικογενειακής εμπιστοσύνης, συμπεριλαμβανομένων

πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης και προώθησης, να αυξάνουν τις γνώσεις των (δυσνητικών) ανάδοχων οικογενειών μέσω ενημερωτικών μαθημάτων, ατομικής και ομαδικής κατάρτισης σχετικά με τις αναγκαίες, κοινωνικές και ψυχολογικές πτυχές της παρέμβασης. Επίσης οφείλουν να συνοδεύουν και να παρακολουθούν συνεχώς τις ανάδοχες οικογένειες πριν και κατά τη διάρκεια της ανάδοχης φροντίδας, να δημιουργούν ένα σχέδιο ανάδοχης φροντίδας, να διαχειρίζονται και να ενημερώνουν τη βάση δεδομένων των νοικοκυριών και τη βάση δεδομένων των αιτήσεων επιμέλειας και να δημιουργούν χώρους για κατάρτιση, προβληματισμό, ανταλλαγή εμπειριών.

ΡΤ: Οι **Επιτροπές Προστασίας Παιδιών και Νέων (ΕΠΠΝ)** εφαρμόζουν το μέτρο της οικογενειακής φροντίδας και εποπτεύουν την εφαρμογή του σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας στήριξης και προστασίας. Η εφαρμογή του μέτρου της αναδοχής, που αποφασίζεται στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας, κατευθύνεται και εποπτεύεται από το δικαστήριο, το οποίο διορίζει τις ειδικές ομάδες που προβλέπονται από τον νόμο. Τα θεσμικά όργανα και οι φορείς που κατονομάζονται στη συμφωνία αναδοχής και προστασίας ή στη δικαστική απόφαση καθορίζουν το σχέδιο παρέμβασης και το εφαρμόζουν από κοινού με τον διευθυντή της διαδικασίας για το παιδί ή τον νέο.

Το **Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης** και η **Santa Casa de Misericórdia της Λισαβόνας (SCML)** είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση του συστήματος αναδοχής. Αρμοδιότητες του είναι η διαχείριση των κενών θέσεων αναδοχής, οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης και η προώθηση των αιτήσεων σε οικογένειες υποδοχής, η θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για την επιλογή και αξιολόγηση των οικογενειών υποδοχής, η ανάπτυξη κοινού σχεδίου για την αρχική κατάρτιση των οικογενειών υποδοχής, η διεξαγωγή ετήσιας έρευνας για τις ανάγκες κατάρτισης κ.λπ. (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 139/2019, της 16ης Σεπτεμβρίου).

ΡΟ: Στη Ρουμανία, το **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Προστασίας** είναι η κεντρική δημόσια αρχή που αναπτύσσει την πολιτική κοινωνικής βοήθειας και προωθεί τα δικαιώματα της οικογένειας και του παιδιού. Το υπουργείο θεσπίζει εθνικές και τομεακές στρατηγικές κοινωνικής ανάπτυξης, συντονίζει και παρακολουθεί την εφαρμογή τους, παρέχει οικονομική και τεχνική υποστήριξη για κοινωνικά προγράμματα και ασκεί τον έλεγχο της παροχής παροχών κοινωνικής βοήθειας και κοινωνικών υπηρεσιών. Επιπλέον, το όργανο αυτό διαβουλεύεται με τις κεντρικές και τοπικές δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για τη χρηματοδότηση και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό.

Επιπλέον, οι **αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση και την παροχή κοινωνικών παροχών και κοινωνικών υπηρεσιών**. Μία από αυτές είναι η **Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού**. Αναπτύσσουν τη νομαρχιακή ή τοπική στρατηγική για τις κοινωνικές υπηρεσίες μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, σύμφωνα με τις εθνικές στρατηγικές και τις διαπιστωμένες τοπικές ανάγκες, σε διαβούλευση με τους δημόσιους και ιδιωτικούς παρόχους, τις επαγγελματικές ενώσεις και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τους δικαιούχους, και είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (Εθνική Αρχή για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού και την Υιοθεσία) :

διασφαλίζει το σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού παρεμβαίνοντας, σύμφωνα με το νόμο, σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες.

2.4 Πρωτόκολλα για την πρόσληψη ανάδοχων οικογενειών

AT: Όποιος στην Αυστρία επιθυμεί να φιλοξενήσει ένα ανάδοχο παιδί κάτω των 14 ετών χρειάζεται άδεια αναδοχής από την τοπική **Υπηρεσία Πρόνοιας Παιδιών και Νέων**. Όπως και στην περίπτωση της υιοθεσίας, οι αιτούντες **ελέγχονται** ως προς την **καταλληλότητά τους** (ικανότητα ανατροφής παιδιού, ικανότητα αντιμετώπισης του άγχους, κατάσταση υγείας, συνθήκες διαβίωσης και εισοδήματος κ.λπ.) Η **άδεια αναδοχής** εκδίδεται πάντα για ένα συγκεκριμένο παιδί μόνο. Δεν υπάρχει επίσημη απαίτηση ελάχιστης ηλικίας για τους ανάδοχους γονείς, αλλά απαιτείται ορισμένη εμπειρία ζωής και εμπειρία στην ενασχόληση με τα παιδιά. Η διαφορά ηλικίας μεταξύ ανάδοχου παιδιού και ανάδοχων γονέων δεν πρέπει ιδανικά να υπερβαίνει τα 40 έτη. Μονογονεϊκές οικογένειες μπορούν επίσης να αναλάβουν ανάδοχα παιδιά, εάν είναι κατά τα άλλα κατάλληλες. Σε ορισμένα ομοσπονδιακά κράτη, είναι δυνατόν να *προσληφθεί κανείς* ως ανάδοχος γονέας υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτό προϋποθέτει περαιτέρω κατάρτιση, συμβουλευτική, κοινωνική ασφάλιση (σύνταξη, υγεία, ασφάλιση κατά ατυχημάτων και ανεργίας) και μισθό λίγο πάνω από το όριο οριακών αποδοχών.

CZ: Στην Τσεχική Δημοκρατία, η διαδικασία αρχίζει με την υποβολή **αίτησης** για την εγγραφή στο μητρώο των υποψηφίων που είναι κατάλληλοι να γίνουν ανάδοχοι γονείς. Στη συνέχεια, η δημοτική αρχή διενεργεί **κοινωνική έρευνα** απευθείας στον τόπο πραγματικής κατοικίας του αιτούντος. Όταν συγκεντρώσει τα απαραίτητα έγγραφα (έκθεση για την υγεία, την περιουσιακή κατάσταση κ.λπ.), διαβιβάζει την αίτηση (καθώς και την αξιολόγηση της έρευνας) στην αρμόδια περιφερειακή αρχή. Ακολουθεί **αξιολόγηση** από την περιφερειακή αρχή, η οποία θα παράσχει ψυχολογική εξέταση καθώς και αξιολόγηση της αίτησης από εμπειρογνώμονα. Θα τοποθετήσει επίσης τους αιτούντες σε **προπρακτικά μαθήματα**. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης από εμπειρογνώμονα, θα εξεταστούν κυρίως τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του αιτούντος και η ψυχική και υγειονομική κατάσταση σε σχέση με τις προϋποθέσεις για την ανατροφή ενός παιδιού. Το γραφείο θα ενδιαφερθεί επίσης για τα κίνητρα για αναδοχή, την ποιότητα των σχέσεων του αιτούντος και τη σταθερότητα του οικογενειακού περιβάλλοντος. Επίσης, διαπιστώνεται η στάση των άλλων μελών της οικογένειας. Με βάση τα ευρήματα, το γραφείο θα εκδώσει στη συνέχεια **απόφαση** σχετικά με την ένταξη ή μη στο μητρώο των αιτούντων.

Η περιφερειακή αρχή τηρεί επίσης κατάλογο των παιδιών των οποίων η κατάσταση απαιτεί τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια. Η επιλογή μιας συγκεκριμένης οικογένειας εξαρτάται στη συνέχεια από τις ανάγκες του παιδιού και τις ικανότητες των μελλοντικών ανάδοχων γονέων. Μόλις η επιλεγμένη οικογένεια προσεγγιστεί από την περιφερειακή αρχή και ενημερωθεί λεπτομερώς για όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το παιδί, μεσολαβεί η προσωπική επαφή.

FR: Η επεξεργασία της **αίτησης** για την έγκριση ως ανάδοχη οικογένεια διαρκεί **4 μήνες** στη Γαλλία και απαιτεί πολλούς φορείς. Αρχικά, αρχίζει με μια συλλογική ενημερωτική συνάντηση και συνεχίζεται με μια **κοινωνική και ψυχολογική έρευνα**

που διεξάγεται από τις κοινωνικές υπηρεσίες του γενικού συμβουλίου, την **PMI (Protection Maternelle et Infantile)** και την **ASE (Aide Sociale à l'Enfance)**.

Στη συνέχεια, πραγματοποιούνται αρκετές επισκέψεις από έναν παιδαγωγό και έναν κοινωνικό λειτουργό στο σπίτι του μελλοντικού οικογενειακού βοηθού, καθώς και συνέντευξη με έναν ψυχολόγο. Αυτοί οι παράγοντες θα βεβαιωθούν ότι ο οικογενειακός βοηθός είναι πρόθυμος να δεσμευτεί μακροπρόθεσμα, ότι γνωρίζει καλά τη γαλλική γλώσσα και ότι το σπίτι είναι κατάλληλο και αρκετά μεγάλο. Επιπλέον, θα αξιολογήσουν τα προσόντα και τις ικανότητες υποδοχής παιδιών και νέων κάτω των 21 ετών, τις επικοινωνιακές δεξιότητες, το περιβάλλον και τη διαμονή, καθώς και την ικανότητα προσαρμογής και οργάνωσης σε διάφορες καταστάσεις. Τέλος, εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις, η έγκριση θα παραδίδεται για **5 έτη** και θα μπορεί να ανανεώνεται.

Οι φορείς αυτοί παραμένουν σε επαφή με την ανάδοχη οικογένεια για να διασφαλίσουν ότι τα πράγματα πάνε καλά, μέσω τακτικών επισκέψεων και αξιολογήσεων. Εάν ποτέ η ανάδοχη οικογένεια αντιμετωπίσει δυσκολίες με ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο, το τελευταίο μπορεί να κατευθυνθεί προς μια νέα οικογένεια.⁹

GR: Ο νόμος 4538/2018 θέσπισε για πρώτη φορά στην Ελλάδα Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων και Ειδικά Μητρώα Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων. Για την **εγγραφή των υποψηφίων ανάδοχων γονέων** στα Ειδικά Μητρώα απαιτούνται τα ακόλουθα βήματα:

- Υποβολή αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από τους υποψηφίους συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών, εκδίδεται πιστοποιητικό έγκρισης των απαραίτητων προϋποθέσεων επιλεξιμότητας.
- Κοινωνική έρευνα/ διερεύνηση του περιβάλλοντος των υποψηφίων ανάδοχων γονέων. Περιλαμβάνει συναντήσεις με κοινωνικό λειτουργό στο γραφείο και στο σπίτι των υποψηφίων, συναντήσεις με άλλους ειδικούς, όπως ψυχολόγους, συναντήσεις με τα παιδιά της οικογένειας και στενούς συγγενείς, καθώς επίσης και συστάσεις από πρόσωπα που προτείνονται από την οικογένεια. Στη συνέχεια συντάσσεται από τον φορέα έκθεση καταλληλότητας προκειμένου να ολοκληρωθεί η εγγραφή στα ειδικά μητρώα.
- Παρακολούθηση εκπαιδευτικών μαθημάτων που παρέχονται από ειδικούς, όπως δικηγόρους, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Η διάρκειά του είναι 30 ώρες και υλοποιείται κατά τη διάρκεια 5 έως 8 συναντήσεων. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος, εκδίδεται πιστοποιητικό παρακολούθησης και ολοκληρώνεται η εγγραφή στο Εθνικό Μητρώο.

IT: Στην Ιταλία, η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να διαταχθεί προς μια οικογένεια (κατά προτίμηση με ανήλικα παιδιά) ή ακόμη και προς ένα μεμονωμένο άτομο, εφόσον είναι σε θέση να παρέχει στο παιδί τη συντήρηση, την ανατροφή, την εκπαίδευση και τις συναισθηματικές σχέσεις που χρειάζεται. Ο νόμος προβλέπει ότι σε περίπτωση που

---

⁹ Πηγή : [Comment devenir famille d'accueil | Dossier Familial.](#)

η ανάδοχη φροντίδα του παιδιού δεν είναι δυνατή, το παιδί τοποθετείται σε κοινότητα οικογενειακού τύπου ή, ελλείψει αυτού, σε δημόσιο ή ιδιωτικό ίδρυμα φροντίδας. Το τελευταίο πρέπει να εδρεύει στον τόπο που βρίσκεται πλησιέστερα σε εκείνον στον οποίο διαμένει μόνιμα η οικογενειακή μονάδα προέλευσης, ώστε να διασφαλίζεται η πραγματική εγγύτητά του με την οικογένεια προέλευσης, σύμφωνα με την εμπνευσμένη λογική της όλης μεταρρύθμισης.

Μια τροποποίηση του νόμου (αριθ. 149 της 28.03.2001) προβλέπει μέτρα για την πλήρη πραγμάτωση του **δικαιώματος του παιδιού στη δική του οικογένεια**, με την οποία εννοείται τόσο η φυσική οικογένεια καταγωγής όσο και εκείνη στην οποία μπορεί να ανατεθεί το παιδί λόγω των δυσκολιών της οικογένειας καταγωγής. Με τον παρόντα νόμο, το παιδί έχει ρητά το δικαίωμα "...να μεγαλώνει και να εκπαιδεύεται στη δική του οικογένεια", για το οποίο το κράτος, οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές παρέχουν μέτρα στήριξης ή/και βοήθειας για την αντιμετώπιση τυχόν δυσκολιών που σχετίζονται με την ανάγκη των γονέων ή του γονέα που ασκεί την αποκλειστική γονική μέριμνα.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο ιταλικός νόμος προβλέπει ότι **έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 κανένας ανήλικος δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε ίδρυμα φροντίδας**, ενώ προτιμάται η τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια ή, ως δεύτερη επιλογή, σε κοινότητα που μοιάζει με οικογένεια. Η τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια θα συνεχίσει να διατάσσεται από την τοπική υπηρεσία κοινωνικών υπηρεσιών, εκτός εάν οι γονείς ή ο κηδεμόνας έχουν δώσει την προηγούμενη συγκατάθεσή τους και έχουν συμβουλευτεί το παιδί που έχει συμπληρώσει την ηλικία των δώδεκα ετών και, κατά περίπτωση, το μικρότερο παιδί, λαμβάνοντας υπόψη την ικανότητά του να κρίνει.

PT: Οι ενδιαφερόμενες οικογένειες στην Πορτογαλία επικοινωνούν με το Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης και, αφού λάβουν την **εκδήλωση ενδιαφέροντος**, προγραμματίζεται μια **ενημερωτική συνέντευξη**. Είναι ευθύνη της διαχείρισης των κενών θέσεων, σε συνεργασία με τα ιδρύματα-πλαίσια, να επιλέξει τις καταλληλότερες ανάδοχες οικογένειες για το παιδί ή τον έφηβο που πρόκειται να εισαχθεί και να ενημερώσει τις Επιτροπές Προστασίας Παιδιών και Νέων (CPCJ) ή το δικαστήριο για την έναρξη της εισαγωγής. Η εγγραφή των ανάδοχων οικογενειών καταγράφεται σε μια βάση δεδομένων και οι δομές-πλαίσιο είναι υπεύθυνες για τη συνεχή επικοινωνία με τις οικογένειες.

Μετά την υποβολή της αίτησης, η δομή-πλαίσιο διεξάγει **ψυχοκοινωνική μελέτη της** οικογένειας του αιτούντος. Η εξέταση αυτή επιτρέπει στους φορείς να αναλύσουν κατά πόσον η οικογένεια είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις ανάγκες των παιδιών και των εφήβων και να επαληθεύσουν την ύπαρξη συνθηκών διαβίωσης, υγιεινής και επαρκούς ασφάλειας. Η ψυχοκοινωνική μελέτη μπορεί να διεξαχθεί μέσω συνεντεύξεων, επισκέψεων στην οικογένεια, παρατήρησης της οικογενειακής δυναμικής και άλλων τεχνικών διαδικασιών. Στο τέλος, ανακοινώνεται η απόφαση αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης: Εάν η απόφαση γίνει δεκτή, εκδίδεται **πιστοποιητικό αναδοχής**. Εάν η απόφαση δεν γίνει δεκτή, η οικογένεια μπορεί να ασκήσει έφεση εντός 10 ημερών και να υποβάλει εκ νέου την αίτηση και να προσκομίσει νέα δικαιολογητικά. (Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης, 2021).

RO: Σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 26/2019 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Δικαιοσύνης, το πρόσωπο/η οικογένεια που επιθυμεί να παρέχει υπηρεσίες φροντίδας πρέπει να υποβάλει **αίτηση** στον πάροχο υπηρεσιών και να επισυνάψει τα σχετικά έγγραφα (αντίγραφα πιστοποιητικών οικογενειακής κατάστασης, πιστοποιητικών εκπαίδευσης και ποινικού μητρώου). Αφού εξεταστούν τα έγγραφα, αρχίζει η **διαδικασία** αρχικής **αξιολόγησης**. Η αξιολόγηση διενεργείται από εξειδικευμένους επαγγελματίες, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την πρόσληψη, την αξιολόγηση, την κατάρτιση και την παρακολούθηση του αιτούντος. Η αρχική αξιολόγηση πραγματοποιείται μέσω διαφόρων επισκέψεων στο νοικοκυριό του αιτούντος, αξιολογώντας τις ακόλουθες πτυχές: υλικές συνθήκες, κατάσταση υγείας και γονικές δεξιότητες.

Μετά την ολοκλήρωση της αρχικής αξιολόγησης, συντάσσεται **ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης** και ξεκινά η **διαδικασία κατάρτισης και διδασκαλίας**. Επιπλέον, οι αιτούντες συμμετέχουν σε υποχρεωτικό πρόγραμμα κατάρτισης σύμφωνα με το πλαίσιο που έχει αναπτύξει η **Εθνική Αρχή για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και την υιοθεσία**. Μετά την ολοκλήρωση των υποχρεωτικών προπαρασκευαστικών ενοτήτων, συντάσσεται **έκθεση κατάρτισης**. Η έκθεση περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις ολοκληρωμένες ενότητες, τα αποτελέσματα που πέτυχε ο αιτών και σχόλια σχετικά με τη συμπεριφορά του ατόμου κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με βάση την έκθεση αξιολόγησης και την έκθεση κατάρτισης, επισυνάπτεται στην αίτηση του αιτούντος **τελική έκθεση αξιολόγησης**.

2.5 Ατομικά βήματα για να γίνετε ανάδοχη οικογένεια

ΑΤ: Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να **υποβάλουν αίτηση για άδεια αναδοχής** στο **Γραφείο Ευημερίας Παιδιών και Νέων**, αλλά η άδεια αυτή μπορεί να εκδοθεί μόνο για ένα συγκεκριμένο παιδί κάθε φορά. Αυτό σημαίνει ότι αν το παιδί αυτό έχει επιστρέψει στην οικογένειά του και θέλετε να συνεχίσετε να είστε ανάδοχος γονέας, θα πρέπει να υποβάλετε άδεια αναδοχής για άλλο παιδί. Όποιος ενδιαφέρεται να αναλάβει ένα ανάδοχο παιδί θα λάβει ακριβείς **πληροφορίες από τους κοινωνικούς λειτουργούς** της Υπηρεσίας Πρόνοιας Παιδιών και Νέων σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις απαιτήσεις για μια ανάδοχη σχέση. Για παράδειγμα, ανεξάρτητα από την προηγούμενη εκπαίδευσή τους, οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να ολοκληρώσουν ένα **μάθημα αναδοχής**, να συνεργαστούν στενά με τις Υπηρεσίες Πρόνοιας Παιδιών και Νέων και να τους παρέχουν πληροφορίες για την οικογενειακή τους ζωή. Οι Υπηρεσίες Πρόνοιας Παιδιών και Νέων όχι μόνο ελέγχουν τακτικά αν το παιδί έχει ενταχθεί καλά στη νέα του ανάδοχη οικογένεια, αλλά παρέχουν επίσης συμβουλές και υποστήριξη σε δύσκολες καταστάσεις. Για παράδειγμα, οι ανάδοχοι γονείς συνοδεύονται από έναν ειδικό κατά την έναρξη της ανάδοχης σχέσης.

Όσον αφορά τους **ασυνόδετους (αλλοδαπούς/πρόσφυγες) ανηλίκους**, η διαδικασία είναι παρόμοια: Για να φιλοξενηθούν ασυνόδετα παιδιά, πρέπει να εξεταστεί η οικογένεια. Αυτός ο λεγόμενος **έλεγχος καταλληλότητας διενεργείται** από το τοπικό Γραφείο Ευημερίας Παιδιών και Νέων. Ανάλογα με τον τόπο διαμονής, πρόκειται για την περιφερειακή διοίκηση ή τον ειρηνοδίκη. Οι Υπηρεσίες

Πρόνοιας Παιδιών και Νέων συναντούν όλα τα άτομα που ζουν στο νοικοκυριό, ρωτούν για τα κίνητρα της υποδοχής ενός παιδιού και πραγματοποιούν επίσκεψη στο σπίτι για να επιβεβαιώσουν ότι οι χώροι διαβίωσης είναι κατάλληλοι για τη φιλοξενία ενός παιδιού. Από νομικής άποψης, η ανάληψη ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων αποτελεί και θέμα αναδοχής. Οι ανάδοχες οικογένειες εποπτεύονται και συνοδεύονται από οργανώσεις εμπειρογνομόνων, όπως περιγράφεται παραπάνω.

10

CZ: Στην Τσεχική Δημοκρατία, πρέπει πρώτα να υποβληθεί **αίτηση** για την εγγραφή στο μητρώο των υποψηφίων που είναι κατάλληλοι για να γίνουν δεκτοί ως ανάδοχοι γονείς. Στη συνέχεια, η δημοτική αρχή διενεργεί **κοινωνική έρευνα** (περιουσιακά στοιχεία, ιστορικό, ακεραιότητα κ.λπ.), διαβιβάζει την αίτηση και τα αποτελέσματα της έρευνας με τη γνώμη της στην αρμόδια περιφερειακή αρχή. Ακολουθεί αξιολόγηση από την περιφερειακή αρχή. Κατά τη διάρκεια της **πραγματογνωμοσύνης**, θα εξεταστούν κυρίως τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, της ψυχικής κατάστασης και της υγείας σε σχέση με την προϋπόθεση για την ανατροφή ενός παιδιού. Η υπηρεσία ενδιαφέρεται επίσης για τα κίνητρα αναδοχής, την ποιότητα των κοινωνικών σχέσεων του αιτούντος και τη σταθερότητα του οικογενειακού περιβάλλοντος. Επίσης, διαπιστώνεται η στάση των άλλων μελών της οικογένειας. Επιπλέον, ο αιτών συμμετέχει σε **προπαρασκευαστικά μαθήματα** για την εισαγωγή ενός παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια. Στη συνέχεια, το γραφείο αποφασίζει για την ένταξη ή μη στο μητρώο ως υποψήφιος. Όπως ακριβώς η περιφερειακή αρχή καταχωρίζει τους αιτούντες για ανάδοχη οικογένεια, έτσι και αυτή τηρεί κατάλογο με τα παιδιά των οποίων η κατάσταση απαιτεί την τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια.

FR: Στη Γαλλία, είναι απαραίτητο να **αποκτήσετε άδεια**, να ολοκληρώσετε την εκπαίδευση και να αποκτήσετε δίπλωμα. Η **αίτηση** για την άδεια αυτή πρέπει να υποβληθεί στο **Γενικό Συμβούλιο του Τμήματος**. Στην πρόσληψη ανάδοχων οικογενειών συμμετέχουν διάφοροι οργανισμοί, όπως οι κοινωνικές υπηρεσίες του Γενικού Συμβουλίου, ενώσεις ή ιατρικά ιδρύματα. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις για τη χορήγηση αυτής της άδειας. Η επεξεργασία της αίτησης για την έγκριση διαρκεί περίπου τέσσερις μήνες. Αρχίζει με μια **συλλογική ενημερωτική συνάντηση** και συνεχίζεται με μια **κοινωνική και ψυχολογική εξέταση** που διενεργείται από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Γενικού Συμβουλίου, την PMI (Protection Maternelle et Infantile) και την ASE (Aide Sociale à l'Enfance). Στη συνέχεια πραγματοποιούνται διάφορες επισκέψεις από έναν παιδαγωγό και έναν κοινωνικό λειτουργό στο σπίτι του μελλοντικού οικογενειακού βοηθού, καθώς και συνέντευξη με ψυχολόγο. Εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις, η **άδεια χορηγείται για 5 χρόνια** και μπορεί να ανανεωθεί.¹¹

GR: Τα συνήθη βήματα στην Ελλάδα για να γίνει κάποιος ανάδοχος γονέας/ ανάδοχη οικογένεια είναι τα εξής:

- Συμπλήρωση **αίτησης** στο anynet.gr και επισύναψη των απαιτούμενων δικαιολογητικών

10 www.asyl.at/de/themen/kinderfluechtlinge/fluchtwaiseninfamilieaufnehmen/

11 Πηγή: [Οικογενειακός φάκελος | Dossier Familial](#)

- Όταν ελεγχθεί από τους αρμόδιους κοινωνικούς λειτουργούς, πραγματοποιείται **κοινωνική έρευνα**.
- Όταν ολοκληρωθεί επιτυχώς ο έλεγχος αυτός, οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς υποβάλλονται σε **εκπαίδευση** και προστίθενται στο **Εθνικό Μητρώο υποψήφιων ανάδοχων γονέων**.
- Οι υποψήφιοι έρχονται σε **επαφή με παιδιά** που κρίνονται κατάλληλα για να τοποθετηθούν στο εν λόγω περιβάλλον. Η επαφή περιλαμβάνει διάφορες συναντήσεις, πάντα υπό την ευθύνη της μονάδας παιδικής προστασίας που έχει τη φροντίδα του παιδιού. Μια διεπιστημονική ομάδα αποτελούμενη από επιστήμονες του εποπτικού οργάνου του ανάδοχου φροντιστή και του εποπτικού οργάνου της μονάδας παιδικής προστασίας που έχει την ευθύνη του παιδιού θα συνεργαστεί για τη λήψη της τελικής απόφασης.

ΤΠ: Τα άτομα (ζευγάρια ή μεμονωμένα άτομα) που ενδιαφέρονται να μάθουν για την αναδοχή μπορούν αρχικά να επικοινωνήσουν με την τοπική κοινωνική υπηρεσία ή με τις εθελοντικές ενώσεις που ασχολούνται με την αναδοχή για **αρχική ενημέρωση**. Όσοι αποφασίζουν να δώσουν τη διαθεσιμότητά τους για την ανάθεση απευθύνονται στην Κοινωνική Υπηρεσία της περιοχής αρμοδιότητάς τους για να κινήσουν τις απαραίτητες διαδικασίες. Με αυτόν τον τρόπο, πρόκειται να ακολουθηθεί μια **πορεία μάθησης και ανταλλαγής απόψεων**. Επιπλέον, οι οικογένειες μπορούν επίσης να απευθύνονται στους Συλλόγους που ασχολούνται με αυτή τη μορφή επιμέλειας για **ενημέρωση, υποστήριξη και καθοδήγηση στην** πορεία προς και κατά τη διάρκεια της αναδοχής. Επιπλέον, στις εν λόγω ενώσεις είναι δυνατή η ανταλλαγή εμπειριών και η επαφή με άλλες οικογένειες που ζουν ή έχουν ζήσει την καθημερινότητα σε μια ανάδοχη οικογένεια.

ΡΤ: Η πρόσληψη ανάδοχων γονέων ή οικογενειών υποδοχής στην Πορτογαλία ρυθμίζεται με τον ακόλουθο τρόπο: Η **αίτηση** επισημοποιείται στο ίδρυμα-πλαίσιο της περιοχής κατοικίας του υποψηφίου, με την υποβολή αίτησης, η οποία διατίθεται στους δικτυακούς τόπους των διαχειριστικών φορέων ή των ιδρυμάτων-πλαίσιων, συνοδευόμενη από τα ακόλουθα **έγγραφα**:

- Απόδειξη των αριθμών αστικής, φορολογικής και κοινωνικής ασφάλισης,
- Δήλωση της κατοικίας του νοικοκυριού,
- Ιατρική δήλωση, για τον προσδιορισμό της κατάστασης της υγείας
- Τελευταία ετήσια δήλωση εισοδήματος του νοικοκυριού ή άλλο έγγραφο που αποδεικνύει την οικονομική αυτονομία του νοικοκυριού,
- Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου για τον ανάδοχο και τα άλλα μέλη του νοικοκυριού άνω των 16 ετών
- Ένορκη βεβαίωση ότι κανένα από τα μέλη του νοικοκυριού δεν περιορίζεται ή δεν εμποδίζεται, γενικά ή εν μέρει, να ασκεί τις γονικές του ευθύνες έναντι των παιδιών του.
- Ένορκη βεβαίωση ότι ο υπεύθυνος αναδοχής δεν είναι, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, υποψήφιος για υιοθεσία,
- Αποδεικτικό παρακολούθησης ενημερωτικής συνεδρίασης ή απαλλαγής από αυτήν, όσον αφορά τα μέλη του νοικοκυριού που αναλαμβάνουν την ευθύνη για τα παιδιά και τους νέους που πρόκειται να αναλάβουν την αναδοχή.

Η **αξιολόγηση της αίτησης** βασίζεται σε **ψυχοκοινωνική μελέτη της οικογένειας**, η οποία αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι η αιτούσα οικογένεια πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις και πραγματοποιείται μέσω ψυχοκοινωνικών συνεντεύξεων, κατ' οίκον επισκέψεων και εφαρμογής άλλων συμπληρωματικών τεχνικών εργαλείων αξιολόγησης.

Η **επιλογή του υποψηφίου για να γίνει** ανάδοχη οικογένεια γίνεται από το ίδρυμα που ελέγχει διάφορα κριτήρια που εν μέρει αναφέρονται παραπάνω:

- Διαθεσιμότητα για τη διαχείριση της καθημερινής ζωής με παιδιά και νέους,
- Κοινωνικο-οικογενειακή σταθερότητα και αποδοχή της διαδικασίας της ανάδοχης οικογένειας από όλα τα μέλη του νοικοκυριού,
- Κατάλληλο κίνητρο για ανάδοχη φροντίδα,
- Προθυμία συνεργασίας και προώθησης της διατήρησης της σχέσης μεταξύ του παιδιού και της οικογένειας καταγωγής του,
- Προθυμία στενής συνεργασίας με όλους τους τεχνικούς που παρεμβαίνουν στη διαδικασία,
- Διαθεσιμότητα συμμετοχής στις δράσεις αρχικής και συνεχούς κατάρτισης,
- Κατάλληλες συνθήκες κατοικίας, υγιεινής και ασφάλειας για την υποδοχή παιδιών και νέων.

Η θετική απόφαση επιλογής οδηγεί στην έκδοση **πιστοποιητικού ανάδοχης οικογένειας** που εκδίδεται από το ίδρυμα εργασίας και ενημερώνεται ο υπεύθυνος της ανάδοχης οικογένειας.

RO: Και στη Ρουμανία, η διαδικασία υποβολής αιτήσεων ρυθμίζεται αυστηρά και πρέπει να ακολουθηθεί μια διαδικασία πολλών σταδίων. Όπως περιγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, κάθε άτομο ή οικογένεια που επιθυμεί να παρέχει υπηρεσίες φροντίδας πρέπει να **υποβάλει αίτηση** και να επισυνάψει τα **κατάλληλα έγγραφα**. Αφού εξεταστούν τα έγγραφα, αρχίζει η διαδικασία της αρχικής αξιολόγησης. Η **αξιολόγηση πραγματοποιείται** από εξειδικευμένους επαγγελματίες, για παράδειγμα, μέσω διαφόρων επισκέψεων στο νοικοκυριό του αιτούντος, αξιολογώντας τις υλικές συνθήκες, την υγεία και τις εκπαιδευτικές ικανότητες.

Στη συνέχεια, συντάσσεται **ενδιάμεση έκθεση**. Στη συνέχεια, οι αιτούντες συμμετέχουν σε ένα **υποχρεωτικό πρόγραμμα κατάρτισης**. Μετά την ολοκλήρωσή τους, συντάσσεται **έκθεση κατάρτισης**. Αυτή περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις ενότητες που ολοκληρώθηκαν, τα αποτελέσματα που πέτυχε ο υποψήφιος και σχόλια σχετικά με τη συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με βάση την αρχική έκθεση αξιολόγησης και την έκθεση κατάρτισης, επισυνάπτεται στην αίτηση του υποψηφίου μια **τελική αξιολόγηση**.

2.6 Κριτήρια πρόσληψης και αξιολόγησή τους

AT: Εκτός από τις βασικές προϋποθέσεις, όπως η προσωπική ακεραιότητα, η υγεία και οι σταθερές συνθήκες διαβίωσης, τα συγκεκριμένα κριτήρια διαφέρουν από το ένα αυστριακό κρατίδιο στο άλλο. Δεν υπάρχει επίσημη ελάχιστη απαιτούμενη ηλικία για τους ανάδοχους γονείς, αλλά προϋποτίθεται μια ορισμένη εμπειρία ζωής και πρακτικές γνώσεις στην αντιμετώπιση παιδιών. Η διαφορά ηλικίας μεταξύ ανάδοχου παιδιού και ανάδοχων γονέων δεν πρέπει ιδανικά να υπερβαίνει τα 40 έτη. Μονογονεϊκές οικογένειες μπορούν επίσης να αναλάβουν ανάδοχα παιδιά, εφόσον

είναι κατάλληλες. Στην αρχική σελίδα του Δήμου της Βιέννης, διατυπώνονται με αυτόν τον τρόπο ορισμένα κριτήρια για τους "ιδανικούς ανάδοχους γονείς":

- Εμπειρία στην ανατροφή και τη φροντίδα παιδιών.
- Επιθυμία να συνοδεύσετε ένα παιδί που χρειάζεται περισσότερο χρόνο και υποστήριξη για την επιτυχή ανάπτυξή του.
- Ο τρόπος ζωής και το νοικοκυριό είναι προσαρμοσμένα στα παιδιά.
- Να είστε απαλλαγμένοι από κρίσεις ζωής, οικονομικές ανησυχίες ή άλλα προβλήματα.
- Ανθεκτικός και ικανός να αντιμετωπίζει κρίσεις.
- Να επιλύετε καλά τις διαφορές και τις διαφωνίες.
- Η αποδοχή ενός ανάδοχου παιδιού να είναι επιθυμητή από όλα τα μέλη της οικογένειας που ζουν στο νοικοκυριό.
- Στην οικογένεια να επικρατεί ένα αρμονικό, θερμό, φιλικό προς τα παιδιά και με κατανόηση οικογενειακό κλίμα.
- Θετική στάση απέναντι στο δικαίωμα επικοινωνίας του ανάδοχου παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια
- προθυμία να συνοδεύσει το παιδί κατά την επιστροφή του στη βιολογική του οικογένεια, και
- Να συνεργάζεται στενά με τους κοινωνικούς λειτουργούς των υπηρεσιών πρόνοιας παιδιών και νέων.¹²

Πρακτική αξιολόγησης: Οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς εξετάζονται από εμπειρογνώμονες των Υπηρεσιών Πρόνοιας Παιδιών και Νέων ως προς τις γονεϊκές τους δεξιότητες, την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν το άγχος, την κατάσταση της υγείας τους, τις συνθήκες διαβίωσης και εισοδήματος και άλλους παράγοντες. Οι διαδικασίες ενδέχεται να διαφέρουν στα διάφορα ομοσπονδιακά κράτη. Λεπτομέρειες θα παρέχονται στους αιτούντες στη συγκεκριμένη περίπτωση από τις αρμόδιες αρχές.

CZ: Βασικές απαιτήσεις για ανάδοχους γονείς στην Τσεχική Δημοκρατία: Παρέχει εγγυήσεις για την τήρηση του καθήκοντος φροντίδας, έχει τη διαμονή του στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας, συμφωνεί να τοποθετήσει το παιδί σε ανάδοχη οικογένεια. Δεν είναι απαραίτητο να είναι παντρεμένος ή να έχει σύντροφο. Εάν ο αιτών πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις, το παιδί μπορεί επίσης να ανατεθεί σε φυσικό πρόσωπο. Ωστόσο, στην περίπτωση κοινής επιμέλειας και από τους δύο συντρόφους, απαιτείται γάμος. Το παιδί μπορεί επίσης να ανατεθεί σε συγγενείς (παππούδες, γιαγιάδες κ.λπ.). Οι ακόλουθες γενικές προϋποθέσεις πρέπει επίσης να είναι κατάλληλες.

Οικογενειακή κατάσταση:

- σταθερό και ειρηνικό οικογενειακό περιβάλλον
- σταθερή συμβίωση (> 5 χρόνια συμβίωσης χωρίς τρέχουσες συγκρούσεις)
- η κάλυψη των αναγκών των παιδιών της οικογένειας δεν πρέπει να επηρεάζεται από την ενδεχόμενη εισαγωγή παιδιών σε ανάδοχη οικογένεια

---

¹² www.wien.gv.at/menschen/kind-familie/pflegefamilie/voraussetzungen.html.

- οι οικογένειες μέσης ηλικίας με μεγάλα παιδιά (άνω των 15 ετών) φαίνεται να είναι οι πλέον κατάλληλες
- η οικογένεια έχει επαρκή ικανότητα να φροντίσει το παιδί που θα φιλοξενήσει για προσωρινή περίοδο
- έχει περάσει επαρκές χρονικό διάστημα από την άφιξη του τελευταίου παιδιού στην οικογένεια με τη μορφή υιοθεσίας ή κλασικής αναδοχής (συνήθως τουλάχιστον 2-3 χρόνια) και όλα τα παιδιά της οικογένειας έχουν δημιουργήσει μια ασφαλή και σταθερή σχέση με τους γονείς τους (ανάδοχους γονείς)
- θεωρείται ότι οι οικογένειες με παιδιά με ειδικές ανάγκες (ΔΕΠΥ, αυτισμό, σοβαρά εκπαιδευτικά προβλήματα, δυσμενείς συνθήκες υγείας κ.λπ.) δεν έχουν πλέον τη δυνατότητα να φροντίσουν άλλο ένα παιδί σε ανάδοχη οικογένεια.
- άδεια οδήγησης, αντίστοιχα θα πρέπει να είναι ενεργοί οδηγοί

Ασφάλεια ζωής και στέγαση:

- η φύση της στέγασης, η ποιότητα, οι ανέσεις και η σταθερότητα - οι συνθήκες στέγασης επιτρέπουν τη δημιουργία επαρκούς χώρου για το εισαγόμενο παιδί και εξασφαλίζουν επαρκή ιδιωτικότητα
- ένας από τους προσωρινούς ανάδοχους γονείς θα πρέπει να είναι έτοιμος να εγκαταλείψει τη δουλειά του το αργότερο κατά την πρόσληψη του πρώτου παιδιού
- το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας είναι σταθερό, η αρχική τρέχουσα κατάσταση δεν παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα (χωρίς διαταγμένη εκτέλεση ή σημαντικά χρέη)
- το περιβάλλον στο νοικοκυριό του αιτούντος πρέπει να είναι ασφαλές για την υιοθεσία ενός παιδιού

Υγεία:

- η κατάσταση της υγείας του αιτούντος από ψυχική, σωματική και αισθητηριακή άποψη πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην εμποδίζει τη φροντίδα του ανάδοχου τέκνου
- ασθένειες εξάρτησης (ναρκωτικά, αλκοόλ κ.λπ.) που αποκλείονται από την αναμνηστική κατάσταση

Πρακτική αξιολόγησης: αξιολογεί τις συνθήκες διαβίωσης και τις σχέσεις εντός των μελών της οικογένειας όπου θα τοποθετηθεί το παιδί. Εάν η κατάσταση κρίνεται ευνοϊκή, τότε ο φροντιστής πρέπει να περάσει επιτυχώς από ψυχολογικό τεστ και συνέντευξη, καθώς και από τα άλλα μέλη της οικογένειας για να διασφαλιστεί ότι το ανάδοχο παιδί θα είναι ευπρόσδεκτο από όλα τα μέλη.

FR: Για να λάβει την έγκριση που παρέχεται από τις υπηρεσίες της υπηρεσίας του, ο οικογενειακός βοηθός θα πρέπει να πληροί τις ακόλουθες **προϋποθέσεις:**

- Να είναι Γάλλος πολίτης, πολίτης του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ή να διαθέτει έγκυρη άδεια διαμονής που επιτρέπει την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Να μην έχει καταδικαστεί για αδίκημα που αφορά παιδιά
- Να περάσει από ιατρική εξέταση για να διασφαλιστεί ότι η κατάσταση της υγείας του βοηθού του επιτρέπει να φροντίζει παιδιά

- Να υπάρχουν συνθήκες υποδοχής που να εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την ανάπτυξη των παιδιών (σωματική, πνευματική και συναισθηματική).

Επιπλέον, οι υποψήφιοι πρέπει να παρακολουθήσουν εκ των προτέρων ορισμένες ενημερωτικές συναντήσεις και προπαρασκευαστικά μαθήματα, τα οποία έχουν ήδη αναφερθεί παραπάνω.

Πρακτική αξιολόγησης: Η κοινωνική υπηρεσία του Γενικού Συμβουλίου, η PMI (Protection Maternelle et Infantile) και η ASE (Aide Sociale à l'Enfance) διεξάγουν αρκετές κατ' οίκον επισκέψεις και κοινωνική και ψυχολογική εξέταση. Οι αρμόδιες αρχές θα βεβαιωθούν ότι ο οικογενειακός βοηθός είναι πρόθυμος να αναλάβει μακροχρόνια δέσμευση, ότι έχει καλή γνώση της γαλλικής γλώσσας και ότι το διαμέρισμα είναι κατάλληλο και αρκετά μεγάλο. Επιπλέον, θα αξιολογήσουν τα προσόντα και τις ικανότητες φιλοξενίας παιδιών και εφήβων κάτω των 21 ετών, τις επικοινωνιακές δεξιότητες, το περιβάλλον και τη στέγαση, καθώς και την ικανότητα προσαρμογής και οργάνωσης διαφορετικών καταστάσεων.

GR: Στην Ελλάδα η τοποθέτηση ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια επιτρέπεται εάν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες **προϋποθέσεις:**

- οι ανάδοχοι γονείς πληρούν τα όρια ηλικίας (25 έως 75 ετών) και έχουν την κατάλληλη διαφορά ηλικίας (18 έως 60 ετών) από το ανάδοχο παιδί. Ο ηλικιακός περιορισμός δεν ισχύει στην περίπτωση αναδοχής από συγγενείς.
- οι ανάδοχοι γονείς (καθώς και τα άτομα που ζουν μαζί τους) έχουν καλή ψυχική, διανοητική και σωματική υγεία και, ιδίως, δεν πάσχουν από μολυσματικές ασθένειες.
- οι ανάδοχοι γονείς (καθώς και τα άτομα που ζουν μαζί τους) δεν έχουν καταδικαστεί ή δεν υπόκεινται σε ποινικές διαδικασίες για αδικήματα.
- οι ανάδοχοι γονείς είναι αποδεδειγμένα σε θέση να καλύψουν τα βασικά έξοδα συντήρησης, εκπαίδευσης και ιατρικής περίθαλψης του ανάδοχου παιδιού.
- οι ανάδοχοι γονείς είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων

IT: Η (εκ νέου) γνώση των **κινήτρων** των ανάδοχων φροντιστών είναι σημαντική τόσο για εκείνους που σκοπεύουν να δώσουν τη διαθεσιμότητά τους, ώστε και να κατανοήσουν τις βαθιές πτυχές μιας επιλογής που περιλαμβάνει το οικείο και το ιστορικό του κάθε ατόμου, διακρίνοντας τους κινδύνους (και ίσως τις δεύτερες σκέψεις), καθώς και τις ευκαιρίες και τους πόρους, όσο και για τις υπηρεσίες που πρέπει να αναζητήσει η ανάδοχη οικογένεια, ώστε να ταιριάζει καλύτερα στη συγκεκριμένη κατάσταση μετακίνησης. Το σωστό ταίριασμα είναι πράγματι κρίσιμο για την επιτυχή ανάδοχη φροντίδα και είναι μια φάση που πολύ συχνά υποτιμάται από τις υπηρεσίες (ακόμη και αν αυτό συμβαίνει μερικές φορές λόγω του επείγοντος του μέτρου)- επομένως, είναι σημαντικό να βρεθεί η "κατάλληλη" οικογένεια για το συγκεκριμένο παιδί, ενώ δεν χρειάζεται (και δεν υπάρχει) μια ιδανική οικογένεια.

Τα **προσδιοριστικά "χαρακτηριστικά"** μιας ανάδοχης οικογένειας συνδέονται αναγκαστικά με το σύστημα αξιών της, το οποίο δεν είναι αφηρημένο, αλλά αποτελείται από "έννοιες-στοιχεία" που επιτρέπουν την καθοδήγηση στη λεπτή διαχείριση της ανάδοχης φροντίδας:

- Η αξία του **"προσώπου"** συνίσταται στο γεγονός ότι ο καθένας είναι ένα μοναδικό υποκείμενο που βρίσκει την ουσία του στον εαυτό του, αλλά και στη σχέση και την αναγνώριση από τους άλλους- κάποιος γίνεται πρόσωπο όταν αισθάνεται ευπρόσδεκτος, όταν του δίνεται η ευκαιρία να αναπτύξει την ταυτότητά του και να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη ζωή,
- Η αξία της **"οικογένειας"** έγκειται στην πρόσκληση για ισχυρούς δεσμούς, για εμπιστοσύνη, για συντονισμό, για συναισθηματικότητα, για φροντίδα, για υπευθυνότητα- η οικογένεια θεωρείται ως τόπος διαλόγου, κοινότητας, ανάπτυξης ταυτότητας, ως μαρτυρία πίστης σε ένα κοινό σχέδιο.
- η αξία της **"συναισθηματικότητας"** στην οικογένεια υποδοχής βασίζεται στον σεβασμό και όχι στην κατοχή,
- Η αξία του **"καλωσορίσματος"** συνδέεται με την αξία του **"μοιράσματος"** και δεν είναι ούτε φυσική ούτε εύκολη για το ζευγάρι. Σημαίνει να "νιώσουν" μαζί την εγκατάλειψη, την παραμέληση ή τη βία που υπέστησαν- σημαίνει να μπορέσουν να ξεπεράσουν τις αντιφάσεις, τις αμφιβολίες, τις εντάσεις- σημαίνει να αλλάξουν οι αποφάσεις της καθημερινής ζωής και να προσανατολιστούν στις ανάγκες του υποδεχόμενου παιδιού,
- Η αξία της **"καθημερινότητας"** είναι αυτή μιας κανονικότητας με ορίζοντα που δεν αποτελείται μόνο από τις μέρες που περνούν, αλλά από τη συνήθεια να είμαστε μαζί μέσα από την ανανέωση των παρορμήσεων και των προοπτικών,
- Η αξία **"προσωρινότητα"** δεν αναφέρεται στην αστάθεια της σχέσης, αλλά στην έντασή της- το να είσαι γονέας για σύντομο χρονικό διάστημα σημαίνει να είσαι οριστικά αφοσιωμένος στο στόχο της ανατροφής και στο ενδιαφέρον του παιδιού που υποδέχτηκε, γνωρίζοντας ότι η ποιότητα και όχι η διάρκεια της σχέσης μπορεί να επηρεάσει τη δυνατότητα ανάπτυξης και εξέλιξης της ταυτότητας..

Πρέπει να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ της επιλογής της ανάδοχης οικογένειας για το "σχέδιο ζωής" της και των αναγκών του ανηλίκου παιδιού που δέχεται.

PT: Στην Πορτογαλία, οποιοσδήποτε πληροί τις ακόλουθες βασικές προϋποθέσεις μπορεί να υποβάλει αίτηση για να γίνει ανάδοχος φροντιστής:

- Πρέπει να είναι άνω των 25 ετών,
- Να μην είναι υποψήφιος για υιοθεσία,
- Να μην έχουν σωματικές και ψυχικές παθήσεις, οι οποίες αποδεικνύονται με ιατρική δήλωση,
- Να διαθέτουν κατάλληλο χώρο με συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας για την υποδοχή των παιδιών και των νέων,
- Πρέπει να είναι κατάλληλοι για αναδοχή,
- Να μην έχουν παραπεμφθεί, κατηγορηθεί, καταδικαστεί ή καταδικαστεί από τη δικαστική αρχή, ακόμη και αν δεν έχουν ακόμη δικαστεί, για έγκλημα κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής ελευθερίας ή κατά της σεξουαλικής ελευθερίας ή της αυτοδιάθεσης,
- Να μην έχουν παρεμποδιστεί από την άσκηση των γονικών καθηκόντων, ούτε έχουν περιοριστεί στην άσκησή τους, επειδή αποτελούν απειλή για την ασφάλεια, την υγεία, την ηθική ανατροφή και την εκπαίδευση του παιδιού.

Οι πρακτικές αξιολόγησης των υποψηφίων αναδόχων και των ανάδοχων οικογενειών στην Πορτογαλία είναι ποικίλες και περιλαμβάνουν:

Ψυχολογική αξιολόγηση

Η ψυχοκοινωνική αξιολόγηση αποσκοπεί στη γνωριμία με τον υποψήφιο ανάδοχο και τα μέλη της οικογένειας, προκειμένου να υποστηριχθεί η αξιολόγηση της υποβληθείσας αίτησης. Οι στόχοι της ψυχοκοινωνικής αξιολόγησης είναι

- Αξιολόγηση της δομής, της δυναμικής και της λειτουργίας της οικογένειας,
- να γνωρίζει την κατάσταση της υγείας των διαφόρων μελών της οικογένειας
- να αξιολογήσει την οικονομική σταθερότητα του οικογενειακού νοικοκυριού
- να αναλύσει το οικογενειακό και κοινωνικό δίκτυο υποστήριξης,
- να αξιολογήσει σε βάθος τις προσδοκίες και τα κίνητρα της οικογένειας σε σχέση με την υποδοχή του νέου μέλους,
- να αναλύσει τον βαθμό παρακίνησης της ομάδας και κάθε ατόμου και να εντοπίσει τυχόν αποκλίσεις όσον αφορά την αποδοχή (π.χ. μεταξύ συζύγων, μεταξύ γονέων και γονέων και παιδιών).

Επισκέψεις στο σπίτι

Η κατ' οίκον επίσκεψη αποσκοπεί στην παρατήρηση των συνθηκών του σπιτιού, του διαθέσιμου χώρου, του εξοπλισμού και των επίπλων, της καθαριότητας, της υγιεινής, της άνεσης και της ασφάλειας και του περιβάλλοντα χώρου.

Με τον τρόπο αυτό, ο στόχος είναι να επαληθευτούν οι συνθήκες διαβίωσης, δηλαδή

- προσβασιμότητα της κατοικίας: με σκάλες, ανελκυστήρα, ύπαρξη ραμπών,
- τον τύπο της κατοικίας (π.χ. διαμέρισμα, βίλα, σειρά κατοικιών)
- ύπαρξη βασικών εγκαταστάσεων υγιεινής, νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου,
- αριθμός και τύπος δωματίων,
- την υγιεινή του χώρου,
- ύπαρξη ειδικής αίθουσας για τον πελάτη,
- να αξιολογήσει τη διαχείριση και την οργάνωση του χώρου (π.χ. χρήση ορισμένων χώρων υπό όρους, περιορισμένη χρήση ορισμένων χώρων, προβλήματα με την αποθήκευση),
- Να αξιολογήσει τις συνθήκες του περιβάλλοντα χώρου - ασφάλεια, προσβάσεις, υφιστάμενα προβλήματα στη γύρω περιοχή,
- να διερευνήσει το βαθμό κοινωνικής ενσωμάτωσης της οικογένειας στο περιβάλλον.

RO: Το πρόσωπο ή η οικογένεια που δέχεται ένα ανάδοχο παιδί πρέπει να κατοικεί στη Ρουμανία και να έχει αξιολογηθεί από τη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού σχετικά με τις ηθικές εγγυήσεις και τις υλικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί για να δεχθεί ένα ανάδοχο παιδί. **Οι απαιτήσεις** σχετικά με την πρόσληψη ανάδοχων φροντιστών διαφέρουν συνήθως από περιοχή σε περιοχή ανάλογα με την κάθε Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Βοήθειας και

Προστασίας του Παιδιού, αλλά υπάρχουν ορισμένες γενικές κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- Να έχουν πλήρη ικανότητα εξάσκησης
- Με την κοινωνική τους συμπεριφορά, την κατάσταση της υγείας τους και το ψυχολογικό τους προφίλ, παρέχουν εγγύηση για την ορθή εκπλήρωση των γονικών τους καθηκόντων όσον αφορά την ανατροφή, τη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών τους.
- να διαθέτουν κατοικίες που να καλύπτουν τις ανάγκες προετοιμασίας τροφής, υγιεινής, εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας των χρηστών τους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που πρόκειται να αναλάβουν φροντίδα ή επιμέλεια
- Να μην συμμετέχουν σε αμειβόμενες δραστηριότητες
- Να έχουν συμμετάσχει σε μαθήματα κατάρτισης που διοργανώνονται από τη δημόσια υπηρεσία προστασίας του παιδιού ή από το εγκεκριμένο ιδιωτικό ίδρυμα που διενεργεί την αξιολόγηση για την έκδοση του πιστοποιητικού επαγγελματία φροντιστή παιδιών.

Ένα άτομο *δεν μπορεί* να είναι φροντιστής εάν έχει καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα εκ προθέσεως με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή εάν είναι γονέας που έχει στερηθεί τα γονικά του δικαιώματα με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή πρόσωπο που πάσχει από χρόνιες μεταδοτικές ασθένειες.

2.7 Υποστήριξη των ανάδοχων οικογενειών, παρακολούθηση και επικοινωνία

Παρέχεται βοήθεια και υποστήριξη σε ανάδοχες οικογένειες σε όλες τις χώρες εταίρους. Υπάρχουν οργανισμοί που προσφέρουν κατάρτιση, ανταλλαγή εμπειριών και τεχνική βοήθεια. Παρέχεται επίσης οικονομική βοήθεια. Ωστόσο, αυτές ποικίλλουν ανάλογα με τον βαθμό επαγγελματισμού της ανάδοχης φροντίδας και μπορεί να κυμαίνονται από τακτικές επιδοτήσεις έως και απασχόληση με μισθό.

ΑΤ: Εποπτεία της φροντίδας - Ο φορέας πρόνοιας νέων ελέγχει σε κατάλληλα χρονικά διαστήματα, αλλά τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, εάν τα ανάδοχα παιδιά κάτω των 16 ετών λαμβάνουν την κατάλληλη φροντίδα και εκπαίδευση. Τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη φροντίδα και την ανατροφή του ανάδοχου παιδιού πρέπει να καθιστούν δυνατή την εποπτεία της φροντίδας.

Βοήθεια για την εδραίωση της ανάδοχης σχέσης - Η ανάδοχη φροντίδα ενός παιδιού κάτω των 16 ετών προετοιμάζεται σύμφωνα με τη σημασία της για την ανάπτυξη του ανηλίκου. Το Γραφείο Ευημερίας Νέων πρέπει να προσφέρει κατάρτιση και επιμόρφωση στους ανάδοχους γονείς, καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη στο ανάδοχο παιδί και στην οικογένεια καταγωγής.

Επίδομα ανάδοχης φροντίδας - Η επαρχιακή νομοθεσία ρυθμίζει το επίδομα ανάδοχης φροντίδας που λαμβάνουν οι ανάδοχοι γονείς κατά την αίτησή τους για να ελαφρύνουν τα βάρη που συνδέονται με την ανάδοχη φροντίδα. Λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές συνθήκες και το κόστος συντήρησης.

Επικοινωνία με τις αρχές: Για οποιαδήποτε απορία ή δυσκολία μπορείτε να επικοινωνήσετε με τα προαναφερθέντα γραφεία του Οργανισμού Προστασίας Παιδιών και Νέων και με τον αντίστοιχο υπεύθυνο επικοινωνίας σε δημοτικό ή περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, πραγματοποιούνται τακτικά, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, κατ'

οίκον επισκέψεις ή συναντήσεις με τους υπεύθυνους επικοινωνίας της αρμόδιας τοπικής αρχής. Οι ανάδοχοι γονείς ή τα άτομα που θέλουν να γίνουν ανάδοχοι γονείς μπορούν επίσης να απευθύνονται σε κύκλους ανάδοχων γονέων που προσφέρονται π.χ. από κέντρα γονέων-παιδιών ή δήμους σε όλη την Αυστρία για ανταλλαγή εμπειριών, βοήθεια κ.λπ.

CZ: Στην Τσεχική Δημοκρατία, ο έλεγχος και η παρακολούθηση της ανάδοχης οικογένειας φαίνεται να είναι ιδιαίτερα εντατικός. Η **OSPOD** - αρχή για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών - καταρτίζει για κάθε παιδί ένα **ατομικό σχέδιο προστασίας του παιδιού**, το οποίο ακολουθεί η ανάδοχη οικογένεια με την υποστήριξη συνοδευτικών οργανώσεων.

Οργανισμοί που συνοδεύουν ανάδοχες οικογένειες ("SPR") - κάθε ανάδοχη οικογένεια επιλέγει έναν οργανισμό που συνοδεύει και αναφέρεται στη **διεύθυνση www.nahradnirodina.cz/adresar**. Στην οικογένεια ανατίθεται ένα άτομο από την οργάνωση ως κύριος συνεργάτης και υπογράφεται επίσης η συμφωνία εφαρμογής της ανάδοχης φροντίδας, η οποία αντικατοπτρίζει το ατομικό σχέδιο προστασίας παιδιών του OSPOD. Η ανάδοχη οικογένεια λαμβάνει ενημερωτικό υλικό, επαφές με τη διοίκηση του SPR, επαφές για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης, σύνδεσμο προς τον ιστότοπο του SPR, πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συλλογής ανατροφοδότησης κ.λπ.

Οι φροντιστές και τα παιδιά ενημερώνονται για τη νομική υποχρέωση του **SPR** να συνεργάζεται με την **Αρχή Κοινωνικής και Νομικής Προστασίας (OSPOD)** και να υποβάλλει έκθεση σχετικά με την πορεία της αμοιβαίας συνεργασίας. Οι επαφές με τους φροντιστές ή τα εγγεγραμμένα πρόσωπα και τα ανατιθέμενα παιδιά πραγματοποιούνται ανά δίμηνο. Ο βασικός υπάλληλος του συνοδευτικού οργανισμού (**SPR**) συνεργάζεται με τον OSPOD, ο οποίος αξιολογεί τις πραγματικές ανάγκες του παιδιού και του φροντιστή και επικαιροποιεί ένα **ατομικό σχέδιο προστασίας του παιδιού**. Ο βασικός υπάλληλος του SPR, μαζί με τον φροντιστή, καταρτίζει στη συνέχεια ένα σχέδιο για τον τρόπο επίτευξης των στόχων που έχει δηλώσει ο OSPOD.

Ακόμη και μετά την εισαγωγή ενός ανάδοχου παιδιού, υπάρχουν τακτικές επαφές και επισκέψεις για να ελέγχεται αν η κατάσταση φροντίδας εξελίσσεται θετικά ή αν υπάρχουν προβλήματα. Κάθε έξι μήνες, ο συνοδός οργανισμός συντάσσει **έκθεση προς τον OSPOD**: Η έκθεση περιγράφει πώς τα πάει το παιδί, ποια πρόοδος έχουν σημειώσει οι ανάδοχοι γονείς με το παιδί κατά τους τελευταίους έξι μήνες, αν οι ανάδοχοι γονείς εκπληρώνουν τις νομικές τους υποχρεώσεις.

Άλλη υποστήριξη:

- Σχέδιο εκπαίδευσης - Οι ανάδοχοι γονείς ενημερώνονται για τα προγραμματισμένα επαγγελματικά σεμινάρια, τα θέματα των πολυήμερων σεμιναρίων, τις συναντήσεις εποπτείας κ.λπ. - Περίοδος σχεδίου 1 έτους
- Επαγγελματική βοήθεια - διαμεσολάβηση για ψυχολογική, θεραπευτική ή άλλη επαγγελματική βοήθεια τουλάχιστον μία φορά κάθε 6 μήνες
- 1 x σε 14 ημέρες ολόημερη φύλαξη των εμπιστευόμενων παιδιών ("respite")

Εκτός από τον OSPOD, υπάρχουν επίσης πολυάριθμες Οργανώσεις που συνοδεύουν τις ανάδοχες οικογένειες σε όλη την Τσεχική Δημοκρατία και αποτελούν την πιο στενή

υποστήριξη του ανάδοχου φροντιστή. Μία φορά κάθε δύο μήνες (ή νωρίτερα αν χρειαστεί) συναντάται με το παιδί και τους φροντιστές, παρακολουθεί την ανάπτυξη του παιδιού, την εκπλήρωση των στόχων που έχει θέσει ο OSPOD και κάθε έξι μήνες συντάσσει έκθεση για τον OSPOD. Κάθε οικογένεια έχει ένα "πρόσωπο-κλειδί" που παρέχει επαγγελματική υποστήριξη και ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες του παιδιού ή του φροντιστή.

FR: Στη Γαλλία, οι εμπλεκόμενες αρχές παραμένουν σε επαφή με την ανάδοχη οικογένεια για να διασφαλίσουν ότι τα πράγματα πάνε καλά μέσω τακτικών επισκέψεων και αξιολογήσεων. Εάν ποτέ η ανάδοχη οικογένεια αντιμετωπίσει δυσκολίες με ένα παιδί ή ένα νεαρό άτομο, το τελευταίο μπορεί να κατευθυνθεί προς μια νέα οικογένεια.

Η επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ των ανάδοχων οικογενειών και των επίσημων φορέων, όπως η **Πρόνοια του Παιδιού (ASE)**, είναι πολύ σημαντική. Η ανάπτυξη καλής επικοινωνίας προάγει την αποτελεσματική ένταξη του νέου και βελτιώνει την ευημερία του. Είναι πολύ σημαντικό να μην κρίνεται το παιδί ή η οικογένεια. Ο στόχος είναι να συνοδεύσουμε το νεαρό άτομο ώστε να μπορέσει να ενταχθεί μακροπρόθεσμα.¹³

GR: Προβλέπονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με την ανάδοχη οικογένεια στην Ελλάδα για να διασφαλιστεί ότι το παιδί ζει σε ασφαλές περιβάλλον. Επιπλέον:

- **Κατάρτιση** των ανάδοχων γονέων από ειδικούς εμπειρογνώμονες για να βοηθηθούν οι οικογένειες να κερδίσουν ικανοποίηση από τη νέα τους κατάσταση
- **Οικονομική στήριξη** της ανάδοχης οικογένειας για την κάλυψη των αναγκών του παιδιού καθ' όλη τη διάρκεια της ανάδοχης τοποθέτησης και κατά τη διάρκεια της σχολικής εκπαίδευσης και της στρατιωτικής θητείας, μέχρι την ηλικία των 26 ετών κατ' ανώτατο όριο. Η οικονομική ενίσχυση απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος ή εισφορά.
- **Προτεραιότητα** δίνεται στην εγγραφή και τη δωρεάν φοίτηση σε παιδικούς σταθμούς, φοιτητικές εστίες και παιδικές κατασκηνώσεις.
- Ο αρμόδιος για την εποπτεία της αναδοχής φορέας συντάσσει και αποστέλλει **έκθεση** για τις δραστηριότητές του στον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων ανά εξάμηνο, εκτός εάν προκύψει ανάγκη έκτακτης ενημέρωσης, οπότε ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση.

ΤΠ: Οι ανάδοχες οικογένειες μπορούν να ενημερώσουν τις **κοινωνικές υπηρεσίες** εάν επιθυμούν **συμβουλές και βοήθεια** από συγκεκριμένο σύλλογο κατά τη διάρκεια της περιόδου φροντίδας. Αυτό περιλαμβάνει:

- να υποδεχτούν τον ανήλικο μαζί τους,
- να μεριμνά για τη φροντίδα, τη συντήρηση, την εκπαίδευση και τη διδασκαλία του, λαμβάνοντας την απαραίτητη ψυχολογική, συναισθηματική και υλική φροντίδα,

---

13 Πηγή: [Cairn.info: La collaboration lors d'un placement en famille d'accueil : une étude sur les interactions entre les adultes qui prennent soin d'un enfant placé | Cairn.info.](https://www.cairn.info/)

- να εγγυάται το σεβασμό της ιστορίας των ανηλίκων, των σημαντικών σχέσεων, των συναισθημάτων και της πολιτιστικής, κοινωνικής και θρησκευτικής τους ταυτότητας,
- να διασφαλίζεται η απόλυτη εμπιστευτικότητα όσον αφορά την κατάσταση του ανηλίκου και της οικογένειας καταγωγής του,
- να φροντίζει και να διατηρεί σχέσεις με την οικογένεια καταγωγής και με όλα τα άλλα εμπλεκόμενα πρόσωπα, διευκολύνοντας την επιστροφή του ανηλίκου στην οικογένειά του, σύμφωνα με τις ενδείξεις που περιέχονται στο σχέδιο αναδοχής,
- να συμμετέχει στις συνεδριάσεις επαλήθευσης της ανάθεσης που διοργανώνονται σε βάθος χρόνου από τις υπηρεσίες, σύμφωνα με τις μεθόδους και τις προθεσμίες που καθορίζονται στο έργο,
- να συμμετέχει στις δραστηριότητες υποστήριξης και κατάρτισης που πραγματοποιούνται από την υπηρεσία οικογενειακής επιμέλειας για την προώθηση ευκαιριών σύγκρισης και συζήτησης.

Επιπλέον, παρέχονται γενικές και εκπαιδευτικές **πρακτικές εκπαιδεύσεις, οι οποίες** χρησιμεύουν στον προσανατολισμό, την εμπειρία, τις δεξιότητες και τον προβληματισμό για την ανάπτυξη ικανοτήτων, τη διατήρηση των κινήτρων και τη συμμετοχή στο **δίκτυο υποστήριξης** με τις οικογένειες. Μέσω των συζητήσεων, οι ανάδοχοι οικογένειες μπορούν να μάθουν να βλέπουν τις διαφορετικές καταστάσεις που βρίσκονται από άλλες οπτικές γωνίες. Βασικό καθήκον της ομάδας είναι η συλλογή και η ανάληψη εμπειριών και αναδυόμενων προβλημάτων, ώστε η επεξεργασία τους να μην γίνεται από τη θεωρία, αλλά μέσα από όσα βιώνουν στην καθημερινή ζωή. Εκτός από την εποπτεία, την ανταλλαγή εμπειριών και την κατάρτιση, το δίκτυο προσφέρει: οργάνωση και διεξαγωγή ομαδικών δραστηριοτήτων, πρωτοβουλίες διακοπών και ψυχαγωγίας για οικογένειες και παιδιά, συμβουλευτική των οικογενειών στην αντιμετώπιση των ιδρυμάτων.

PT: Η οργάνωση και η υλοποίηση **δράσεων** αρχικής και **συνεχούς κατάρτισης αποσκοπούν** στην παροχή στις οικογένειες υποδοχής των απαραίτητων δεξιοτήτων για την εκτέλεση των καθηκόντων και των δραστηριοτήτων για τις οποίες είναι υπεύθυνες και ως στρατηγική για την προώθηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν. Όσον αφορά τις ανάγκες **τεχνικής υποστήριξης** κατά την αρχική φάση **υποδοχής των οικογενειών**, εντοπίζονται τα εξής

- Υποστήριξη για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες ένταξης και προσαρμογής του ανάδοχου πελάτη στην ανάδοχη οικογένεια και αντίστροφα.
- Παροχή οικογενειακών πληροφοριών σχετικά με το πλαίσιο της οικογένειας καταγωγής στην οικογένεια υποδοχής.
- Σύνδεση με τις υπηρεσίες υγείας (είναι επιθυμητό να διατηρούνται οι ειδικοί που έχουν συνοδεύσει τον πελάτη υπό φροντίδα).
- Υποστήριξη και εκπαιδευτική καθοδήγηση με στόχο τον προσδιορισμό στρατηγικών και πρακτικών κατάλληλων για τη συγκεκριμένη ανάδοχη σχέση.
- Βοηθά στον εντοπισμό και τη διεκπεραίωση των παροχών και επιδοτήσεων που απορρέουν από την υπογεγραμμένη σύμβαση εισδοχής.

- Βοηθά στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των ατυχημάτων του παιδιού υπό φροντίδα.

Οι **μηχανισμοί παρακολούθησης** περιλαμβάνουν:

- προσωπικές επισκέψεις στο πλαίσιο της κατοικίας της οικογένειας υποδοχής,
- εποπτεία των επαφών του παιδιού ή του νέου με την οικογένεια καταγωγής,
- ιδιωτικές στιγμές με το παιδί και το νεαρό άτομο, τουλάχιστον ανά τρίμηνο και εκτός του πλαισίου της ανάδοξης οικογένειας,
- τις συνθήκες διαβίωσης και το υπάρχον συναισθηματικό πλαίσιο,
- τις ανάγκες τεχνικής βοήθειας του παιδιού υπό φροντίδα και της οικογένειας του φροντιστή ή τις ανάγκες που προσδιορίζονται από την τεχνική ομάδα.

Πρακτικές επικοινωνίας: Το άτομο που έχει οριστεί σύμφωνα με το άρθρο 82α του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων σε κίνδυνο (LPCJP) θα αναπτύξει τη δραστηριότητά του σε στενό συντονισμό με την ομάδα της δομής-πλαίσιο και με το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση της οικογένειας καταγωγής, καθώς και με άλλους φορείς ή υπηρεσίες που εμπλέκονται στη διαδικασία. Ο υπεύθυνος θα κινητοποιήσει όλους τους διαθέσιμους φορείς και πόρους για να παρέχει, με ολοκληρωμένο συντονισμένο και συστημικό τρόπο, την υποστήριξη των υπηρεσιών και της παρακολούθησης αυτών των παιδιών και της οικογένειας καταγωγής τους, η οποία πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με το σύνολο της παρέμβασης που αναπτύσσεται. Εξ όσων γνωρίζουμε, ο πορτογαλικός νόμος και τα νομικά έγγραφα που είναι διαθέσιμα στο κοινό δεν περιέχουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές επικοινωνίας μεταξύ των ανάδοχων οικογενειών και των επίσημων φορέων.

RO: Οι υπηρεσίες κοινωνικής αρωγής αποτελούν μια μορφή συμπλήρωσης ή αντικατάστασης του ατομικού/οικογενειακού εισοδήματος για την εξασφάλιση ενός ελάχιστου βιοτικού επιπέδου, καθώς και μια μορφή στήριξης για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των άπορων ατόμων των οποίων τα κοινωνικά δικαιώματα προβλέπονται ρητά από το νόμο.

Κάθε κοινωνική υπηρεσία συνεργάζεται με τους **διαχειριστές υποθέσεων** που έχουν οριστεί για τα παιδιά που βρίσκονται σε ανάδοχη οικογένεια/με *ανάδοχες οικογένειες* ή με τους *επαγγελματίες μητρικούς βοηθούς*. Οι αρμοδιότητες του διαχειριστή περίπτωσης που σχετίζονται με τη διαδικασία παρακολούθησης της περίπτωσης είναι:

- Συντονισμός και υλοποίηση της συνολικής αξιολόγησης των αναγκών του παιδιού
- Παρακολούθηση της κατάστασης του παιδιού που τοποθετείται σε ίδρυμα
- Εκπόνηση περιοδικών εκθέσεων σχετικά με την κατάσταση του παιδιού
- Διευκόλυνση της διατήρησης της σχέσης του παιδιού με την οικογένειά του/ τα σχετικά πρόσωπα
- Έλεγχος για τα δικαιώματα του παιδιού

Γύρω από το παιδί που έχει τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια, θα υπάρχει μια ομάδα που θα συνεργάζεται, αποτελούμενη από: τον κοινωνικό λειτουργό του παιδιού, τον κοινωνικό λειτουργό του ανάδοχου γονέα, έναν ψυχολόγο, έναν παιδίατρο, έναν νοσηλεύτη και επίσης το προσωπικό που παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο παιδί εκτός του οικογενειακού περιβάλλοντος (εκπαιδευτικοί κ.λπ.).

2.8 Με ποιους τρόπους λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις των παιδιών;

ΑΤ: Στην Αυστρία εφαρμόζονται τα γενικά δικαιώματα των παιδιών που θεσπίζονται από το νόμο. Περιλαμβάνουν:

- **Δικαιώματα ακρόασης:** Από την ηλικία των δέκα ετών, τα παιδιά πρέπει να ακούγονται από το δικαστήριο σε διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή τα δικαιώματα επικοινωνίας. Τα μικρότερα παιδιά πρέπει επίσης να εξετάζονται όσο το δυνατόν περισσότερο, αυτό μπορεί να γίνει από το δικαστήριο, από εμπειρογνώμονα ή από τη δικαστική συνδρομή του οικογενειακού δικαστηρίου. Η βούληση του παιδιού αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία ανάλογα με την ηλικία του. Το συμφέρον του παιδιού υπερισχύει της βούλησης σε περίπτωση αμφιβολίας. Κατ' αρχήν, ωστόσο, όσο μεγαλύτερο είναι το παιδί, τόσο πιο πιθανό είναι να τηρηθεί η βούλησή του.
- **Δικαιώματα αναφοράς:** Από την ηλικία των δεκατεσσάρων ετών, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν αναφορές στο δικαστήριο ανεξάρτητα, δηλαδή χωρίς τη συμμετοχή γονέα, σε διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή τα δικαιώματα επικοινωνίας.
- **Συνήγορος του παιδιού:** Σε διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή τα δικαιώματα επικοινωνίας, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει συνήγορο του παιδιού. Ο συνήγορος παιδιού είναι ένας ψυχοκοινωνικά εκπαιδευμένος σύντροφος για παιδιά ηλικίας έως 14 ετών. Έργο του είναι να το ενημερώνει για τη διαδικασία και να διασφαλίζει ότι η βούληση του παιδιού ακούγεται και λαμβάνει βαρύτητα στο δικαστήριο. Μπορεί να αποκαλύψει το περιεχόμενο των συνομιλιών στους γονείς ή στο δικαστήριο μόνο με τη συγκατάθεση του παιδιού.

CZ: Πριν από την τοποθέτηση ενός ανάδοχου παιδιού σε μια οικογένεια, η συμβουλευτική επιτροπή συνεδριάζει για να συζητήσει τις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε παιδιού και να αξιολογήσει ποια οικογένεια είναι η καταλληλότερη για το παιδί. Από την ηλικία των 12 ετών, λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες και οι προτιμήσεις του παιδιού.

FR: Η αναδοχή συνεπάγεται σημαντικές αλλαγές για τους ασυνόδευτους ανηλίκους και είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα του παιδιού και οι βασικές σωματικές, πνευματικές, κοινωνικές και συναισθηματικές του ανάγκες. Πρέπει να γίνουν τα πάντα για να διασφαλιστεί η ευημερία του παιδιού.

Οι περισσότερες διαδικασίες πρόσληψης ανάδοχων οικογενειών λαμβάνουν υπόψη τα κίνητρα των ανηλίκων, οι οποίοι είναι γενικά πολύ πρόθυμοι για αυτό το είδος φροντίδας, το οποίο τους επιτρέπει να περιβάλλονται καλά και να επιβλέπονται σε ένα περιβάλλον φροντίδας. Είναι επίσης σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη

του νεαρού και να υπάρχει βεβαιότητα για τη συμβατότητα του νεαρού και της οικογένειας υποδοχής, ώστε η διαδικασία ένταξης να κυλήσει ομαλά. Ορισμένοι νέοι δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτό το πρόγραμμα και είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η απόφασή τους.¹⁴

GR: Υπάρχει συνεργασία μεταξύ της διεπιστημονικής ομάδας της εποπτεύουσας υπηρεσίας των ανάδοχων γονέων και της εποπτεύουσας υπηρεσίας της μονάδας παιδικής προστασίας που είναι υπεύθυνη για το παιδί, με τους ανάδοχους γονείς και ίσως με το παιδί, εάν το παιδί είναι ενήλικο και σε θέση να εκφράσει γνώμη. Η επαφή πραγματοποιείται μετά την ηλεκτρονική σύνδεση μέσω της πλατφόρμας "anynet" και περιλαμβάνει αρκετές συναντήσεις με τους γονείς και το παιδί. Επίσης, ο φορέας υποχρεούται να συνεργάζεται με τον ανήλικο ανάδοχο, να τον ενημερώνει συστηματικά για τα δικαιώματά του και τον τρόπο υποβολής παραπόνων εκ μέρους του, πάντα σύμφωνα με την ηλικία και τον βαθμό ωριμότητας.

IT: Η άμεση συμμετοχή του ανηλίκου προβλέπεται εάν έχει συμπληρώσει την ηλικία των 12 ετών. Για τις μικρότερες ηλικίες, είναι απαραίτητο να προσδιορίζονται οι καταλληλότερες μορφές συμμετοχής του παιδιού κατά περίπτωση. Ο τρόπος με τον οποίο θα υλοποιηθεί η ρύθμιση φροντίδας και το σχέδιο θα συζητηθεί με την ανάδοχη οικογένεια με γνώμονα το πρωταρχικό συμφέρον του ανηλίκου.

Χρησιμοποιείται το θεωρητικό και επιχειρησιακό μοντέλο "Ο κόσμος του παιδιού", το οποίο αποτελεί την ιταλική προσαρμογή ενός αγγλικού πλαισίου αξιολόγησης, το οποίο είναι το αποτέλεσμα ενός δεκαετούς προγράμματος της βρετανικής κυβέρνησης με στόχο να θέσει στη διάθεση των υπηρεσιών προστασίας και διαφύλαξης της χώρας ένα κοινό και ενιαίο πλαίσιο ανάλυσης και παρέμβασης σε οικογένειες που παραπέμπονται σε υπηρεσίες προστασίας. Το μοντέλο προτείνει μια ολοκληρωμένη θεώρηση του παιδιού στο πλαίσιο της ζωής του, μέσω ενός εξαιρετικά διαφοροποιημένου μοντέλου σημαντικών κύριων και επιμέρους διαστάσεων που αποτυπώνουν την προσωπική σωματική, νοητική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και το στενότερο και ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. (Πρβλ. Milani et al., 2011- Serbati, Milani 2013). Εάν η ομάδα έχει μια κοινή βάση ιδεών για το τι χρειάζεται ένα παιδί στην καθημερινότητα μιας αναπτυξιακής διαδικασίας και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια δυσκολιών και απότομων αλλαγών, είναι ευκολότερο να επικεντρωθεί και στους πόρους που υπάρχουν στο ίδιο το παιδί και στο περιβάλλον διαβίωσής του. Η σαφήνεια σχετικά με το τι μπορεί να λείπει (παράγοντες κινδύνου) θα πρέπει επίσης να επιστήσει την προσοχή σε αυτό που είναι ήδη παρόν και πρέπει να ενισχυθεί (υφιστάμενοι και δυνητικοί προστατευτικοί παράγοντες και πόροι).

PT: Στην Πορτογαλία, η αρχική διερεύνηση και ο χαρακτηρισμός μιας περίπτωσης αναδοχής επικεντρώνεται μόνο στις βασικές πτυχές για τον γρήγορο εντοπισμό μιας ανάδοχης οικογένειας με το κατάλληλο προφίλ. Η ανάλυση των υπόλοιπων πληροφοριών, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη και τις προοπτικές του ανάδοχου παιδιού, γίνεται κατά τη διάρκεια της ίδιας της τοποθέτησης σε ανάδοχη οικογένεια. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζονται τα ακόλουθα στοιχεία:

- χαρακτηριστικά του πελάτη/παιδιού

---

14 Αναφορά: [Parisien: Accueil des jeunes migrants : loin des leurs, ces mineurs étrangers retrouvent une famille dans le Val-de-Marne - Le Parisien.](#)

- χαρακτηριστικά του οικογενειακού νοικοκυριού προέλευσης,
- λόγος εφαρμογής του μέτρου οικογενειακής αναδοχής/αιτίες της αίτησης,
- κατάσταση της υγείας του πελάτη,
- στάσεις και αντιδράσεις στην Οικογενειακή Στέγη εκ μέρους του πελάτη,
- σωματική και λειτουργική ικανότητα,
- συνήθειες/γεύσεις και ενδιαφέροντα του πελάτη (γεύματα, τροφή, ύπνος, υγιεινή, ένδυση, επισκέψεις σε γιατρό, απασχόληση στον ελεύθερο χρόνο, ψυχαγωγικές ή/και πολιτιστικές δραστηριότητες).
- αθλητικές δραστηριότητες- πνευματικές ή/και θρησκευτικές δραστηριότητες- διαπροσωπικές σχέσεις- οικογενειακές σχέσεις)
- συναισθηματική και συμπεριφορική ανάπτυξη του πελάτη,
- κατάσταση στο σχολείο,
- ταυτότητα,
- οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις,
- κοινωνική παρουσίαση,
- ικανότητα αυτονομίας.

RO: Σύμφωνα με το νόμο αριθ. 272/2004, ένα παιδί που είναι ικανό να διακρίνει έχει το δικαίωμα να εκφράζει ελεύθερα τη γνώμη του για κάθε θέμα που το αφορά. Επιπλέον, το παιδί έχει το δικαίωμα να ακούγεται σε όλες τις δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες που το αφορούν. Η ακρόαση του παιδιού που έχει συμπληρώσει την ηλικία των 10 ετών είναι υποχρεωτική. Ωστόσο, ένα παιδί που δεν έχει συμπληρώσει την ηλικία των 10 ετών μπορεί επίσης να ακουστεί εάν η αρμόδια αρχή το κρίνει απαραίτητο για την επίλυση της υπόθεσης.

2.9 Ανάδοχη φροντίδα: Παραδείγματα καλής πρακτικής για ασυνόδευτους ανηλίκους

Τέλος, θέλουμε να παρουσιάσουμε μερικές επιλεγμένες πηγές και παραδείγματα για μια καλύτερη διαδικασία υποδοχής ανάδοχων παιδιών και ασυνόδευτων ανηλίκων. Στις ευρωπαϊκές χώρες -εταίρους, δεν υπάρχουν πολλές πηγές και μελέτες που ασχολούνται ρητά με τη βελτίωση της πρόσληψης ανάδοχων παιδιών, και ακόμη λιγότερες όσον αφορά τη συχνά παραμελημένη ομάδα των ασυνόδευτων ανηλίκων. Παρακάτω παρατίθενται ορισμένα **παραδείγματα από τη Γαλλία**, τα οποία μπορεί να παρουσιάζουν ενδιαφέρον και σε άλλο εθνικό πλαίσιο. Μερικές ακόμη πηγές από άλλες χώρες εταίρους (στις αντίστοιχες εθνικές γλώσσες) μπορείτε να βρείτε στο παράρτημα/κατάλογο παραπομπών (ενότητα 5.2)

Στη Γαλλία, η πρόσληψη της οικογένειας υποδοχής μπορεί να γίνει μέσω σύμβασης εργασίας, σύμβασης φιλοξενίας ή ηθικής σύμβασης. Τα ακόλουθα σχέδια και οι ιστότοποι τους παρέχουν μια πιο εμπειριστατωμένη εικόνα:

1- Σχέδιο **SESAME "Αλληλεγγύη: Τι γίνεται αν φιλοξενήσω έναν αλλοδαπό ανήλικο;**

Στο διαμέρισμα Puy de Dôme, η ένωση Atelier Logement Solidaire προσφέρει σε οικογένειες τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν έναν νεαρό URM για περίοδο 6 μηνών έως 1 έτους, με δυνατότητα ανανέωσης, ή ως οικογένεια αναμετάδοσης για περιστασιακή φιλοξενία κατά τη διάρκεια των διακοπών και των Σαββατοκύριακων.

Προκειμένου να φέρει σε επαφή τις οικογένειες υποδοχής και τους νέους με τις καλύτερες δυνατές συνθήκες, η ένωση θέσπισε αυτή τη διαδικασία πρόσληψης:

- Συμμετοχή σε ενημερωτική συνάντηση για την προετοιμασία του φακέλου αίτησης
- Συνέντευξη για την αξιολόγηση των συνθηκών υποδοχής, των κινήτρων και των εκπαιδευτικών και πολιτικών ικανοτήτων
- Παρακολούθηση της κατάρτισης πριν από την υποδοχή
- Επιτροπή ALS/ASE και συνάντηση που ακολουθείται από δοκιμαστική περίοδο
- Υπογραφή συμφωνίας και υποδοχή του νεαρού ατόμου με συνοδεία καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου υποδοχής¹⁵

2- Η οικογένεια αλληλεγγύης του διαμερίσματος Loiret

Μετά την αύξηση του αριθμού των AMEA, το Τμήμα Loiret θέλησε να αναπτύξει την έννοια των υποστηρικτικών οικογενειών. Η υποστήριξη αυτή επιτρέπει την προσφορά ενός νέου τύπου φροντίδας προσαρμοσμένου στις ειδικές ανάγκες των AMEA. Αυτός ο τύπος φροντίδας συμβάλλει στην κοινωνική ένταξη των νέων στο διαμέρισμα. Η προσέγγιση αυτή είναι εθελοντική και οι οικογένειες δεν λαμβάνουν μισθό, αλλά μπορούν να αποζημιωθούν για ορισμένα έξοδα. Οι νέοι είναι επίσης εθελοντές.

---

15 Πηγή: [SESAME " Solidarité : Et Si j'Accueillais un Mineur Etranger ? " - Atelier Logement Solidaire \(atelier-logement-solidaire.org\).](http://www.les-accueillants.org/IMG/pdf/SESAME_-_Solidarite_-_Et_Si_j'Accueillais_un_Mineur_Etranger_-_Atelier_Logement_Solidaire_(atelier-logement-solidaire.org).pdf)

Ακολουθεί η διαδικασία πρόσληψής τους:

- Ενημέρωση και αξιολόγηση των οικογενειών.
- Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται ενημερωτικές συναντήσεις στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλουν γραπτή αίτηση στο Τμήμα, το οποίο στη συνέχεια εξετάζει τους φακέλους. Η αξιολόγηση γίνεται από την ASE (Υπηρεσία Προστασίας του Παιδιού). Στη συνέχεια, διεξάγεται συνέντευξη στο σπίτι του ατόμου για να διασφαλιστεί ότι είναι σε θέση να εγγυηθεί τη σωματική, συναισθηματική, πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού και να διαφυλάξει την υγεία, την ασφάλεια και την ηθική του.
- Η απόφαση να ανατεθεί το παιδί
- Το Τμήμα παίρνει τη γνώμη του παιδιού και βεβαιώνεται ότι το παιδί κατανοεί τι περιλαμβάνει το έργο. Στη συνέχεια υπογράφεται σύμβαση αναδοχής από τον εθελοντή, το παιδί και τον Πρόεδρο του Συμβουλίου του Τμήματος, στην οποία καθορίζονται οι δράσεις, οι όροι της αναδοχής και η διάρκεια.
- Καθιέρωση επαφής και παροχή υποστήριξης
- Οργανώνεται μια αρχική συνάντηση μεταξύ του νέου και της οικογένειας υποδοχής, η οποία ακολουθείται από μια σταδιακή υποδοχή ανάλογα με τις ανάγκες του νέου. Καθ' όλη τη διάρκεια της τοποθέτησης, ο νέος και η ανάδοχη οικογένεια συνοδεύονται και παρακολουθούνται από την ASE με τη μορφή συνεντεύξεων και επισκέψεων στο σπίτι, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ανάγκες του νέου ικανοποιούνται. Τέλος, υπάρχει ανά πάσα στιγμή διαθέσιμος σύμβουλος για να στηρίξει, να ακούσει και να συζητήσει με την οικογένεια.¹⁶

3- Να γίνετε οικογενειακός βοηθός με την SDAF (Service départemental de l'accueil familial)

Στο διαμέρισμα Pas-de-Calais, μπορείτε να αποκτήσετε άδεια και να γίνετε οικογενειακός βοηθός για να φροντίζετε ένα ή περισσότερα παιδιά σε μόνιμη βάση έναντι μισθού. Μπορεί να προσληφθεί από το Conseil départemental ή από άλλους εργοδότες υπό την προϋπόθεση ότι ακολουθεί την ακόλουθη διαδικασία

- Κριτική επιτροπή αποτελούμενη από επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα της αναδοχής και συνέντευξη με το ζευγάρι διάρκειας περίπου 1h30
- Επίσκεψη στο σπίτι του υποψηφίου από τον αξιολογητή του Bureau Recrutement et Formation de l'Accueil Familial (Γραφείο πρόσληψης και κατάρτισης για την οικογενειακή ανάδοχη φροντίδα), συμπεριλαμβανομένης της συνάντησης με τα παιδιά και όλα τα άτομα που ζουν στο σπίτι:
  - Λειτουργία της οικογένειας του υποψηφίου λόγω της κατάρτισης και της επαγγελματικής του εμπειρίας
  - Η θέση που δίνεται στο παιδί στην οικογενειακή δομή σε υλικό και συναισθηματικό επίπεδο

---

¹⁶ Πηγή: [Le Département recrute des assistants familiaux, des familles solidaires et des accueillants familiaux | Conseil départemental du Loiret.](#)

- Η πιθανή αντίσταση του υποψηφίου και της οικογένειάς του/της σχετικά με την υποδοχή ενός παιδιού που πονάει
- Η ικανότητα να υποδεχτείτε ένα παιδί με καλοπροαίρετο τρόπο
- Γνώση των αναγκών του παιδιού που έχει ανατεθεί στην ASE
- Συνέντευξη του υποψηφίου, του/της συζύγου και των παιδιών με ψυχολόγο για την αξιολόγηση :
  - Κίνητρα
  - Συναισθηματικές και εκπαιδευτικές ικανότητες
  - Η ικανότητα του υποψηφίου να διαχειρίζεται τα συναισθήματά του προκειμένου να συνοδεύει ένα παιδί που πονάει
  - Ικανότητα του υποψηφίου να αντιμετωπίσει τον αποχωρισμό
  - Ικανότητα του υποψηφίου να συνεργάζεται με τρίτους και να εργάζεται ομαδικά
- Πριν από την υποδοχή του παιδιού, ο εργοδότης οργανώνει μια υποχρεωτική περίοδο κατάρτισης διάρκειας 60 ωρών. Η υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται και χρηματοδοτείται από τον εργοδότη και τον οικογενειακό βοηθό. Διαρκεί 240 ώρες σε διάστημα δύο ετών.¹⁷

4- Το Δίκτυο Υποδοχής Αλληλεγγύης από την ένωση Foyer Notre Dame

Πρόκειται για ένα καινοτόμο σύστημα ανάδοξης φροντίδας για ΑΜΕΑ που προσφέρει μια εναλλακτική λύση στην ιδρυματική τοποθέτηση. Οι οικογένειες υποδοχής είναι εθελοντές και προσλαμβάνονται με τον ακόλουθο τρόπο:

- Επικύρωση του σχεδίου υποδοχής μέσω συναντήσεων που διοργανώνονται από το Réseau d'accueil solidaire (Δίκτυο υποδοχής αλληλεγγύης) και τις υπηρεσίες του Conseil départemental (Νομαρχικού συμβουλίου) για την αξιολόγηση των προσφερόμενων συνθηκών υποδοχής
- Οι πρώτες συναντήσεις με το νεαρό άτομο θα οργανωθούν μετά την επικύρωση του σχεδίου.
- Η υπογραφή της συμφωνίας και η έναρξη της φιλοξενίας. Μετά την εισαγωγική περίοδο, θα γίνει αξιολόγηση για να διαπιστωθεί αν ο νέος και η οικογένεια υποδοχής επιθυμούν να συνεχίσουν τη σχέση αναδοχής σε μακροπρόθεσμη βάση. Στη συνέχεια θα υπογραφεί συμφωνία φιλοξενίας με το Conseil départemental, η οποία θα καθορίζει το πλαίσιο, τη διάρκεια και τις δεσμεύσεις.¹⁸

5- Αποστολή Accueil Solidaire (αλληλεγγύη στο σπίτι) του διαμερίσματος Maine-et-Loire

Το τμήμα αυτό απηύθυνε έκκληση αλληλεγγύης και ιθαγένειας στους κατοίκους του, προκειμένου να υποδεχθεί έναν ασυνόδευτο ανήλικο και να του προσφέρει ένα γαλήνιο και ασφαλές περιβάλλον σχέσεων. Οι εν λόγω εθελοντές μπορούν να

---

17 Πηγή [Devenir Assistant Familial / Enfance et famille / Solidarité & Santé - Pas-de-Calais le Département \(pasdecals.fr\)](http://www.pasdecals.fr).

18 Πηγή: [Réseau d'Accueil Solidaire | AFND | Γαλλία](http://www.reseau-accueil-solidaire.fr).

φιλοξενήσουν έναν νέο σε μόνιμη ή περιστασιακή βάση (αργίες και Σαββατοκύριακα) και θα υπογράψουν συμφωνία με αντάλλαγμα αποζημίωση.

- Υποβάλετε αίτηση επικοινωνώντας με το τμήμα Maine-et-Loire
- Συμμετοχή σε συλλογική συνάντηση ενημέρωσης
- Αξιολόγηση των συνθηκών υποδοχής, των κινήτρων, των εκπαιδευτικών ικανοτήτων και των ικανοτήτων του πολίτη κατά τη διάρκεια μιας ατομικής συνάντησης
- Διοργάνωση μιας πρώτης συνάντησης με το νεαρό άτομο, ακολουθούμενη από διαμονή μιας εβδομάδας στην οικογένεια
- Υπογραφή συμφωνίας μεταξύ της οικογένειας υποδοχής, του νέου και της υπηρεσίας
- Παρέχεται τακτική υποστήριξη στον ανάδοχο, την οικογένεια και το νεαρό άτομο από επαγγελματία παιδικής προστασίας.¹⁹

---

¹⁹ Αναφορά: [Maine-et-Loire \(49\)](#).

3. Συγκριτικά συμπεράσματα

Λόγω των δεσμευτικών νομικών ρυθμίσεων, η ανάδοχη φροντίδα είναι μια έννοια που ορίζεται με παρόμοιο τρόπο στις χώρες εταίρους της ΕΕ. Σε γενικές γραμμές, οι ανάδοχες οικογένειες προσφέρουν μια σημαντική εναλλακτική λύση στην τοποθέτηση σε μια κοινωνική παιδαγωγική δομή ιδρυματικής φροντίδας. Η τοποθέτηση ενός παιδιού σε μια ανάδοχη οικογένεια επιτρέπει στο παιδί να μεγαλώσει σε ένα οικογενειακό περιβάλλον, να βιώσει την εμπιστοσύνη, την ασφάλεια και τη στοργή προκειμένου να αναπτυχθεί κατάλληλα, να γίνει ανεξάρτητο και με αυτοπεποίθηση. Από την άποψη αυτή, είναι επίσης σημαντικό να μπορεί να διατηρηθεί η επαφή με την οικογένεια προέλευσης στο μέτρο του δυνατού και - τουλάχιστον μακροπρόθεσμα - να επιδιώκεται η επιστροφή στην οικογένεια προέλευσης.

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, υπάρχουν κάποια περισσότερο ή λιγότερο αυστηρά, δεσμευτικά κριτήρια για την πρόσληψη και την τοποθέτηση, καθώς και κυβερνητικά μέτρα υποστήριξης, κατάρτισης και επίσημων ελέγχων. Ωστόσο, από τις σύντομες εθνικές εκθέσεις των εταίρων του έργου, διαφαίνονται επίσης κάποιες σταδιακές διαφορές, δηλαδή η εθνική κατάσταση των ανάδοχων οικογενειών στις χώρες εταίρους έχει επίσης κάποιες ιδιαιτερότητες.

Αν και οι περισσότερες χώρες προτιμούν την τοποθέτηση των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες παρά σε ιδρύματα, αυτό δεν είναι πάντοτε η πραγματικότητα, όπως δείχνουν τα στατιστικά στοιχεία (βλ. κεφάλαιο 2.2). Στην **Αυστρία**, για παράδειγμα, περίπου το 40 % των παιδιών που βρίσκονται σε πλήρη φροντίδα ζουν σε ανάδοχες οικογένειες, ενώ το 60 % βρίσκονται σε ιδρύματα. Η **Τσεχική Δημοκρατία** θέσπισε νόμο σύμφωνα με τον οποίο τα βρέφη ηλικίας κάτω των 3 ετών δεν θα επιτρέπεται πλέον να τοποθετούνται σε ιδρύματα φιλοξενίας από το τέλος του 2023. Και όπως δείχνουν τα εθνικά στατιστικά στοιχεία, η *ιδιωτική φροντίδα* υπερτερεί σαφώς έναντι της *φροντίδας σε ιδρύματα* εδώ. Αλλά η *ιδρυματική φροντίδα* κυριαρχεί στην **Ελλάδα**, όπου η αναλογία ιδρυματικής φροντίδας προς οικογενειακή φροντίδα είναι περίπου 3 προς 1. Στην **Ιταλία**, από την άλλη πλευρά, ο νόμος ορίζει ότι κανένα ανήλικο δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε ίδρυμα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006, ενώ προτιμάται η ανάδοχη οικογένεια ή, ως δεύτερη επιλογή, η τοποθέτηση σε κοινότητα που μοιάζει με οικογένεια. Άλλες χώρες δεν το έχουν επιτύχει ακόμη. Όμως η **Γαλλία** έχει προς το παρόν κάνει κάποια σημαντικά βήματα βελτίωσης (βλ. Κεφάλαιο 5.1). Οι νομικές ρυθμίσεις επιτρέπουν τη φιλοξενία παιδιών και εφήβων σε ξενοδοχεία μόνο μέχρι το 2024. Σε αντίθεση με άλλες χώρες, η Γαλλία παρέχει επίσης ειδικά μέτρα υποστήριξης για τους νέους ενήλικες μεταξύ 18 και 21 ετών, όπως προνομιακή πρόσβαση σε κοινωνική στέγαση - σε αντίθεση με χώρες όπου οι νέοι εγκαταλείπουν τακτικά τα θεσμικά μέτρα υποστήριξης όταν ενηλικιώνονται και αφήνονται να τα βγάλουν πέρα μόνοι τους. Στην **Πορτογαλία**, τα παιδιά ηλικίας έως 6 ετών τοποθετούνται κατά προτεραιότητα σε ανάδοχες οικογένειες βάσει νόμου. Ωστόσο, τα στοιχεία από το 2020 δείχνουν ότι ούτε το 3% των παιδιών δεν τοποθετήθηκε σε ανάδοχη οικογένεια, σε σύγκριση με το 97% σε *ιδρυματική φροντίδα*, παρά τη μείωση κατά σχεδόν 25% του συνολικού αριθμού των παιδιών που βρίσκονται σε προστατευτική φροντίδα. Μεταξύ 2009 και 2018, η Πορτογαλία γνώρισε στην

πραγματικότητα *μείωση κατά 70% του αριθμού των ανάδοχων οικογενειών*, η οποία θεωρήθηκε αποτέλεσμα της έλλειψης εκστρατειών ενημέρωσης, τεχνικής βοήθειας και αρχικής κατάρτισης για τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς και τις ανάδοχες οικογένειες. Στη **Ρουμανία**, ο αριθμός των παιδιών που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες έχει επίσης μειωθεί τα τελευταία χρόνια. Παρ' όλα αυτά, μόνο ένα *μικρότερο ποσοστό* των παιδιών στη Ρουμανία τοποθετείται σε *ιδρύματα* και σχεδόν *τα δύο τρίτα* τοποθετούνται σε *ανάδοχους γονείς* ή σε διευρυμένες οικογένειες.

Υπάρχουν επίσης διαφορές στο ρόλο και την εξουσία των ανάδοχων γονέων στις χώρες εταίρους του έργου - όχι μόνο σε σχέση με τις αρμόδιες αρχές, αλλά και σε σχέση με τους βιολογικούς γονείς ή την οικογένεια καταγωγής του παιδιού. Ενώ στη **Γαλλία** ο ρόλος του αναδόχου ως "οικογενειακού βοηθού" είναι ιδιαίτερα ρυθμισμένος και περιλαμβάνει θεσμική και αμειβόμενη απασχόληση, σε άλλες χώρες η ανάδοχη φροντίδα είναι λιγότερο επαγγελματοποιημένη. Η έμφαση δίνεται στις προσωπικές προσπάθειες και τις δικές τους συνεισφορές των ανάδοχων γονέων, αν και λαμβάνουν κάποια οικονομική στήριξη για την κάλυψη των εξόδων. Ως εκ τούτου, η οικονομική κατάσταση των υποψηφίων παίζει κάποιο ρόλο στη διαδικασία επιλογής. Στην **Ελλάδα**, για παράδειγμα, οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να αποδείξουν ότι μπορούν να πληρώσουν για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την ιατρική περίθαλψη του παιδιού. Ταυτόχρονα, όμως, παρέχεται μια αφορολόγητη οικονομική ενίσχυση για την κάλυψη των εξόδων, καθώς και προνομιακή πρόσβαση σε εγκαταστάσεις αναψυχής και διακοπών και άλλες προσφορές (ακόμη και μέχρι την ηλικία των 26 ετών). Πέραν αυτού, οι προσωπικές απαιτήσεις είναι αρκετά ανοιχτά διατυπωμένες στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένου του ορίου ηλικίας για τους φροντιστές.

Στη **Γαλλία**, οι βιολογικοί γονείς διατηρούν εκτεταμένη εξουσία σε καθημερινά θέματα, πράγμα που σημαίνει ότι οι φροντιστές πρέπει να ζητούν την άδειά τους για πολλές αποφάσεις που αφορούν τα ανάδοχα παιδιά (σχολείο, ελεύθερος χρόνος, υγεία, ταξίδια κ.λπ.). Σε άλλες χώρες, όπως η **Αυστρία**, η **Ρουμανία** ή η **Πορτογαλία**, οι ανάδοχοι γονείς φαίνεται να έχουν κάπως ευρύτερη εξουσία σε καθημερινά θέματα (τουλάχιστον στη μακροχρόνια φροντίδα).

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης ορισμένες διαφορές όσον αφορά τα χρονικά όρια ή την πιθανή διάρκεια της σχέσης αναδοχής. Ενώ στις περισσότερες χώρες δεν υπάρχει κανένα ρητό όριο (εκτός από την ηλικία ενηλικίωσης, αν και το κριτήριο αυτό επίσης ποικίλλει), στην **Ιταλία** η περίοδος αναδοχής περιορίζεται μόνο σε 24 μήνες διάρκειας και μπορεί να παραταθεί για άλλους 24 μήνες. Στην **Πορτογαλία**, η "περίοδος προστασίας" μπορεί να παραταθεί ακόμη και μέχρι την ηλικία των 25 ετών βάσει νόμου του 2017, ενώ στην **Ελλάδα**, η φροντίδα και η επίσημη υποστήριξη είναι επίσης διαθέσιμες μέχρι την ηλικία των 26 ετών.

Η μεγάλη σημασία των κριτηρίων πρόσληψης για τους υποψήφιους ανάδοχους φροντιστές και ανάδοχες οικογένειες καθίσταται σαφής από την εξέχουσα θέση που καταλαμβάνουν στις εκθέσεις των χωρών. Μερικές φορές, τίθενται διαφορετικοί τόνοι. Στην **Ιταλία**, δίνεται μεγάλη έμφαση στο να "ταιριάζουν" τα ανάδοχα παιδιά και οι ανάδοχες οικογένειες, δηλαδή να εναρμονίζονται καλά μεταξύ τους, εστιάζοντας σε σημαντικές γνωστικές και συναισθηματικές αξίες ως σημαντικά κριτήρια για τους

(μελλοντικούς) ανάδοχους γονείς (βλ. κεφάλαιο 2.6). Αυτές οι εκτιμήσεις παρουσιάζουν ασφαλώς ενδιαφέρον και σε άλλα εθνικά πλαίσια.

Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι οι πρακτικές επιλογής και αξιολόγησης των φροντιστών σε χώρες όπως η **Πορτογαλία** ή η **Τσεχική Δημοκρατία** φαίνονται ιδιαίτερα ρυθμισμένες και ολοκληρωμένες. Καθώς οι ανάδοχοι γονείς θεωρούνται υπεύθυνοι για έναν ευρύ τομέα υποστήριξης και ανάπτυξης των ανάδοχων παιδιών, ο οποίος ελέγχεται επίσης τακτικά από τις αρμόδιες αρχές, πρέπει να περάσουν από μια αυστηρή διαδικασία επιλογής, κατάρτισης και παρακολούθησης, η οποία, από την άλλη πλευρά, συνδυάζεται με ευρεία υποστήριξη και συνοδεία.

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, υπάρχει βοήθεια και υποστήριξη για τις ανάδοχες οικογένειες από τις αρχές, αλλά η έκταση και η διάρκεια της ποικίλλει σταδιακά. Για παράδειγμα, ενώ στην **Αυστρία** οι νέοι που ενηλικιώνονται (18 ετών) εγκαταλείπονται από πολλά προγράμματα βοήθειας, στην **Ελλάδα** μπορεί να παρέχεται οικονομική και άλλη στήριξη μέχρι την ηλικία των 26 ετών, όπως προαναφέρθηκε.

Σταδιακές διαφορές στις χώρες εταίρους προκύπτουν επίσης από τις εθνικές εκθέσεις όσον αφορά το δικαίωμα των παιδιών να έχουν λόγο σε θέματα κηδεμονίας και αναδοχής. Κατ' αρχήν, υπάρχει συμφωνία ότι τα παιδιά έχουν επίσης το δικαίωμα να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ωστόσο, αυτό το δικαίωμα των ανηλίκων δεν είναι εξίσου κατοχυρωμένο στο νόμο. Στην **Αυστρία**, για παράδειγμα, ο νόμος προβλέπει δικαίωμα λόγου των παιδιών από την ηλικία των 10 ετών, ενώ στην **Τσεχική Δημοκρατία** μόνο από την ηλικία των 12 ετών. Ανεξάρτητα από αυτό, στην καθημερινή πρακτική οι αρμόδιοι προσπαθούν να λαμβάνουν υπόψη τους τις προοπτικές των ενδιαφερόμενων παιδιών. Στην **Ελλάδα** επισημαίνεται ότι οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να συνεργάζονται με τα ενδιαφερόμενα παιδιά ή εφήβους, να τα ενημερώνουν συστηματικά για τα δικαιώματά τους, για τον τρόπο υποβολής καταγγελιών - λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και το στάδιο ωριμότητάς τους.

Αυτά για κάποιες συγκριτικές εντυπώσεις από τις εκθέσεις χωρών των εταίρων του έργου. Τι ξεχωρίζει συνολικά: Αν και στις περισσότερες χώρες η τοποθέτηση σε ανάδοχες οικογένειες σαφώς προτιμάται έναντι της τοποθέτησης σε ιδρύματα και η ενίσχυση των ρυθμίσεων για την ανάδοχη οικογενειακή φροντίδα είναι γενικά επιθυμητή, ιδίως για τα μικρότερα παιδιά, αυτό δεν αποτελεί ακόμη συνήθη πρακτική σε όλες τις χώρες. Και κυρίως, η τοποθέτηση σε ανάδοχες **οικογένειες** δεν είναι η συνήθης περίπτωση για τους **ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες (URM)**. Τουλάχιστον φαίνεται να υπάρχει έλλειψη επαρκών ευκαιριών και προθυμίας, επίσης λόγω έλλειψης κατάρτισης και υποστήριξης. Σε γενικές γραμμές, οι ανάδοχες οικογένειες φαίνεται να παίζουν υποδεέστερο ρόλο στην τοποθέτηση ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών μέχρι στιγμής, παρόλο που η ΕΕ έχει ενθαρρύνει την αλλαγή της πρακτικής. Όσον αφορά την κατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων στις πτήσεις και τις μεταναστευτικές μετακινήσεις από το 2015 και μετά, μπορεί να διαπιστωθεί ότι οι ομάδες αυτές έχουν μέχρι σήμερα ένα επισφαλές καθεστώς στις ευρωπαϊκές χώρες. Οι εθελοντικές και διαρθρωτικές προσφορές βοήθειας συχνά υπονομεύονται από τα περιοριστικά νομικά πλαίσια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Ωστόσο, υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση αυτή έχει αρχίσει να αλλάζει λόγω των κινήσεων πτήσεων από την Ουκρανία. Από την άλλη πλευρά, ήδη διαφαίνεται άنيση μεταχείριση των ομάδων προσφύγων ανά χώρα προέλευσης. Περαιτέρω εξελίξεις στο θέμα αυτό μένει να δούμε. Στις περισσότερες χώρες-εταίρους, οι οποίες επηρεάζονται σε διαφορετικό βαθμό από τις τρέχουσες προσφυγικές μετακινήσεις, *δεν υπάρχουν επί του παρόντος αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό και τη διακονή των εν λόγω ανηλίκων και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν αντίστοιχες επιστημονικές μελέτες.*

Συνεπώς, οι εθνικές έρευνες που συνοψίζονται παραπάνω επικεντρώνονται στα γενικά πλαίσια και τις πρακτικές που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα για την πρόσληψη ανάδοχων οικογενειών για παιδιά και εφήβους σε δύσκολες καταστάσεις ζωής. Δεν αναφέρονται ειδικά στην τοποθέτηση ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων. Στις περισσότερες χώρες αυτή η κοινωνική ομάδα αντιμετωπίζεται εδώ και καιρό ξεχωριστά. Το γεγονός αυτό καθιστά ακόμη πιο σαφές ότι οι δομές του συστήματος αναδοχής θα πρέπει επίσης να προσανατολιστούν στη βελτίωση της κατάστασης των ασυνόδευτων ανηλίκων στο μέλλον. Από την άποψη αυτή, η ευαισθητοποίηση του κοινού, οι ευκαιρίες κατάρτισης και η περαιτέρω στήριξη είναι ακόμη επιθυμητές σε πολλά μέρη.

4. Προοπτικές: Μη ιδρυματική φροντίδα για ασυνόδευτους ανηλίκους

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της έχουν αποφασίσει να αποϊδρυματοποιήσουν την εναλλακτική φροντίδα των παιδιών και να υποστηρίξουν τη μετάβασή τους στην οικογενειακή φροντίδα. Τα παιδιά που μεγαλώνουν στην εναλλακτική φροντίδα έχουν πολύ συχνά βιώσει τραυματικά γεγονότα πριν από την είσοδό τους στην περίθαλψη. Είναι γνωστό ότι η ιδρυματική περίθαλψη, ειδικότερα, τα εκθέτει σε πρόσθετους κινδύνους εάν δεν είναι σε θέση να τους παρέχει την εξατομικευμένη φροντίδα που χρειάζονται για την υγιή ανάπτυξη και την κοινωνική ένταξη. Τα παιδιά χρειάζονται σταθερές και ασφαλείς σχέσεις με ενήλικες που τους φροντίζουν για να ευδοκιμήσουν, και τέτοιες σχέσεις είναι πολύ πιο πιθανό να βρεθούν σε ένα οικογενειακό περιβάλλον.

Αυτό ισχύει εξίσου και ιδιαίτερα για μια ομάδα που συχνά παραμελείται από την άποψη αυτή: τους ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες ή μετανάστες (ΑΜΕΜ).

Η ενίσχυση της φροντίδας και της προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα στα κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εξελίξεων όπως η αναθεώρηση των προτύπων στέγασης και φροντίδας ή ειδικές προσεγγίσεις για ορισμένες ηλικιακές ομάδες ανηλίκων, η τοποθέτηση ανηλίκων σε ειδικά προσαρμοσμένες ή διευρυμένες εγκαταστάσεις για την κάλυψη των αναγκών τους και η αυξημένη κατάρτιση των αστυνομικών, του προσωπικού των υπηρεσιών για τα παιδιά και των συστημάτων υποδοχής.²⁰

---

20 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης: Παιδιά στη Μετανάστευση. Έκθεση του EMN σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί το 2020 όσον αφορά την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προστασία των παιδιών που μεταναστεύουν από το 2017", Ιαν. 2022, σ. 5.

Εισήχθησαν ή βελτιώθηκαν νέες εναλλακτικές (μη ιδρυματικές) επιλογές φροντίδας για τα ασυνόδευτα παιδιά, ιδίως όσον αφορά την οικογενειακή φροντίδα/οικογένειες φροντίδας. Η έρευνα και τα έργα μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) ανέδειξαν εξάλλου το ρόλο των κηδεμόνων στην πρόληψη των εξαφανίσεων παιδιών και τη σημασία της παροχής στα παιδιά που βρίσκονται σε μετανάστευση πρόσβασης σε πληροφορίες και δωρεάν, ποιοτική νομική βοήθεια, ώστε να μπορούν να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη.²¹

Η ανακοίνωση της ΕΕ του 2017 ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι παρέχεται μια σειρά εναλλακτικών επιλογών (μη ιδρυματικής) φροντίδας για τα ασυνόδευτα παιδιά. Διαπίστωσε όμως ότι, ενώ η χρήση της οικογενειακής φροντίδας/ανάδοξης φροντίδας για ασυνόδευτα παιδιά έχει αποδειχθεί επιτυχής και οικονομικά αποδοτική, εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς.²²

Οι κατάλληλες επιλογές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν διαμονή σε ενήλικες συγγενείς ή ανάδοχη οικογένεια, κέντρα φιλοξενίας με ειδικές διατάξεις για παιδιά ή άλλους κατάλληλους χώρους, όπως στενά εποπτευόμενα ανοικτά κέντρα υποδοχής που έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν την προστασία των παιδιών, ή μικρής κλίμακας ρυθμίσεις ανεξάρτητης διαβίωσης για μεγαλύτερους ανηλίκους. Οι κατευθυντήριες γραμμές των Ηνωμένων Εθνών για την εναλλακτική φροντίδα των παιδιών αποτελούν σχετικά πρότυπα από την άποψη αυτή.

Η έκθεση Children in Migration Report 2020 διαπίστωσε ότι σχεδόν όλα τα κράτη μέλη και η Νορβηγία προσπαθούν να εντοπίσουν τα μέλη της οικογένειας νωρίς στη διαδικασία ασύλου, συνήθως κατά τη διάρκεια της αρχικής συνέντευξης, και να προσφέρουν εναλλακτικές επιλογές φροντίδας. Η πιο δημοφιλής επιλογή εναλλακτικής φροντίδας είναι η ανάδοχη οικογένεια ή η οικογένεια υποδοχής, η οποία διαπιστώθηκε ότι είναι συνήθως η προτιμώμενη επιλογή για τα μικρότερα παιδιά. Τα περισσότερα κράτη μέλη και η Νορβηγία στοχεύουν στην παροχή ημιαυτόνομης διαμονής για τα μεγαλύτερα παιδιά.²³

Στην Εσθονία, το Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων εργάζεται για την εφαρμογή της οικογενειακής φροντίδας στην περίπτωση των ασυνόδευτων ανηλίκων, για παράδειγμα, σε ανάδοχη οικογένεια, αντί της ιδρυματικής φροντίδας. Στη Λετονία, ένα νομικό πλαίσιο θέσπισε μηχανισμό για την κάλυψη των εξόδων ενός παρόχου εξωοικογενειακής φροντίδας, μεταξύ άλλων σε ίδρυμα παιδικής μέριμνας, ανάδοχη οικογένεια ή οικογένεια κηδεμόνα, για τη φιλοξενία ανήλικου υπηκόου τρίτης χώρας που έχει μείνει χωρίς γονική μέριμνα και δεν έχει το καθεστώς του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα ή εναλλακτικό καθεστώς στη Λετονία. Η Νορβηγία σχεδίασε ένα σχέδιο για την εναλλακτική φροντίδα και για την εγκατάσταση ασυνόδευτων ανηλίκων σε οικογένειες φροντίδας, το οποίο θα προσληφθεί και θα παρακολουθείται από την ιδιωτική οργάνωση "Aberia". Το έργο υλοποιήθηκε το 2021 και θα αξιολογηθεί από την Κοινωνική Έρευνα.²⁴

---

21 Ibid.

22 Ibid.

23 Στο ίδιο, σ. 7.

24 Ibid., σ. 16,17

Ενδιαφέρουσες εθνικές γνώσεις από την πρακτική δόθηκαν επίσης από τους εταίρους μας στο έργο, όπως περιγράφεται στα παραπάνω κεφάλαια. Γενικά, όλες οι χώρες εταίροι ακολουθούν τον στόχο της αποϊδρυματοποίησης των μετρήσεων φροντίδας για τα παιδιά και τους νέους. Ορισμένες έχουν ήδη πλησιάσει περισσότερο από άλλες σε αυτόν τον στόχο. Ωστόσο, η συχνά παραμελημένη ομάδα των **ασυνόδευτων ανηλίκων** θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθεί ρητά σε αυτές τις προσπάθειες, όπως δείχνουν τα παραδείγματα καλής πρακτικής από τη Γαλλία (βλ. κεφ. 2.9).

Από αυτή την άποψη, φαίνεται ιδιαίτερα σημαντικό να προετοιμάζονται και να μπορούν οι επαγγελματίες να αντιμετωπίζουν, να προσλαμβάνουν και να επικοινωνούν με τις ανάδοχες οικογένειες λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες τους και την πραγματικότητα των ασυνόδευτων παιδιών. Αυτό περιλαμβάνει επίσης την άρση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων της κοινής γνώμης και την κατάλληλη προετοιμασία των μελλοντικών ανάδοχων γονέων. Μια ιδέα από την ιταλική έκθεση της χώρας μπορεί να είναι χρήσιμη στο πλαίσιο αυτό: Η σαφήνεια σχετικά με το τι μπορεί να λείπει (παράγοντες κινδύνου) θα πρέπει επίσης να επιστήσει την προσοχή σε αυτό που ήδη υπάρχει και πρέπει να ενισχυθεί (υφιστάμενοι και δυνητικοί πόροι και προστατευτικοί παράγοντες).

Δεδομένου αυτού, το σχέδιό μας θέτει την ένταξη των παιδιών σε κίνδυνο (με ιδιαίτερη έμφαση στα ασυνόδευτα παιδιά) στον πυρήνα του και προωθεί εναλλακτικά μέτρα φροντίδας, όπως περιβάλλοντα αναδοχής, μέσω της κατάρτισης και της υποστήριξης τόσο των επαγγελματιών όσο και των ανάδοχων οικογενειών, αντιμετωπίζοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις που βασίζονται σε πεποιθήσεις σχετικά με τις ανάδοχες οικογένειες και τα ασυνόδευτα παιδιά στο σύστημα αναδοχής.

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, παρέχουμε μια επισκόπηση των ευρημάτων από τις συνεντεύξεις των ομάδων εστίασης που συμφωνούν με αυτές τις γνώσεις, παρόλο που ο δρόμος για την επαρκή φροντίδα των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών, ιδίως σε ορισμένες χώρες, είναι ακόμη μακρύς.

5. Αξιολόγηση και ανάλυση των εθνικών συνεντεύξεων ομάδων εστίασης

5.1 Εισαγωγή

Συνοψίζοντας, τα αποτελέσματα της *θεωρητικής έρευνας* έδειξαν ότι σε όλες τις χώρες εταίρους υπάρχουν λίγο πολύ αυστηρά, νομικά δεσμευτικά κριτήρια για την πρόσληψη και την τοποθέτηση, καθώς και κυβερνητικά μέτρα υποστήριξης, κατάρτισης και κανονιστικών ελέγχων όσον αφορά την τοποθέτηση παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες. Ωστόσο, σταδιακές διαφορές θα μπορούσαν επίσης να εντοπιστούν από τις εθνικές σύντομες μελέτες που διεξήγαγαν οι εταίροι του έργου, δηλαδή, η κατάσταση των ανάδοχων οικογενειών σε κάθε χώρα εταίρο έχει επίσης ορισμένες εθνικές ιδιαιτερότητες.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε κάθε οργάνωση-εταίρος, πραγματοποιήθηκε *συγκριτική ανάλυση* για τον προσδιορισμό της συγκεκριμένης κατάστασης, των συνθηκών για τις ανάδοχες οικογένειες και των εμπλεκόμενων θεσμών σε κάθε χώρα. Επιπλέον, διεξήχθη *περαιτέρω έρευνα* για να συμπληρωθούν οι επιμέρους μελέτες και να γίνουν ορατές ορισμένες *τάσεις σε πανευρωπαϊκό πλαίσιο*. Αυτές περιλαμβάνουν την τοποθέτηση ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων, ορισμένα

από τα οποία είναι τραυματισμένα, ευάλωτα παιδιά που βρίσκονται σε δύσκολες και επισφαλείς καταστάσεις ζωής και χρειάζονται ιδιαίτερη προστασία. Η έρευνα γενικά και η ανάλυση των αποτελεσμάτων των επιμέρους συζητήσεων των ομάδων εστίασης ειδικότερα δείχνουν ότι εδώ υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις με διαφορετικές εμφάσεις. Δείχνει επίσης ότι ορισμένες χώρες έχουν αναγνωρίσει τα ειδικά προβλήματα των παιδιών προσφύγων και προσπαθούν να αναπτύξουν προοπτικές για την κατάλληλη αντιμετώπιση αυτών των παιδιών. Σε άλλες χώρες, ωστόσο, η συνειδητοποίηση της κατάστασης των ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων δεν φαίνεται να είναι ακόμη καλά ανεπτυγμένη.

Η αξιολόγηση και η ανάλυση των συνεντεύξεων που διεξήχθησαν εδώ με τις ομάδες εστίασης στις χώρες εταίρους του έργου αποσκοπεί, επομένως, αφενός, στον προβληματισμό σχετικά με τις θεωρητικά αποκτηθείσες γνώσεις από τη σκοπιά των επαγγελματιών που εργάζονται στην πράξη και στην ανάπτυξη ιδεών σχετικά με το βαθμό στον οποίο οι γνώσεις αυτές μπορούν να μεταφερθούν στην πράξη ή κατά πόσον ανταποκρίνονται στον πρακτικό κόσμο εργασίας. Από την άλλη πλευρά, είναι απαραίτητο να επεξεργαστούν τα κοινά σημεία και οι εθνικές ιδιαιτερότητες, να εξαχθούν συμπεράσματα για τον μελλοντικό χειρισμό των ανάδοχων παιδιών και των ανάδοχων γονέων και να σχεδιαστούν κατάλληλα και προσανατολισμένα στο μέλλον (εκπαιδευτικά) εκπαιδευτικά μέτρα. Από αυτή την άποψη, φαίνεται ιδιαίτερα σημαντικό να προετοιμάσουμε και να δώσουμε τη δυνατότητα στους επαγγελματίες να ασχοληθούν με τις ανάδοχες οικογένειες, να προσλάβουν ανάδοχους γονείς και να επικοινωνήσουν μαζί τους, και να συμπεριλάβουν τα συμφέροντα, τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους σε εννοιολογικές σκέψεις, χωρίς να αγνοούν την πραγματικότητα της ζωής των ανάδοχων παιδιών. Από εννοιολογικής άποψης, η προσέγγιση της συνεκτίμησης των δύο ειδικών προοπτικών, δηλαδή της κατάστασης των ανάδοχων οικογενειών και των ανάδοχων παιδιών, και η ανάπτυξη εννοιολογικών, ολιστικών και ατομικών προφίλ από αυτές φαίνεται να έχει νόημα. Όπως τονίστηκε σε όλες τις ομάδες εστίασης με ιδιαίτερο τρόπο, οι σκέψεις αυτές περιλαμβάνουν επίσης τη μείωση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων στο κοινό. Με αυτό το σκεπτικό, το έργο εστιάζει στην ένταξη των ευάλωτων παιδιών (με ιδιαίτερη έμφαση στα ασυνόδευτα παιδιά) και υποστηρίζει εναλλακτικές μορφές φροντίδας, όπως η ανάδοχη φροντίδα.

5.2. Θεματική σύνοψη και αξιολόγηση

Προκειμένου να αποκτήσουμε καλύτερη εικόνα της πρακτικής της εργασίας με ανάδοχα παιδιά και ανάδοχους γονείς, πραγματοποιήθηκαν στοχευμένες συνεντεύξεις σε κάθε χώρα εταίρο με επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα αυτό και έχουν πολυετή εμπειρία. Για τον προσανατολισμό, διατυπώθηκαν ερωτήσεις προσανατολισμένες σε κατευθυντήριες γραμμές, ορισμένες από τις οποίες έπρεπε να προσαρμοστούν στις εθνικές καθώς και στις τοπικές συνθήκες. Κατά την αξιολόγηση και την ανάλυση, τα βασικά ερωτήματα που διατυπώθηκαν εκ των προτέρων λαμβάνονται ως αφετηρία για την επεξεργασία των ειδικών και τοπικών χαρακτηριστικών της χώρας, την εξαγωγή συμπερασμάτων για το μέλλον και τον σχεδιασμό κατάλληλων ενοτήτων κατάρτισης με γνώμονα την πολυμορφία και την ολιστικότητα για τους επαγγελματίες του συστήματος αναδοχής.

Το σύνολο των ερωτήσεων περιλαμβάνει: 1) Τρόποι πιστοποίησης των εμπειρογνώμων και κατάσταση κατάρτισης των ανάδοχων γονέων, 2) Προφίλ της ομάδας-στόχου με την οποία εργάζονται οι εμπειρογνώμονες, 3) Τα εμπόδια και οι ρήξεις που γίνονται ορατά στη διαδικασία, 4) Ορατοί παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε ένα επιτυχημένο σύστημα αναδοχής, 5) Ποια εργαλεία ή/και υποστήριξη χρειάζονται οι εμπειρογνώμονες, 6) Βέλτιστες έννοιες/πρακτικές που χρησιμοποιούνται στο σύστημα αναδοχής και μπορεί να είναι σχετικές με το μέλλον του συστήματος αναδοχής, 7) Ποια ζητήματα τίθενται από τους εμπειρογνώμονες που είναι σημαντικά για την κατάρτιση και την εκπαίδευση σε αυτόν τον τομέα, 8) Ποιες πτυχές προέκυψαν από τη συζήτηση που είναι σχετικές με την ομάδα εστίασης.

1) Τρόποι πιστοποίησης των εμπειρογνώμων και κατάσταση κατάρτισης των ανάδοχων γονέων

Η σύγκριση δείχνει παρόμοιες διαρθρωτικές απαιτήσεις, αλλά και διαφορετικές προσεγγίσεις.

Στην Αυστρία πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις εστίασης με επαγγελματίες σε σπίτια ή κοινότητες κατοικιών όπου φιλοξενούνται κυρίως ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά ή έφηβοι πρόσφυγες. Αυτές οι τοποθεσίες θα είχαν μόνο έμμεση ή επιλεκτική ανάμειξη με την αναδοχή. Οι επαγγελματίες έχουν ως επί το πλείστον σπουδάσει κοινωνική εργασία, αλλά και παιδαγωγικές επιστήμες. Σε κάθε περίπτωση, οι σπουδές πρέπει να περιλαμβάνουν 180 ECTS. Αυτό το παιδαγωγικό προσωπικό έχει σχέση με τις ανάδοχες οικογένειες μόνο εάν μια οικογένεια δεν θέλει να συνεχίσει να φροντίζει το παιδί για διάφορους λόγους και το παιδί πρέπει τότε να τοποθετηθεί (ξανά) σε κοινόχρηστο διαμέρισμα ή σε ίδρυμα ή πρέπει να βρεθεί άλλη ανάδοχη οικογένεια λόγω του κλεισίμου του σπιτιού. Στην περίπτωση αυτή, το σύστημα πρόνοιας παιδιών και νέων προβλέπει ορισμένα προσόντα για τους ανάδοχους φροντιστές. Μόνο κοινωνικοί παιδαγωγοί, άτομα με τριετή εκπαίδευση σε σχολή κοινωνικών επαγγελματιών, παιδαγωγοί, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί επιτρέπεται να εργάζονται εκεί. Υπό ορισμένες συνθήκες, απασχολούνται επίσης δάσκαλοι ή νηπιαγωγοί. Ωστόσο, αυτό φαίνεται να είναι προβληματικό, καθώς δεν επιτρέπεται να εργάζονται σε νυχτερινές βάρδιες σύμφωνα με το νόμο. Οι φροντιστές θεωρούνται κηδεμόνες, δηλαδή το ίδιο με τις ανάδοχες οικογένειες. Άλλα άτομα που ασχολούνται με την αναδοχή είναι οι εξωτερικοί/κινητοί φροντιστές. Υπόκεινται στα ίδια κριτήρια με

τους εσωτερικούς φροντιστές. Οι αιτήσεις για την τοποθέτηση των παιδιών σε σπίτι ή σε κοινότητα φιλοξενίας υποβάλλονται από το γραφείο πρόνοιας νέων. Πρόσθετη κατάρτιση στη συμβουλευτική και εμπειρία στη φροντίδα μπορεί να είναι επιθυμητή.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, για παράδειγμα, ο νόμος ορίζει ότι οι εμπειρογνώμονες πρέπει να έχουν τουλάχιστον τα επαγγελματικά προσόντα του κοινωνικού λειτουργού και επίσης να διαθέτουν ατομικές ικανότητες οργάνωσης και συντονισμού των αναγκαίων μέτρων, καθώς και μια ορισμένη ικανότητα σχέσεων, προκειμένου να εργαστούν στον τομέα αυτό.

Οι συνεντεύξεις με τους εμπειρογνώμονες στη Γαλλία επικεντρώνονται στην ομάδα των ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων και στην ιδιαίτερη κατάστασή τους. Αποκομίζει κανείς την εντύπωση ότι δεν απαιτούνται ειδικά προσόντα από τους επαγγελματίες στον τομέα των προσφύγων και ότι η κατάσταση των παιδιών προσφύγων φαίνεται να είναι κάπως πιο δύσκολη, επειδή υπάρχουν πολλές προκαταλήψεις σε αυτό το πλαίσιο που θα εμπόδιζαν τα παιδιά πρόσφυγες να γίνουν δεκτά σε ανάδοχες οικογένειες.

Ειδικές απαιτήσεις τίθενται και στην Ελλάδα, αν και όχι τόσο επίσημες όσο στην Τσεχική Δημοκρατία. Οι εμπειρογνώμονες πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του κοινωνικού λειτουργού ή του ψυχολόγου, αν και οι ερωτηθέντες υποστηρίζουν ότι χρειάζονται περαιτέρω προσόντα για να μπορούν να παρεμβαίνουν αποτελεσματικά. Θεωρούν χρήσιμη τη συμμετοχή σε περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς η ακαδημαϊκή κατάρτιση των εμπειρογνομώνων δεν θα κάλυπτε όλες τις πτυχές (ολιστική προσέγγιση).

Αν και αυτό δεν εκφράστηκε ρητά στις συνεντεύξεις των ομάδων εστίασης, φαίνεται ότι και στην Ιταλία απαιτείται εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία με εμπειρία στην αναδοχή για να εργαστεί κανείς στον τομέα αυτό. Πρέπει να σημειωθεί ότι κανένας από τους ερωτηθέντες δεν είχε ποτέ εμπειρία με ανάδοχες οικογένειες. Αυτό σημαίνει ότι έχουν μόνο τυπικά προσόντα αλλά λίγες γνώσεις σχετικά με την πρακτική, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε προβληματικές αποφάσεις και καταστάσεις κατά την πραγματική εργασία.

Και στην Πορτογαλία, οι επαγγελματίες απαιτείται συνήθως να έχουν πτυχίο κοινωνικής εργασίας ή ψυχολογίας. Οι Πορτογάλοι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη συνέντευξη παραπονιούνται για την έλλειψη εις βάθος γνώσεων σχετικά με το σύστημα αναδοχής στην Πορτογαλία, η οποία συχνά συνοδεύεται από συγκεκριμένα προβλήματα. Στο πλαίσιο αυτό, είναι εξαιρετικά σημαντικό να αναπτυχθεί και να προωθηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την κατάσταση των ανάδοχων οικογενειών και των ανάδοχων παιδιών.

Στη Ρουμανία, από τις συνεντεύξεις εστίασης δεν είναι σαφές ποια προσόντα πρέπει να έχουν οι εμπειρογνώμονες αναδοχής και οι συνεντεύξεις επικεντρώθηκαν ιδίως στη διαδικασία υιοθεσίας. Για το σκοπό αυτό, οι εκπρόσωποι της Εθνικής Αρχής για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και την υιοθεσία κλήθηκαν για μια συνέντευξη εστίασης.

2) Προφίλ της ομάδας-στόχου με την οποία εργάζονται οι εμπειρογνώμονες.

Σε γενικές γραμμές, οι ομάδες με τις οποίες εργάζονται οι εμπειρογνώμονες στις επιμέρους χώρες εταίρους διαφέρουν ως προς το μορφωτικό επίπεδο, την κοινωνική κατάσταση και τις οικογενειακές συνθήκες.

Στην Αυστρία, τα εν λόγω παιδιά και οι έφηβοι είναι ανήλικοι πρόσφυγες που φιλοξενούνται σε σπίτια ή διαμερίσματα. Δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν το σχολείο στη χώρα καταγωγής τους ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν καθόλου το σχολείο. Στην Αυστρία, ανάλογα με την ηλικία τους, θα μπορούσαν στη συνέχεια είτε να πάνε σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο, λύκειο, απογευματινό κ.λπ.). Ένα πρόβλημα που αναφέρεται σε αυτό το πλαίσιο είναι ότι δεν είναι δυνατόν τα παιδιά και οι έφηβοι πρόσφυγες να παρακολουθήσουν τα προγράμματα κατάρτισης που υποστηρίζονται από τα επιμέρους ομόσπονδα κρατίδια, γεγονός που θα δυσχέραινε τις πιθανότητές τους. Μόλις υπάρξει θετική απόφαση ασύλου, τα πράγματα φαίνονται καλύτερα. Όσον αφορά το κοινωνικό υπόβαθρο: Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα παιδιά και οι νέοι βρίσκονταν εκεί χωρίς γονείς. Οι γονείς είτε είχαν ήδη πεθάνει είτε είχαν χάσει την επαφή με τα παιδιά.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, σχεδόν τα μισά παιδιά φιλοξενούνται και φροντίζονται από συγγενείς, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε ιδιαίτερους προβληματικούς αστερισμούς. Οι συνεντεύξεις εστίασης δείχνουν ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορετικά κίνητρα για τα οποία οι ανάδοχοι γονείς αναλαμβάνουν παιδιά, από οικογένειες που δεν μπορούν να αποκτήσουν οι ίδιοι παιδιά, μέχρι οικογένειες των οποίων τα παιδιά έχουν μεγαλώσει και δεν ζουν πλέον στο σπίτι, μέχρι οικογένειες που αναλαμβάνουν παιδιά για ανθρωπιστικούς λόγους.

Στη Γαλλία, το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε σε 44 ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες ηλικίας 14 ετών, οι οποίοι δεν βρίσκονταν σε ανάδοχες οικογένειες αλλά σε κοινόχρηστες κατοικίες. Το πρόβλημα είναι ότι η εν λόγω δομή βρίσκεται σε μια αγροτική περιοχή και, ως εκ τούτου, είναι αρκετά απομονωμένη, γεγονός που προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα και έχει αρνητικό αντίκτυπο στην κατάσταση διαβίωσης των εν λόγω παιδιών.

Η μεγαλύτερη ομάδα στην Ελλάδα που δέχεται ανάδοχα παιδιά είναι οι σταθερές οικογένειες που δεν μπορούν να αποκτήσουν οι ίδιες παιδιά. Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις ιδιαίτερες συνθήκες των ανάδοχων οικογενειών, αν υπάρχει ποινικό παρελθόν ή αν η ομάδα-στόχος είναι ψυχολογικά σταθερή.

Στις συνεντεύξεις εστίασης στην Ιταλία και την Πορτογαλία, δεν εξετάστηκε ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της ομάδας-στόχου. Αντ' αυτού, το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε σε άλλα θέματα.

Στη Ρουμανία, η ομάδα-στόχος ήταν οικογένειες που είχαν ήδη υιοθετήσει παιδιά.

3) Εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εμπειρογνώμονες και οι ανάδοχοι γονείς στο έργο τους.

Και πάλι, οι συνεντεύξεις εστίασης αφορούν τόσο τα εμπόδια που συναντώνται σε όλες τις χώρες εταίρους όσο και εκείνα που φαίνεται να είναι ειδικά για κάθε χώρα.

Τα εμπόδια στην Αυστρία, ιδίως για τα ασυνόδευτα παιδιά πρόσφυγες, είναι τα περιοριστικά νομικά πλαίσια που έχουν αρνητικό αντίκτυπο στις ευκαιρίες ζωής τους. Τα παιδιά και οι νέοι πρόσφυγες βρίσκονται συχνά σε μειονεκτική θέση από το σύστημα. Τα σπίτια ή οι ανάδοχοι γονείς έχουν συχνά λιγότερους οικονομικούς πόρους στη διάθεσή τους. Τα σπίτια δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους - σε αντίθεση με τις κοινότητες κατοικίας, όπου ζουν αριθμητικά περισσότερα γηγενή παιδιά. Επιπλέον, επικρατούν αρνητικές προκαταλήψεις κατά των ανήλικων προσφύγων και κατά των ανάδοχων οικογενειών που αναλαμβάνουν τέτοια παιδιά, περιπλέκοντας περαιτέρω την κατάσταση αυτής της ευάλωτης ομάδας. Προφανώς, δεν είναι τόσο εύκολο για τα προσφυγόπουλα να βρουν ανάδοχες οικογένειες. Ως εκ τούτου, καταλήγουν σε σπίτια όπου η ατομική φροντίδα είναι σχεδόν αδύνατη, αναφέρουν οι συνεντεύξεις. Ένα άλλο πρόβλημα είναι η δυσκολία οικοδόμησης εμπιστοσύνης με τα τραυματισμένα παιδιά. Τα παιδιά πρόσφυγες έχουν βιώσει πολλά αρνητικά πράγματα και συχνά έρχονται αντιμέτωπα με ρατσιστικές προκαταλήψεις. Σε αυτό το πλαίσιο, τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία των λειτουργικών σχέσεων. Επιπλέον, είναι δύσκολο αν οι ανάδοχοι γονείς δεν είναι εξοικειωμένοι με το σύστημα ασύλου. Όλα είναι πολύ πιο περίπλοκα. Η έντονη γραφειοκρατία αποτελεί επίσης αντικείμενο παραπόνων. Επιπλέον, η δουλειά για το τραύμα, η οποία είναι συχνά απαραίτητη, είναι δύσκολα δυνατή λόγω της διαδικασίας ασύλου και της τοποθέτησης στο σπίτι. Και οι νέοι θα πρέπει πρώτα να μάθουν τη γλώσσα και να εξοικειωθούν με τις συνθήκες της χώρας υποδοχής. Οι ανάδοχοι φροντιστές θα έπρεπε να ολοκληρώσουν τη δική τους σύνθετη εκπαίδευση και να αποκτήσουν επίσης πρακτική εμπειρία προτού αναλάβουν ένα τέτοιο παιδί. Και αυτό συχνά φαίνεται πολύ περίπλοκο για πολλούς δυνητικούς ανάδοχους γονείς.

Υπήρξαν επίσης ιδιαίτερες εξελίξεις, όπως στην Τσεχική Δημοκρατία, που δημιούργησαν εκνευρισμούς και αντιφάσεις τις οποίες έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι εμπειρογνώμονες. Πρόσφατα, οι νόμοι στον τομέα αυτό άλλαξαν στην Τσεχική Δημοκρατία χωρίς να συμμετέχουν στη διαβούλευση τα ενδιαφερόμενα όργανα και άτομα. Ο νέος νόμος οδήγησε σε διαφορετικές και αντιφατικές ερμηνείες και έκανε ακόμη πιο περίπλοκη την αλληλεπίδραση των επαγγελματιών με τις ανάδοχες οικογένειες. Για το λόγο αυτό, ο νόμος αναθεωρείται επί του παρόντος. Υπάρχει ρητή αναφορά στην έλλειψη θεσμικής συνεργασίας μεταξύ επαγγελματιών και ανάδοχων οικογενειών. Ένα άλλο πρόβλημα, το οποίο εμφανίζεται επίσης σε όλες σχεδόν τις άλλες χώρες εταίρους, είναι η ανεπαρκής κατάρτιση των ανάδοχων γονέων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ανάδοχες οικογένειες είναι ελάχιστα προετοιμασμένες και δεν ενημερώνονται σωστά. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί, οι δικαστές και οι υπάλληλοι των κρατικών αρχών θα πρέπει να εκπαιδευτούν καλύτερα, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κατάλληλα κρίσιμες καταστάσεις ή τραυματισμένα και ευάλωτα παιδιά. Τα καλά εκπαιδευμένα και ενημερωμένα άτομα μπορούν να επιταχύνουν την περίπλοκη διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες, έτσι ώστε τα παιδιά να μην χρειάζεται να τοποθετούνται σε ιδρύματα για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Στη συζήτηση της ομάδας εστίασης στη Γαλλία, το κύριο πρόβλημα που αναφέρθηκε ήταν ότι λίγες οικογένειες θα ήταν πρόθυμες να αναλάβουν ανήλικους πρόσφυγες σε ανάδοχη οικογένεια. Επιπλέον, όπως είπαν, υπάρχει μεγάλη προκατάληψη κατά των παιδιών προσφύγων στο ευρύ κοινό, γεγονός που έχει αρνητικό αντίκτυπο στην προθυμία τους να υιοθετήσουν.

Στην Ελλάδα, ασκείται ιδιαίτερη κριτική για τα γραφειοκρατικά εμπόδια που συχνά οδηγούν σε καθυστερήσεις στη διαδικασία εισδοχής. Η γραφειοκρατία συχνά μπλοκάρει τη διαδικασία εισαγωγής και αποθαρρύνει τις ανάδοχες οικογένειες. Υπάρχει επίσης έλλειψη καλά εκπαιδευμένων επαγγελματιών, με αποτέλεσμα οι οικογένειες που θέλουν να γίνουν ανάδοχοι γονείς συχνά να μην πληρούν τις προϋποθέσεις και τελικά να αποκλείονται από την ανάληψη ανάδοχων παιδιών. Αυτή η άρνηση οδηγεί μερικές φορές σε συναισθηματικά ή ψυχολογικά προβλήματα στις επηρεαζόμενες οικογένειες που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Το κύριο πρόβλημα στην Ιταλία, όπως λέγεται, ήταν στην περιοχή Cerignola, όπου διεξήχθησαν οι συνεντεύξεις εστίασης και όπου το θέμα της αναδοχής δεν είναι ευρέως γνωστό. Αν και ορισμένοι κοινωνικοί λειτουργοί είχαν παρουσιάσει το θέμα δημόσια σε σχολεία και ενορίες, δεν υπήρξε η αναμενόμενη ανταπόκριση. Οι οικογένειες στην περιοχή αυτή θα δίσταζαν γενικά να αναλάβουν παιδιά λόγω έλλειψης ενημέρωσης για το θέμα. Μέχρι στιγμής, καμία οικογένεια δεν έχει αναλάβει παιδί. Ένα άλλο εμπόδιο είναι ότι στην περιοχή αυτή υπάρχει η αντίληψη ότι μόνο συγγενείς επιτρέπεται να αναλάβουν ανήλικα παιδιά (παππούδες, γιαγιάδες, θείοι ή θείες). Ένα από τα κύρια προβλήματα σε αυτό το πλαίσιο θα ήταν το χάσμα μεταξύ των γενιών, εάν η επιμέλεια ανατίθετο στους παππούδες και τις γιαγιάδες.

Στην Πορτογαλία αναφέρονται εμπόδια που είναι κοινά και σε άλλες χώρες εταίρους: Υπερκόπωση των επαγγελματιών και σχετική ανεπαρκής εποπτεία των ανάδοχων οικογενειών. Επιπλέον, αναφέρονται η έλλειψη ανθρώπινων πόρων και η κακή συνεργασία ή επικοινωνία μεταξύ των ομάδων. Ένα άλλο πρόβλημα αναφέρεται ως η δυσκολία δικτύωσης των διαφόρων φορέων του συστήματος αναδοχής προκειμένου να επιτευχθούν θετικά αποτελέσματα συνέργειας. Ένα πρόσθετο εμπόδιο σχετίζεται με τη διαδικασία έγκρισης: Πολλοί γονείς που υποβάλλουν αίτηση για να γίνουν ανάδοχες οικογένειες αποφασίζουν αργότερα το αντίθετο, ιδίως μετά την πρώτη συνέντευξη, επειδή συνειδητοποιούν κατά τη διάρκεια των πρώτων συνεντεύξεων τις δυσκολίες που θα μπορούσαν να προκύψουν στο μέλλον.

Στη Ρουμανία, τα διαρθρωτικά εμπόδια φαίνεται να είναι τα μεγαλύτερα. Οι κύριοι παράγοντες που αναφέρονται είναι η άκαμπτη νομοθεσία, η έλλειψη εργατικού προσωπικού για την προώθηση της αναδοχής, η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τη σημασία της αναδοχής, οι παραδοσιακές αντιλήψεις για την υιοθεσία και η μακρά διαδικασία της υιοθεσίας.

4) Παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε ένα επιτυχημένο σύστημα ανάδοχης φροντίδας.

Σε αυτόν τον τομέα, οι συζητήσεις των ομάδων εστίασης αναφέρουν παρόμοιους παράγοντες που συμβάλλουν σημαντικά σε ένα επιτυχημένο σύστημα αναδοχής,

παράγοντες που, σε συνδυασμό, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε θετικά συνεργιστικά αποτελέσματα.

Οι επαρχίες του Τιρόλου και της Καρινθίας στην Αυστρία, όπου διεξήχθησαν οι συνεντεύξεις των ομάδων εστίασης, προσφέρουν ένα πρακτικό σεμινάριο για τους ανάδοχους γονείς. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει σε όλα τα ομόσπονδα κρατίδια της Αυστρίας και θα πρέπει να επεκταθεί, κάτι που τονίζεται ιδιαίτερα. Επισημαίνεται επίσης ότι θα ήταν χρήσιμο να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και οι συνθήκες των παιδιών κατά τον σχεδιασμό και την οργάνωση τέτοιων μαθημάτων. Τα παραμελημένα γηγενή παιδιά θα είχαν πολύ διαφορετικές ανάγκες και ενδιαφέροντα από ένα κακοποιημένο παιδί ή ένα παιδί που έχει διαφύγει. Για τους εφήβους και ιδιαίτερα για τους ανήλικους πρόσφυγες υπάρχει επείγουσα ανάγκη να παρέχονται οι δικές τους ειδικές υπηρεσίες, έστω και λόγω του νομικού πλαισίου. Ένας άλλος παράγοντας που εμποδίζει την επιτυχή εργασία είναι οι οικονομικοί πόροι των σπιτιών και των κοινοτήτων διαμονής. Οι δομές είναι συχνά υποστελεχωμένες, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η διπλή στελέχωση. Για το λόγο αυτό, δεν είναι πάντα δυνατό να γίνει καλή εκπαιδευτική δουλειά. Επιπλέον, οι συναντήσεις δικτύωσης ή οι συναντήσεις για τον προγραμματισμό της βοήθειας είναι επίσης τεράστιας σημασίας.

Στην Τσεχική Δημοκρατία αναφέρονται πρώτα οι διαρθρωτικοί παράγοντες. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών, επαρκής οικονομική αποζημίωση των ανάδοχων οικογενειών, κατάλληλο νομικό πλαίσιο και καλή προετοιμασία κατά την επιλογή των ανάδοχων οικογενειών, κατάλληλη κατάρτιση των ανάδοχων γονέων και τακτική θεραπευτική φροντίδα των παιδιών. Εκτός από τους διαρθρωτικούς παράγοντες, αναφέρεται επίσης η σημασία της ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για την ανάδοχη φροντίδα και της εξάλειψης του στίγματος του να είσαι ανάδοχο παιδί.

Στις συζητήσεις των ομάδων εστίασης στη Γαλλία, υπογραμμίζεται αρχικά ρητά η σημασία της επαρκούς κατάρτισης και εποπτείας των ανάδοχων γονέων και της επαρκούς αμοιβής των ανάδοχων οικογενειών. Επιπλέον, είναι σημαντικό να ενημερωθεί ο πληθυσμός σχετικά με την επισφαλή κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων και να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι αυτά τα παιδιά πρόσφυγες δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα και ευκαιρίες με τα ντόπια παιδιά και είναι εν μέρει τραυματισμένα από τις εμπειρίες της φυγής τους.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η συζήτηση σε ομάδα εστίασης στην Ελλάδα συνηγορεί υπέρ ενός χαμηλού επιπέδου γραφειοκρατίας. Επιπλέον, προτείνεται επαρκής έλεγχος της ψυχοκοινωνικής κατάστασης των ανάδοχων γονέων, ώστε να διασφαλίζονται σταθερές συνθήκες διαβίωσης και ρυθμίσεις. Επιπλέον, η γενική γνώση του ιστορικού ζωής και του οικογενειακού υπόβαθρου του παιδιού θεωρείται σημαντική, ώστε οι ανάδοχοι γονείς να μπορούν να προσαρμόζουν τις αλληλεπιδράσεις τους στις ατομικές ανάγκες του παιδιού.

Στην Ιταλία, τονίζεται ρητά η σημασία της ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με την κατάσταση των ανάδοχων παιδιών και των ανάδοχων γονέων, ιδίως σε μικρές περιοχές όπως ο δήμος Cerignola, προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των ανάδοχων οικογενειών με αυτόν τον τρόπο. Επιπλέον, υποστηρίζεται η κατάλληλη κατάρτιση τόσο των επαγγελματιών όσο και των ανάδοχων οικογενειών. Επιπλέον, η ανάπτυξη

ενός καλού δικτύου είναι σημαντική για την επιτυχία, προκειμένου να συντονιστεί καλύτερα και να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η συνέντευξη εστίασης στην Πορτογαλία υποδεικνύει μια ολιστική προσέγγιση, μια μέθοδο που συγκεντρώνει όλες τις διαδικασίες και τους ενδιαφερόμενους φορείς για να παρέμβει με επιτυχία. Υποστηρίζουν την καλή συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών που βοηθούν τα παιδιά και τις οικογένειες (δικαστήριο, σύστημα υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες κ.λπ.). Οι επαγγελματίες θα πρέπει να διαθέτουν υψηλή εξειδίκευση, να λαμβάνουν συνεχή κατάρτιση και να χρησιμοποιούν πρακτικές και στρατηγικές βασισμένες σε αποδείξεις κατά την αξιολόγηση και την παρέμβαση. Καθώς πρόκειται για ένα πολύ απαιτητικό έργο που απαιτεί υψηλό επίπεδο δέσμευσης, απαιτούνται κατάλληλες συνθήκες εργασίας, ειδική κατάρτιση και στενός έλεγχος των επαγγελματιών.

Από τις συζητήσεις των ομάδων εστίασης στη Ρουμανία προκύπτουν τρεις παράγοντες που θα μπορούσαν να καταστήσουν ένα σύστημα αναδοχής επιτυχημένο: α) απαιτείται τακτική κατάρτιση του προσωπικού, όπου συζητούνται και εφαρμόζονται οι τρέχουσες μέθοδοι, έννοιες και προοπτικές, β) η εστίαση πρέπει να γίνει στις τοπικές αρχές, τις δομές και τις συνθήκες, γ) περισσότερες εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού.

5) Τι είδους εργαλεία ή υποστήριξη θα διευκόλυne την εργασία με τους ανάδοχους γονείς;

Και σε αυτόν τον τομέα, στις επιμέρους χώρες εταίρους αναφέρονται διάφορες πτυχές που θα μπορούσαν να έχουν υποστηρικτική επίδραση στο έργο των επαγγελματιών με τους ανάδοχους γονείς.

Ο εμπειρογνώμονας που ερωτήθηκε στην Αυστρία επέκρινε ότι δεν θα υπάρχουν σχεδόν καθόλου ή θα υπάρχουν μόνο επιλεκτικές επαφές με ανάδοχες οικογένειες σε εγκαταστάσεις φροντίδας. Από την άποψη των εμπειρογνομώνων, η εκπαίδευση στη διαχείριση περιπτώσεων θα ήταν χρήσιμη. Πρόκειται για μια προσέγγιση για την προετοιμασία των επαγγελματιών για τις διαδικασίες αλλαγής και το σχεδιασμό τους, ώστε να διασφαλίζεται ο αποτελεσματικός και αποδοτικός συντονισμός των υπηρεσιών και να προσανατολίζονται στις ανάγκες και τις ειδικές καταστάσεις ζωής των ενδιαφερόμενων ατόμων.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, εκτός από την οικονομική στήριξη των συνοδευτικών οργανώσεων και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για την κατάσταση των οικογενειών και των παιδιών, τονίζεται επίσης η σημασία της ακαδημαϊκής κατάρτισης των επαγγελματιών. Στο πλαίσιο αυτό, οι επαγγελματίες βασίζονται στα αποτελέσματα της έρευνας από την τρίτοβάθμια εκπαίδευση για να υποστηρίξουν το έργο και την εκπαίδευσή τους. Επιπλέον, τονίζεται η σημασία της επικοινωνιακής ομαδικής εργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων.

Στη Γαλλία, οι εμπειρογνώμονες πιστεύουν ότι ένα εργαλείο εφαρμογής που θα περιέχει όλες τις σημαντικές πληροφορίες για την ένταξη των παιδιών προσφύγων θα μπορούσε να έχει ενδιαφέρον. Οι δυνητικοί ανάδοχοι γονείς θα χρειάζονταν

περισσότερες πληροφορίες και εκπαίδευση σχετικά με την κατάσταση των παιδιών προσφύγων (ολιστική προσέγγιση).

Στην Ελλάδα, οι επαγγελματίες δίνουν έμφαση στην εξέταση των διαπολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων και των διαφορών μεταξύ των ανάδοχων γονέων και του ανάδοχου παιδιού. Αυτό αφορά κυρίως τις θρησκευτικές διαφορές και τις σχετικές συμπεριφορές και διατροφικές συνήθειες. Επιπλέον, είναι σημαντικό να μειωθούν οι υπάρχουσες προκαταλήψεις.

6) Βέλτιστες πρακτικές και μέθοδοι

Αναφέρονται διαφορετικές, εν μέρει ειδικές για κάθε χώρα μεθοδολογικές προσεγγίσεις και πρακτικές που έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην πράξη.

Στη συνέντευξη της ομάδας εστίασης στην Αυστρία, τονίζονται ρητά οι συνήθειες και ενημερωτικές διαδικασίες, οι οποίες θα πρέπει να διατηρηθούν και στο μέλλον. Στα σπίτια όπου φιλοξενούνται παιδιά πρόσφυγες, προβλέπονται οργανωμένες διαδικασίες. Εκεί προετοιμάζεται η τεκμηρίωση της υπόθεσης, διατηρείται συνεχής επαφή με τα εμπλεκόμενα ιδρύματα, συντάσσονται εκθέσεις και τηρούνται καθημερινά ημερολόγια. Επιπλέον, πραγματοποιούνται συμβουλευτικές συνεδρίες με τα παιδιά. Στην παιδαγωγική εργασία προτιμώνται μέθοδοι δουλειάς πάνω στο τραύμα και art therapy. Στη συνέντευξη της ομάδας εστίασης σε μια κοινότητα υποστηριζόμενης διαβίωσης, η *έννοια των νέων αρχών* επισημάνθηκε ως βέλτιστη πρακτική. Πρόκειται για μια συστημική προσέγγιση που επιτρέπει την αλληλεπίδραση με σεβασμό με τα πληγέντα παιδιά, δίνει έμφαση στα θετικά και είναι προσανατολισμένη στους πόρους. Ο κύριος στόχος είναι να μπορέσουν τα παιδιά να ζήσουν ανεξάρτητη ζωή.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, δίνεται έμφαση στη σημασία της ατομικής προσέγγισης στην πράξη, η οποία περιλαμβάνει τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες εμπειρίες των οικογενειών στις σκέψεις και στην πρακτική εργασία.

Στη Γαλλία, η συνέντευξη εστίασης υπογραμμίζει τη σημασία των ανεπίσημων συζητήσεων που έχουν θετικό αντίκτυπο στις σχέσεις των ανάδοχων οικογενειών. Οι νέοι επισκέπτονταν τις οικογένειες κατά τη διάρκεια της ημέρας και σε συγκεκριμένες ώρες για να ανταλλάξουν ανεπίσημα ιδέες και να γνωριστούν μεταξύ τους. Στη συνέχεια, το ίδρυμα θα επικοινωνούσε με τις εν λόγω οικογένειες για να μάθει περισσότερα για τη σχέση μεταξύ της οικογένειας και των νέων, τα κίνητρά τους και τις προϋποθέσεις εισδοχής τους.

Στην Ελλάδα, τονίζεται επίσης η σημασία της ατομικής προσέγγισης, επισημαίνοντας ότι ο προσδιορισμός των αναγκών και των προσδοκιών των ανάδοχων οικογενειών είναι πολύ σημαντικός για την αξιολόγηση της συγκεκριμένης κατάστασης και για την πρακτική εργασία, ώστε να είναι δυνατή η εξατομικευμένη παρέμβαση. Σε αυτό το πλαίσιο, ήταν επίσης σημαντικό να διερευνηθούν προσεκτικά οι ψυχοκοινωνικές συνθήκες των ανάδοχων οικογενειών και να σχηματιστεί μια ομάδα φροντίδας ώστε να καταστεί δυνατή η ανταλλαγή αποτελεσματικών και δοκιμασμένων προσεγγίσεων, ειπώθηκε στις συνεντεύξεις.

Στη συζήτηση της ομάδας εστίασης στην Ιταλία, μια καλή πρακτική που αναφέρθηκε ήταν η χρήση της οικογενειακής διαμεσολάβησης για τη στενή παρακολούθηση όλων

των φάσεων της τοποθέτησης σε ανάδοχη οικογένεια. Στο πλαίσιο αυτό δόθηκε ένα παράδειγμα: Με το μέτρο αυτό, η αυξημένη ευαισθητοποίηση μιας οικογένειας οδήγησε την οικογένεια να υιοθετήσει το ανάδοχο παιδί.

Για το πορτογαλικό πλαίσιο, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι πρακτικές, οι μέθοδοι και η κατάρτιση βασίζονται σε αξιόπιστες πηγές και όχι σε προκαταλήψεις και ξεπερασμένες ιδέες ή αντιλήψεις, ειπώθηκε. Δύο άλλες καλές πρακτικές, είναι η διαφάνεια των συγκεκριμένων εργασιών και ο συμμετοχικός σχεδιασμός, ο οποίος θα πρέπει να περιλαμβάνει τις προοπτικές και τις εμπειρίες των εμπλεκόμενων οικογενειών και παιδιών.

Στη Ρουμανία, η τακτική συνάντηση του προσωπικού της Διεύθυνσης Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού αναφέρεται ως καλή πρακτική. Τέτοιες συναντήσεις θα οδηγούσαν στη δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου για την εφαρμογή της νομοθεσίας και μιας ενιαίας διαδικασίας εργασίας.

7) Θέματα που τίθενται από τους επαγγελματίες για κατάρτιση και περαιτέρω εκπαίδευση

Οι συζητήσεις εστίασης στην Αυστρία ευνοούσαν προσεγγίσεις που είναι *προσανατολισμένες στον κόσμο της ζωής* και προσαρμοσμένες στην πραγματικότητα της ζωής των ανάδοχων παιδιών και των ανάδοχων γονέων. Επιπλέον, θεωρήθηκε χρήσιμο και προοδευτικό η εν λόγω κατάρτιση να επανασχεδιάζεται και να επικαιροποιείται ανάλογα με τις κοινωνικές αλλαγές (παραδείγματα: οικογένειες σε πανδημική κρίση ή επί του παρόντος οι προσφυγικές μετακινήσεις που σχετίζονται με τον πόλεμο). Θα ήταν επίσης λογικό να παρέχεται στις ανάδοχες οικογένειες ο δικός τους σύμβουλος ή κάποιο είδος επόπτη που θα μπορεί να τις υποστηρίξει ανά πάσα στιγμή. Τίθεται επίσης το ζήτημα του ρατσισμού. Τα παιδιά πρόσφυγες σε σπίτια ή κοινότητες διαμονής βιώνουν ρατσισμό σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Χρειάζεται ειδική εκπαίδευση για το θέμα αυτό, ειπώθηκε στις συνεντεύξεις.

Κατά τη διάρκεια της εστιασμένης συνάντησης στην Τσεχική Δημοκρατία, αναδείχθηκαν τρία θέματα της πραγματικής ζωής που είναι σημαντικά τόσο για την κατάρτιση των επαγγελματιών όσο και για την κατάρτιση και τη συμβουλευτική των ανάδοχων γονέων: 1) Τραύμα στην αναπτυξιακή φάση των παιδιών, 2) Μεταφορά μιας όσο το δυνατόν πιο αυθεντικής εικόνας της πραγματικότητας της ζωής στην ανάδοχη οικογένεια χωρίς εξιδανίκευση, 3) Προσεκτική επιλογή των ανάδοχων γονέων.

Στη Γαλλία, οι επαγγελματίες θα ήθελαν οι ανάδοχες οικογένειες να λάβουν ολοκληρωμένη και επαρκή κατάρτιση σχετικά με τις ειδικές νομικές διατάξεις για τα ασυνόδευτα παιδιά πρόσφυγες, αλλά και σχετικά με τις τραυματικές εμπειρίες των παιδιών που σχετίζονται με την προσφυγιά. Επιπλέον, οι ανάδοχες οικογένειες θα πρέπει να ενημερώνονται για τις διαπολιτισμικές ιδιαιτερότητες, ώστε να αναπτύξουν επίγνωση των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν κατά την ένταξη αυτών των παιδιών στην οικογένεια και στην κοινωνία.

Στις συνεντεύξεις εστίασης στην Ελλάδα, εξετάστηκαν πρώτα οι διαρθρωτικές συνθήκες πλαισίου. Σύμφωνα με αυτές, είναι σημαντικό οι επαγγελματίες να

γνωρίζουν τις διαρθρωτικές συνθήκες, όπως το νομικό πλαίσιο, οι οποίες είναι σημαντικές για το σύστημα αναδοχής γενικά και για τη διαδικασία υποδοχής ενός ανάδοχου παιδιού ειδικότερα, προκειμένου να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες στις ανάδοχες οικογένειες. Ένα άλλο προτεινόμενο θέμα είναι ότι οι επαγγελματίες θα πρέπει να είναι περισσότερο εξοικειωμένοι με το διαπολιτισμικό πεδίο, προκειμένου να αξιολογούν με μεγαλύτερη επάρκεια τις αντίστοιχες ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των εμπλεκόμενων στη διαδικασία και να αναπτύσσουν ατομικά προφίλ. Εντοπίστηκαν διάφορα θέματα των οποίων η από κοινού εξέταση θα μπορούσε να οδηγήσει σε θετικές συνέργειες. Προτείνεται μια *πολυδιάστατη* προσέγγιση, η οποία απευθύνεται αφενός στους δυνητικούς ανάδοχους γονείς και αφετέρου στους επαγγελματίες. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό οι ανάδοχες οικογένειες να ενημερώνονται και να εκπαιδεύονται προσεκτικά σχετικά με τις θεωρητικές και πρακτικές, καθώς και τις ψυχολογικές και συναισθηματικές πτυχές μιας τέτοιας απόφασης. Με άλλα λόγια, είναι σημαντικό όσοι επιλέγουν αυτόν τον δρόμο να γνωρίζουν τι μπορεί να συνεπάγεται αυτή η απόφαση. Επιπλέον, κατά την εκπαίδευση των επαγγελματιών, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την καλλιέργεια δεξιοτήτων που μπορούν να δομήσουν με ακρίβεια τη διαδικασία της φροντίδας, ώστε να μπορεί να σχηματιστεί μια αποτελεσματική και εκπαιδευμένη ομάδα. Για να επιτευχθούν θετικά αποτελέσματα συνέργειας, οι διάφοροι φορείς που εμπλέκονται στο σύστημα φροντίδας θα πρέπει να συνεργάζονται.

Στην Πορτογαλία, οι εμπειρογνώμονες προτείνουν μαθήματα κατάρτισης που επικεντρώνονται στην πραγματικότητα των μειονεκτούντων, παραμελημένων παιδιών. Στο πλαίσιο αυτό, οι επαγγελματίες χρειάζονται στέρεες πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τον αντίκτυπο αυτών των εμπειριών ζωής στις ανάγκες των συγκεκριμένων παιδιών. Η κατάρτιση από αυτή την άποψη θα μπορούσε να βοηθήσει να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται οι κατάλληλες αποφάσεις κατά την επιλογή και τη φροντίδα των ανάδοχων παιδιών. Ένα άλλο θέμα που αναφέρθηκε συγκεκριμένα στις συνεντεύξεις εστίασης είναι η μεγάλη σημασία του νομικού πλαισίου, το οποίο περιλαμβάνει διάφορους τομείς προστασίας και υποστήριξης. Αυτή η τεχνογνωσία αναφέρεται επίσης ως απαραίτητη προϋπόθεση για την πρακτική εργασία με τις ανάδοχες οικογένειες. Επιπλέον, όλες οι επαγγελματικές ομάδες που εμπλέκονται στο σύστημα αναδοχής (δικαστές, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνικές υπηρεσίες) θα πρέπει να συμμετέχουν σε τέτοιες εκπαιδεύσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη και συντονισμένη συνεργασία. Τέλος, τονίστηκε επίσης η σημασία των δημόσιων σχέσεων. Ο πληθυσμός θα πρέπει να ενημερωθεί και να εκπαιδευτεί σφαιρικά για την κατάσταση της αναδοχής.

Στη Ρουμανία, δύο συγκεκριμένα θέματα προτάθηκαν ως απαραίτητα για την κατάρτιση του προσωπικού που εργάζεται με ανάδοχους γονείς. Είναι σημαντικό για τους επαγγελματίες να ενημερώνονται για νέες γνώσεις, μεθόδους, διαδικασίες και προσεγγίσεις που μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη στην πραγματική τους εργασία. Επιπλέον, οι διαδικασίες επικοινωνίας με την ομάδα-στόχο θα πρέπει να συντονίζονται και να βελτιστοποιούνται καλύτερα.

8) Γενικές ιδέες για περαιτέρω μελλοντική δράση.

Τέλος, ζητήθηκε από όλες τις ομάδες εστίασης να κάνουν μια σύντομη δήλωση ή να προσφέρουν προτάσεις. Εδώ παραθέτουμε ιδέες που είναι ή μπορεί να είναι σχετικές με τα συστήματα περίθαλψης σε όλες τις χώρες εταίρους στο μέλλον:

(α) Δημιουργία μιας συνολικής δομής που αποτυπώνει συστηματικά όλους τους τομείς και τις πτυχές και καθιστά ορατές τις μεταξύ τους σχέσεις.

(β) Ανάπτυξη συστήματος αξιολόγησης για τον έλεγχο του κοινωνικού υπόβαθρου των ανάδοχων γονέων

(γ) παροχή εμπειρογνωμοσύνης στον τομέα της οικογενειακής ανάδοχης φροντίδας

δ) Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σχετικά με την κατάσταση των ανάδοχων παιδιών και των ανάδοχων γονέων στις αντίστοιχες χώρες-εταίρους

ε) Ευαισθητοποίηση ότι τα παιδιά και οι νέοι πρόσφυγες έχουν λιγότερα δικαιώματα και συχνά υπόκεινται σε ρατσισμό

στ) Συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση των επαγγελματιών

ζ) εξοικείωση με τα αντίστοιχα νομικά πλαίσια

η) Απογραφειοκρατικοποίηση των συστημάτων ανάδοχων οικογενειών.

5.3 Συμπεράσματα: Σύντομη συστηματοποίηση και περαιτέρω ιδέες

Συνοπτικά, από τις συζητήσεις των ομάδων εστίασης προέκυψαν τρεις προοπτικές ή διαστάσεις που καθορίζουν το σύστημα ανάδοχης φροντίδας:

1) Δομικά εμπόδια: έλλειψη ή άκαμπτη, άκαμπτη νομοθεσία, περιοριστικοί νόμοι στον τομέα της ππτήσης: περιττά γραφειοκρατικά εμπόδια, έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ανεπαρκής κατάρτιση των ανάδοχων γονέων, υπερκόπωση των επαγγελματιών, προβλήματα με τις διαδικασίες αδειοδότησης, έλλειψη τακτικής κατάρτισης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής εξέλιξης.

2) Όψεις του κόσμου της ζωής που σχετίζονται με τις ανάδοχες οικογένειες και τα ανάδοχα παιδιά: Εστίαση στην πραγματικότητα της ζωής των ανάδοχων γονέων και των ανάδοχων παιδιών, σεβασμός των καταστάσεων των εμπλεκόμενων, σοβαρή αντιμετώπιση των αναγκών και των συμφερόντων των εμπλεκόμενων, αναγνώριση των διαπολιτισμικών χαρακτηριστικών, μεγαλύτερη κατανόηση της πραγματικότητας της ζωής των ανάδοχων γονέων και των ανάδοχων παιδιών, λειτουργικές σχέσεις.

3) Δυνατότητες παρέμβασης (βέλτιστες πρακτικές) και περαιτέρω ιδέες: Δημιουργία ενός εργαλείου εφαρμογής που περιέχει όλες τις σημαντικές πληροφορίες. Συνεχής οικογενειακή διαμεσολάβηση, συμμετοχικός σχεδιασμός όλων των διαδικασιών, ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, δημιουργία κοινωνικής ευαισθητοποίησης για την κατάσταση των παιδιών και των οικογενειών, θεραπευτική φροντίδα για τα τραυματισμένα παιδιά, άτυπες συζητήσεις, μέθοδοι εργασίας για το τραύμα, έννοια των Νέων Αρχών (συστημική προσέγγιση), προσέγγιση διαχείρισης υποθέσεων που εστιάζει στην κατάσταση ζωής των συμμετεχόντων.

Μόνο αν αυτές οι πτυχές μελετηθούν μαζί, μπορούν να αναπτυχθούν κατάλληλες μέθοδοι παρέμβασης και να επιτευχθούν θετικά αποτελέσματα συνέργειας.

Αυτό απαιτεί εκπαιδευτικές ενότητες που ενσωματώνουν τις σημαντικότερες πτυχές της παρέμβασης σε εννοιολογικές και μεθοδολογικές εκτιμήσεις:

Το πρώτο βήμα είναι μια ολιστική προσέγγιση που επισημαίνει τα σημαντικότερα διαρθρωτικά εμπόδια, καθιστά ορατές τις προοπτικές του κόσμου της ζωής των εμπλεκόμενων και ενσωματώνει τις βέλτιστες πρακτικές σε περαιτέρω εννοιολογικές εκτιμήσεις (ενοποιητική προσέγγιση). Μόνο τότε μπορούν να αναπτυχθούν τα κατάλληλα ατομικά προφίλ ανάλογα με την κατάσταση. Ένα άλλο σημείο που θα πρέπει να συνοδεύει το σύνολο των διαδικασιών είναι η *ποικιλομορφία και ο προσανατολισμός στους πόρους* τόσο στη θεσμική, θεωρητική όσο και στη συγκεκριμένη εργασία. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάδοχοι γονείς και τα ανάδοχα παιδιά δεν πρέπει να θεωρούνται θύματα των συνθηκών διαβίωσής τους, αλλά εμπειρογνώμονες της δικής τους πρακτικής. *Οι ιδέες, οι προοπτικές και οι εμπειρίες τους πρέπει να γίνονται σεβαστές, να αναγνωρίζονται και να ενσωματώνονται στην παρέμβαση.*

6. Appendix

6.1 Σημειώσεις σχετικά με τη νομοθεσία στις χώρες εταίρους

Στη συνέχεια, παρέχουμε μια επισκόπηση του νομικού πλαισίου της ανάδοχης φροντίδας στις χώρες εταίρους. Δεδομένου ότι οι νομικές δομές διαφέρουν και οι σχετικές πηγές είναι ως επί το πλείστον γραμμένες στην τοπική γλώσσα και είναι πολύ συγκεκριμένες, δεν είναι πιθανό κάθε πληροφορία να είναι εξίσου χρήσιμη για τον αναγνώστη. Παρ' όλα αυτά, τις συμπεριλάβαμε στο παράρτημα.

ΑΤ: Η νομική βάση και οι κύριοι κανονισμοί στο σύστημα αναδοχής παιδιών στην Αυστρία είναι οι εξής:

Ιδιωτικό δίκαιο

Γενικός Αστικός Κώδικας (ABGB)

<http://www.ibiblio.org/ais/abgb1.htm#t1h3>

Τελευταία τροποποίηση το 2001: Νόμος περί τροποποίησης του παιδικού και οικογενειακού δικαίου

(KindRÄG)

www.ris.at/company/standesbeamte/download/kindraeg_2001.pdf

Διοικητικό δίκαιο

Ομοσπονδιακός νόμος για τα παιδιά και τις υπηρεσίες για τη νεολαία του 2013

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20008375>

Εφαρμοστικοί νόμοι των ομοσπονδιακών κρατών

<http://www.ris.bka.gv.at/> (ηλεκτρονικό ερώτημα: Σύστημα νομικών πληροφοριών RIS)

Εάν πληρούνται οι αντίστοιχες προϋποθέσεις, οι ανάδοχοι γονείς δικαιούνται **οικονομική στήριξη και κοινωνική ασφάλιση**: Οικογενειακό επίδομα, επίδομα φροντίδας παιδιών, άδεια φροντίδας και χρήματα ανάδοχου γονέα για την κάλυψη των πληρωμών διατροφής. Το επίδομα φροντίδας (γονικής) ρυθμίζεται διαφορετικά στα επιμέρους ομόσπονδα κρατίδια. Τα ανάδοχα παιδιά μπορούν να συνασφαλίζονται στην ασφάλιση υγείας με έναν ανάδοχο γονέα.

CZ: Στην Τσεχική Δημοκρατία ισχύει το ακόλουθο νομικό πλαίσιο.

452/1992 - Νόμος περί αναδοχής

Ο νόμος ρυθμίζει

- Ποιος μπορεί να γίνει ανάδοχος γονέας
- Σχέσεις μεταξύ του ανάδοχου γονέα και του παιδιού (δικαιώματα και υποχρεώσεις του ανάδοχου γονέα και του παιδιού) κατά την αναδοχική συμβίωση
- Κρατικές εισφορές για την κάλυψη των αναγκών του παιδιού
- Ανταμοιβή για ανάδοχο γονέα
- Λεπτομέρειες της δικαστικής απόφασης σχετικά με την τοποθέτηση του παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια

359/1999 - Νόμος για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών

Εκτός από τις πολλές λεπτομέρειες της προστασίας υπάρχει και ένα σημαντικό μέρος της: Μεταβατικές διατάξεις που εισήχθησαν με τον νόμο αριθ. **363/2021** Coll. II - όπου αναφέρεται, ότι η πρόσφατη *ιδρυματική φροντίδα* (που ορίζεται στο άρθρο 42 359/1999) μπορεί να χρησιμοποιηθεί *για παιδιά ηλικίας κάτω των 3 ετών μόνο μέχρι τις 12/2023* (Αυτό αντιστοιχεί στη μακροπρόθεσμη προσπάθεια να μην τοποθετούνται τα μικρότερα παιδιά σε ιδρύματα).

FR: Στη Γαλλία, ο **νόμος περί παιδικής πρόνοιας** εφαρμόζεται γενικά και έχει υποστεί σημαντικές βελτιώσεις: Ως αποτέλεσμα πολυάριθμων ζητημάτων που προέκυψαν από έρευνες ή μαρτυρίες πρώην παιδιών που βρίσκονταν υπό φροντίδα, η κυβέρνηση ψήφισε στις **7 Φεβρουαρίου 2022** έναν **νέο νόμο (τον νόμο Taquet)** για:

- **Βελτίωση της κατάστασης των παιδιών που βρίσκονται υπό φροντίδα και πριν από την τοποθέτησή τους**

Μέχρι το 2024, το κείμενο απαγορεύει την τοποθέτηση ανηλίκων και νέων που έχουν ανατεθεί στην Πρόνοια (ASE) σε ξενοδοχεία. Εν τω μεταξύ, το παιδί δεν θα μπορεί να μείνει σε ξενοδοχείο για περισσότερο από δύο μήνες και θα πρέπει να φιλοξενηθεί σε συνθήκες ενισχυμένης ασφάλειας. Τα αδέρφια δεν θα διαχωρίζονται, εκτός εάν αυτό είναι προς το συμφέρον του παιδιού. Επιπλέον, οι νέοι μεταξύ 18 και 21 ετών θα υποστηρίζονται καλύτερα από την υπηρεσία με προτεραιότητα στην πρόσβαση σε κοινωνική στέγαση. Επιπλέον, η φωνή του παιδιού θα λαμβάνεται πολύ περισσότερο υπόψη και θα εκπροσωπείται καλύτερα από ad hoc διαχειριστές ή θα υπερασπίζεται από δικηγόρους.

- **Καλύτερη προστασία των παιδιών από τη βία**

Οι επαγγελματίες και οι εθελοντές που εργάζονται με παιδιά θα υπόκεινται σε περισσότερους ελέγχους πριν από την έναρξη της εργασίας τους, αλλά και κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, προκειμένου να αποτραπεί η επαφή ατόμων που έχουν καταδικαστεί για σεξουαλικά αδικήματα με παιδιά. Τα κοινωνικά και ιατρικοκοινωνικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόσουν πολιτικές για την καταπολέμηση της κακοποίησης και να ορίσουν ένα γραφείο στο οποίο θα μπορούν να απευθύνονται τα παιδιά αν αντιμετωπίζουν προβλήματα. Επιπλέον, οι ανήλικοι που έχουν πέσει θύματα πορνείας θα λαμβάνουν καλύτερη ψυχολογική, εκπαιδευτική και υλική υποστήριξη από την ΑΣΕ.

- **Αξιοποίηση του επαγγέλματος των οικογενειακών βοηθών**

Ο νόμος θα εγγυάται καλύτερη αμοιβή για τις ανάδοχες οικογένειες που συνοδεύουν περισσότερα από τα μισά παιδιά στην ΑΣΕ. Αυτές οι ανάδοχες οικογένειες θα ελέγχονται επίσης καλύτερα από τη μία υπηρεσία στην άλλη σε περίπτωση ανάκλησης της έγκρισής τους, ιδίως για πράξεις βίας.

- **Καλύτερη διαχείριση της πολιτικής προστασίας των παιδιών**

Το κράτος θα μεταρρυθμίσει την παιδική προστασία. Οι υπάρχουσες εθνικές υπηρεσίες θα συντονιστούν καλύτερα με τη δημιουργία μιας ενιαίας εθνικής υπηρεσίας που θα εστιάζει το δημόσιο συμφέρον στην προστασία των παιδιών, την υιοθεσία και την πρόσβαση σε προσωπικές πληροφορίες/ ημερομηνίες καταγωγής.

- **Επανεξέταση των κριτηρίων για την κατανομή των ασυνόδευτων ανηλίκων**

Τροποποιείται ο νόμος σχετικά με τα κριτήρια για την κατανομή των ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων στη χώρα. Αντί των δημογραφικών κριτηρίων και της γεωγραφικής απόστασης, θα χρησιμοποιούνται τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των διαμερισμάτων (π.χ. επίπεδο φτώχειας) και τα μέτρα τους υπέρ των ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων ηλικίας 18 ετών (αριθμός δικαιούχων συμβολαίων νεαρών ενηλίκων). Η αλλαγή αυτή αποσκοπεί στην καλύτερη κατανομή των προσπαθειών σε όλα τα διαμερίσματα και στην ενθάρρυνση της στήριξης των νέων ενηλίκων. Θα *απαγορευτεί* επίσης η *επανεκτίμηση του καθεστώτος μειονότητας* των ΑΜΕΑ. Τέλος, κάθε υπηρεσία θα πρέπει να περιλαμβάνει τον φάκελο αξιολόγησης της κατάστασης μειονότητας (ΑΕΜ).

Πηγή: [Loi Taquet 7 février 2022 protection des enfants ASE | Vie publique.fr \(vie-publique.fr\)](#)

Νομικό πλαίσιο για τους ΑΜΕΑ:

Διεθνές δίκαιο, προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού:

- Σύμβαση της Χάγης της 5ης Οκτωβρίου 1961
- Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού της 20ης Νοεμβρίου 1989
- Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη της 26ης Αυγούστου 1989

- Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της 10ης Δεκεμβρίου 1948
- Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών της 4ης Νοεμβρίου 1950

Πηγή: [\(1\).pdf](#)

GR: Η παροχή αναδοχής στην Ελλάδα ρυθμιζόταν μέχρι πρόσφατα από τον νόμο 2447/1996 και το προεδρικό διάταγμα 86/2009. Το 2018 εκδόθηκε ο νέος **νόμος για την προώθηση των αναδοχών και της υιοθεσίας 4538/2018**. Στη συνέχεια, εκδόθηκε η **υπουργική απόφαση 4489/11/10/2018**, με την οποία θεσπίστηκαν τα νέα προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης για τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς, καθώς και τα προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Ο νέος νόμος εισήγαγε τα εθνικά μητρώα για τα υποψήφια παιδιά και τις αναγνωρισμένες οικογένειες, τα οποία διαχειρίζεται το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η καινοτομία του νόμου είναι επίσης ότι περιλαμβάνει και άλλες κατηγορίες πέραν της τυπικής πυρηνικής οικογένειας, όπως πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (με ή χωρίς παιδιά), αλλά και άγαμα, διαζευγμένα ή πρόσωπα σε χηρεία (με ή χωρίς παιδιά), τα οποία μπορεί να έχουν συγγένεια εξ αίματος με το ανάδοχο παιδί (συγγενική φροντίδα). Βάσει του **νόμου 4604/2019**, επιπλέον, για κάθε ανήλικο που εγγράφεται στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων, εντός ενενήντα (90) ημερών από την τοποθέτησή του, καταρτίζεται από το αρμόδιο για την εγγραφή του Τμήμα Προστασίας και Φροντίδας του Παιδιού *εξατομικευμένο σχέδιο οικογενειακής αποκατάστασης*, το οποίο περιλαμβάνει αιτιολογημένη πρόταση για την αποκατάστασή του, λαμβάνοντας υπόψη τις ατομικές ανάγκες και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

IT: Στην Ιταλία, η ανάδοχη φροντίδα διέπεται από τα **άρθρα 2-5 του νόμου αριθ. 184, που** χρονολογείται από το 1983 και ρυθμίζει την προσωρινή τοποθέτηση ενός παιδιού σε άλλη οικογένεια με σκοπό τη μεταγενέστερη επανένταξη του παιδιού στην αρχική οικογένεια, όταν η τελευταία ξεπεράσει τις δυσκολίες της. Είναι ο πρώτος νόμος που ασχολείται με την εξωοικογενειακή φροντίδα και ορίζει ότι το παιδί έχει το δικαίωμα να εκπαιδευτεί στη δική του οικογένεια ή, αν αυτό δεν είναι δυνατόν, σε άλλη οικογένεια ή, ως έσχατη λύση, σε ίδρυμα. Με άλλα λόγια, η υιοθέτηση του νόμου αυτού επιτρέπει τον περιορισμό της γονικής μέριμνας σε περιπτώσεις όπου τα παιδιά βρίσκονται σε κίνδυνο και πρέπει να τοποθετηθούν σε ανάδοχη οικογένεια ή σε κοινοτικό σπίτι ή ίδρυμα φιλοξενίας. Ο νόμος αναγνωρίζει ότι όλα τα παιδιά έχουν ανθρωπίνια δικαιώματα και αναφέρει ότι η οικογένεια και η ευρύτερη κοινότητα είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της ικανοποιητικής ικανοποίησης των αναπτυξιακών αναγκών των παιδιών.

Ο νόμος αριθ. 149 της 28/03/2001 αποτελεί μια επικαιροποίηση, η οποία θεσπίζει το κλείσιμο των ιδρυμάτων φιλοξενίας και τονίζει το δικαίωμα του παιδιού να μεγαλώνει σε οικογενειακό περιβάλλον. Ορίζει ότι η ανάδοχη φροντίδα δεν μπορεί να διαρκεί περισσότερο από 2 χρόνια. Ο νόμος ορίζει ότι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006, κανένας ανήλικος δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε ίδρυμα, ενώ θα προτιμάται η ανάδοχη φροντίδα ή, ως δευτερεύουσα επιλογή, η τοποθέτηση σε κοινότητα οικογενειακού τύπου. Η ανάδοχη φροντίδα εξακολουθεί να διατάσσεται από την τοπική κοινωνική υπηρεσία, εκτός εάν υπάρχει προηγούμενη συγκατάθεση των γονέων ή του κηδεμόνα

και αφού ακουστεί το παιδί που έχει συμπληρώσει την ηλικία των 12 ετών και, κατά περίπτωση, και το μικρότερο παιδί, λαμβάνοντας υπόψη τη διακριτική του ικανότητα.

Με τον υπό σχολιασμό νόμο αναγνωρίζεται ρητά το δικαίωμα του παιδιού "...να μεγαλώνει και να μορφώνεται μέσα στην οικογένειά του", υπέρ του οποίου παρέχονται παρεμβάσεις υποστήριξης ή/και ενίσχυσης από το κράτος, τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές, προκειμένου να ξεπεραστούν τυχόν δυσκολίες που σχετίζονται με καταστάσεις ένδειας των γονέων ή του γονέα που ασκεί αποκλειστικά τη γονική μέριμνα.

PT: Στην Πορτογαλία, το **διάταγμα αριθ. 278-A/2020, της 4ης Δεκεμβρίου** ορίζει τους όρους, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες υποβολής αίτησης, επιλογής, κατάρτισης, αξιολόγησης και αναγνώρισης των ανάδοχων οικογενειών, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις των θεσμικών οργάνων-πλαίσίων.

- **Το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 139/2019 της 16ης Σεπτεμβρίου** θεσπίζει το σύστημα για την εφαρμογή της αναδοχής.
- **Νόμος αριθ. 47/2019 της 8ης Ιουλίου** - 1η τροποποίηση του καθεστώτος εφαρμογής της ανάδοχης φροντίδας, που εγκρίθηκε με το διάταγμα Ν. 11/2008, της 17ης Ιανουαρίου, για τη θέσπιση φορολογικών και εργασιακών παροχών για τις ανάδοχες οικογένειες.
- **Νόμος αριθ. 23/2017 της 23ης Μαΐου** - 3η τροποποίηση του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο, που εγκρίθηκε με τον νόμο αριθ. 147/99, της 1ης Σεπτεμβρίου, με την οποία η *περίοδος προστασίας επεκτείνεται στα 25 έτη.*
- **Νόμος αριθ. 142/2015 της 8ης Σεπτεμβρίου** - 2η τροποποίηση του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων σε κίνδυνο, που εγκρίθηκε με τον νόμο αριθ. 147/99 της 1ης Σεπτεμβρίου

Όσον αφορά τους **ασυνόδευτους αλλοδαπούς ανηλίκους**, ο πορτογαλικός νόμος για το άσυλο (νόμος αριθ. 27/2008, με τροποποιήσεις στο νόμο αριθ. 26/2014 της 5ης Μαΐου), σε συνδυασμό με το νόμο για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο (νόμος αριθ. 147/99 της 1ης Σεπτεμβρίου), διασφαλίζει ένα ειδικό πλαίσιο υποδοχής τους σε καθεστώς διεθνούς προστασίας.

RO: Στη Ρουμανία, η **κυβερνητική απόφαση αριθ. 972/1995** - σχετικά με την έγκριση του εθνικού σχεδίου υπέρ του παιδιού - ήταν η πρώτη κανονιστική πράξη που πρότεινε εναλλακτικές λύσεις οικογενειακού τύπου σε αντίθεση με την ιδρυματοποίηση.

- **Η κυβερνητική απόφαση αριθ. 205/1997** αφορά την οργάνωση του έργου της τοπικής δημόσιας διοίκησης στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού.
- **Η κυβερνητική απόφαση αριθ. 217/1998** αφορά τη διαδικασία απόκτησης πιστοποιητικού, τις διαδικασίες πιστοποίησης και το καθεστώς του επαγγελματία ανάδοχου φροντιστή.
- **Η κυβερνητική απόφαση αριθ. 539/2001** αφορά την έγκριση της κυβερνητικής στρατηγικής για την προστασία των παιδιών που αντιμετωπίζουν

δυσκολίες (2001 - 2004) και του επιχειρησιακού σχεδίου για την εφαρμογή της στρατηγικής.

- **Ο νόμος αριθ. 326/2003** αφορά τα δικαιώματα των παιδιών και των εφήβων που προστατεύονται από τα δημόσια ιδρύματα για την προστασία των παιδιών, τις προστατευόμενες μητέρες στα κέντρα μητρότητας και τα παιδιά που τοποθετούνται σε ιδρύματα και παραδίδονται σε επαγγελματίες ανάδοχους φροντιστές.
- **Ο νόμος αριθ. 272/2004** ρυθμίζει το νομικό πλαίσιο για το σεβασμό, την προώθηση και την εγγύηση των δικαιωμάτων των παιδιών.
- **Ο νόμος αριθ. 292/2011** ρυθμίζει το γενικό πλαίσιο οργάνωσης, λειτουργίας και χρηματοδότησης του εθνικού συστήματος κοινωνικής βοήθειας στη Ρουμανία.

6.2 Αναφορές και επιλεγμένες πηγές

Γενικές και διακρατικές πηγές:

- Παιδιά στη μετανάστευση: της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προστασία των παιδιών στη μετανάστευση από το 2017. www.emn.ie
- Παιδιά σε εναλλακτική φροντίδα: www.eurochild.org/uploads/2021/12/Children-in-alternative-care_Comparable-statistics-to-monitor-progress-on-DI-across-the-EU.pdf.
- Eurostat: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children in migration - asylum applicants&oldid=562167](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_in_migration_-_asylum_applicants&oldid=562167).
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: Η προστασία των παιδιών στη μετανάστευση, 2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM%3A2017%3A211%3AFIN>.
- Σχέδιο δράσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών προσφύγων και μεταναστών στην Ευρώπη (2017-2019). www.coe.int/en/web/special-representative-secretary-general-migran-refugees/action-plan

AT:

Ενημέρωση σε εθνικό επίπεδο:

- www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/adoption/aufnahme_eines_pflegekindes (2006)
- www.justiz.gv.at/familienrecht
- asyl.at/de/themen/kinderfluechtlinge/fluchtwaiseninfamilieaufnehmen/

Ειδικές πληροφορίες σχετικά με τα ομόσπονδα κρατίδια της Αυστρίας, βλέπε τους ακόλουθους συνδέσμους:

- [Πληροφορίες για ανάδοχους γονείς \(→Burgenland\)](#)

- [Πληροφορίες για ανάδοχους γονείς και ανάδοχα παιδιά \(→Kärnten\)](#)
- [Πληροφορίες σχετικά με την αναδοχή \(→Niederösterreich\)](#)
- [Φυλλάδιο για ανάδοχους γονείς \(→ Oberösterreich\)](#)
- [Φυλλάδιο για ανάδοχους γονείς \(→ Σάλτσμπουργκ\)](#)
- [Πληροφορίες σχετικά με την υιοθεσία και την αναδοχή \(→ Steiermark\)](#)
- [Φυλλάδιο για ανάδοχους γονείς \(→ Land Tirol\)](#)
- [Πληροφορίες για ανάδοχα παιδιά και ανάδοχους γονείς \(→ Vorarlberg\)](#)
- [Τμήμα για θετούς και ανάδοχους γονείς \(→ Stadt Wien\)](#)

CZ:

- www.ospod.cz/
- www.pestouni.cz/
- www.adoptce.com/pestounska-pece/zakladni-pojmy/
- www.theses.cz/id/hud4c0/STAG88798.pdf
- www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-452/zneni-0
- www.nadacejt.cz/tiskove-zpravy.html#
- www.hledamerodice.cz/prirucka-ja-pestoun/
- www.diakoniezapad.cz/
- www.mpsv.cz/statistiky-1
- www.penize.cz/slovník/nezaopatrene-deti
- www.mesec.cz/socialni-davky/statni-socialni-podpora/davky-pestounske-pece/

Πηγές για τη βελτίωση των προσλήψεων:

- www.nahradnirodina.cz/sites/default/files/metodika_pripravy_k_pestounstvi_a_malthea.pdf
- www.pravonadetstvi.cz/files/files/Zavererna-zprava_kampan.pdf
- www.focus-age.cz/m-journal/aktuality/cesko-hleda-rodice--startuje-kampan-pro-nabor-pestounu_s288x9428.html

FR:

- [Mineurs non accompagnés : éclairage statistique \(forumrefugies.org\)](http://forumrefugies.org/)
- [Comment devenir famille d'accueil | Οικογενειακός φάκελος](#)
- [\(Περαιτέρω ειδικές αναφορές και πηγές σχετικά με τα εργαλεία για την καλύτερη πρόσληψη βλ. κεφάλαιο 2.9, σχετικά με το νομικό πλαίσιο βλ. κεφάλαιο 5.1\)](#)

GR:

- Anynet. (2019). *Εγχειρίδιο κατάρτισης υποψήφιων ανάδοχων γονέων*. www.anynet.gr/
- Γεωργάρου, Ε. (2016). *Η ανάδοχη φροντίδα ως θεσμός κοινωνικής προστασίας των ανηλίκων*. Νομική Βιβλιοθήκη.

- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. (2021). Άρθρο 23 Εποπτεία της αναδοχής - Τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 4538/2018. opengov.gr/minlab/?p=5373
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. (n.d.) Foster care. paidi.gov.gr/thematikes/anadoxi/
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. (n.d.) Συχνές ερωτήσεις. www.anynet.gr/pubnr/FAQ
- Nidos στην Ευρώπη. (2019). ALFACA. nidosineurope.eu/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=931
- Paidi.gov.gr. (2021). Δεδομένα και στατιστικά στοιχεία από το πληροφοριακό σύστημα www.anynet.gr. paidi.gov.gr/wp-content/uploads/2022/01/entipo-ANADOXHS-JANUARY-2022_BB.pdf
- Ο Έλληνας Διαμεσολαβητής. (2012). Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής. www.synigoros.gr/resources/ek8esh-gia-anadoxh-2102012.pdf

IT:

- www.tavolonazionaleaffido.it/
- www.garanteinfanzia.org/
- www.minori.it/
- www.lavoro.gov.it/temi-e-priorita/infanzia-e-adolescenza/Pagine/default.aspx

Υπάρχουσες έρευνες και μελέτες σχετικά με εργαλεία για μια καλύτερη διαδικασία πρόσληψης

- www.alberodellavita.org/wp-content/uploads/2017/03/Vademecum-progetto-Affido.pdf
- www.lavoro.gov.it/temi-e-priorita/infanzia-e-adolescenza/focus-on/minorenni-fuori-famiglia/Documents/sussidiario-affido-familiare.pdf
- www.alberodellavita.org/en/foster-care/

PT:

- www.seg-social.pt/criancas-e-jovens-em-situacao-de-perigo
- www.unicef.org/eca/definitions
- www.seg-social.pt/familia-de-acolhimento-de-criancas-e-jovens
- Manual de processos chave acolhimento familiar:
www.seg-social.pt/documents/10152/13337/gqrs_acolhimento_familiar_processos-chave/8ae193b6-291a-4772-aafe-a559154f729f/8ae193b6-291a-4772-aafe-a559154f729f

Μελέτη για την αναδοχή και την ειδική κατάσταση των ανάδοχων παιδιών:

Ribeiro, G. (2021): perceções e conhecimentos sobre o acolhimento familiar no contexto português: um estudo com uma amostra da comunidade. Mestrado

PROJECT PARTNERS

